

ქონფლიქტების გაშუქების გონივრურობა

პრობლემატურობას,
სოციალიზაციას ჩემთვის
და სხვა გეგმები

ქონფლიქტების გაშუქების პოლიპროგრამა

აწარმოებენ
სოციალიზაციას
ჩვენივე და სხვა პირებს

რედაქტორი:

თამარ კინწურაშვილი

ავტორი:

თინა გოგოლაძე

მონიტორები:

საბა თაველიშვილი

ამერბაიჯანულენოვანი მედია

ლუსინე პირიპიანი

სომხურენოვანი მედია

ყდის ფოტო:

Shutterstock: Rafael Ben-Ari

ანგარიში მომზადებულია მედიის განვითარების ფონდის მიერ „ინტერნისის“ მხარდაჭერით პროექტის „ხარისხიანი ჟურნალისტიკის მხარდაჭერა და ინფორმირებული სამეზობლო“ ფარგლებში.

წინამდებარე კვლევა კონფლიქტების გაშუქების მედია მონიტორინგის შედეგებს ასახავს და სპეციფიკურად რეგიონული აზერბაიჯანულენოვანი და სომხურენოვანი პლატფორმების მონიტორინგის შედეგებს ეყრდნობა. კვლევა ასევე მოიცავს რუსულენოვან და ქართულენოვან სპეციფიკურ ფეისბუკ ანგარიშებზე კონფლიქტებთან მიმართებით გამოვლენილ თვისებრივ მონაცემებს.

კვლევის მიზანია შეისწავლოს, თუ რამდენად არის დაცული კონფლიქტების გაშუქების დროს პროფესიული სტანდარტები, ვრცელდება თუ არა ამ თემაზე დეზინფორმაცია და ხდება თუ არა სიძულვილის ენის წახალისება.

კვლევა შერეული მეთოდოლოგიით ხორციელდება და ინტერნეტის კონფლიქტების გაშუქების შეფასების ადაპტირებულ ვერსიას იყენებს, მონიტორინგის ინსტრუმენტად კი – ფეისბუკის ანალიტიკურ ხელსაწყოს Crowdtangle.

წარმოდგენილი ანგარიში მონიტორინგის შუალედურ შედეგებს ასახავს, რომელიც 2021 წლის 1 მაისი – 2022 წლის 31 იანვრის ჩათვლით ხორციელდებოდა.

შესავალ ნაწილში წარმოდგენილია კვლევის მეთოდოლოგია და მთავარი მიგნებები, პირველი ნაწილი ეთმობა საერთო რაოდენობრივ მონაცემებს, მეორე ნაწილი – მედია გაშუქების ხარისხის და პროფესიონალიზმის შეფასებას, მესამე – მგრძნობელობას კონფლიქტების გაშუქების მიმართ, მეოთხე – წითელი ხაზების გადაკვეთას, მეხუთე ნაწილში მოცემულია რელიგიური გრძნობებით მანიპულირების მაგალითები, მეექვსე ნაწილში, განხილულია მანიპულაციის ერთი კონკრეტული მაგალითი. კვლევის მეშვიდე ნაწილი კონფლიქტებთან მიმართებით რუსულენოვანი და ქართულენოვანი ფეისბუკ პლატფორმების გზავნილებს მოიცავს, ხოლო დანართის სახით წარმოდგენილია მონიტორინგის სუბიექტი მედიების პროფილები.

მონიტორინგის მეთოდოლოგია

კვლევის მიზანია, შეისწავლოს, თუ როგორ აშუქებს სამცხე-ჯავახეთსა და ქვემო ქართლის აზერბაიჯანულენოვანი და სომხურენოვანი რეგიონული მედია უახლეს რეგიონალურ კონფლიქტებს, სამშვიდობო ინიციატივებს ან ქვეყნებს შორის სადავო ტერიტორიების შესახებ მიმდინარე პროცესებს; ასევე ეთნიკურ ან რელიგიურ ნიადაგზე დაპირისპირების ცალკეულ ინციდენტებს, რომელიც ქვეყნის შიგნით სხვადასხვა ეთნიკურ ან რელიგიურ ჯგუფებს შორის მწვავე ფორმით იჩენს თავს. მონიტორინგის ფარგლებში ასევე ხდება იმის გარკვევა, თუ რა გზავნილები და დებინფორმაცია ვრცელდება ამ თემებზე, ხდება თუ არა სიძულვილის ენის გამოყენება. გარდა აზერბაიჯანულენოვანი და სომხურენოვანი გამოცემებისა, რეგიონალური კონტექსტის სრულად გააზრებისთვის თვისებრივ ნაწილში დაკვირვება რუსულენოვან მედიებსა და ქართულენოვან ფეისბუკ ანგარიშებზე ხდება, რომელთა სამიზნე კონკრეტული ეთნიკური ჯგუფებია.

მონიტორინგი შერეული მეთოდოლოგიით ხორციელდება, რაც რაოდენობრივ და თვისებრივ მონაცემებზე დაკვირვებას ითვალისწინებს. რაოდენობრივ მონაცემებზე დაკვირვება აზერბაიჯანულენოვანი და სომხურენოვანი რეგიონული მედიის შემთხვევაში ხდება, ხოლო შერჩეული ცალკეული რუსულენოვანი მედიები და ქართულენოვანი ფეისბუკ ანგარიშები თვისებრივ ნაწილში სრული კონტექსტის გასაგებად არის გაანალიზებული.

ნაოქმუპიზი მონაცემები

დაკვირვება შემდეგ თემებზე ხორციელდება:

- კონფლიქტები და მათთან დაკავშირებული სამშვიდობო ინიციატივები;
- ქვეყნებს შორის სადავო ტერიტორიები;
- ქვეყნებს შორის საზღვრის დემარკაციის საკითხები;
- შიდაეთნიკური კონფლიქტები;
- ისტორიული კონფლიქტები და სხვა თემები, რომლებიც თანამედროვე კონტექსტში სხვადასხვა ეთნიკურ, რელიგიურ ან ეროვნულ ჯგუფებს შორის კონფრონტაციას ახდენს.

აღნიშნული თემატიკის მედიაში გაშუქება მოიცავს პირდაპირ და ირიბ ცვლადებს:

პირდაპირი გაშუქება – როცა მედია შინაარსი (სტატია, ინფორმაცია, ტვ და რადიო სიუჟეტი) მთლიანად მონიტორინგის თემას უკავშირდება;

ირიბი გაშუქება – როდესაც მედია შინაარსში ირიბად არის ნახსენები დაკვირვების ქვეშ მყოფი თემა-ტიკა და თავად მასალის მთავარი თემა სხვა საკითხია.

მონიტორინგი ასევე ეყრდნობა ინტერნეტის კონფლიქტების გაშუქების შეფასების მეთოდოლოგიას, რომელიც მსოფლიოს მასშტაბით ძალადობრივი კონფლიქტების გაშუქების აღწერისთვის გამოიყენება. მოცემულ შემთხვევაში გამოყენებულია ამ მეთოდოლოგიის 3 ინდიკატორი:

- 1. ხანისი და კონფლიქტუალობა** (სიზუსტე, ობიექტურობა/მიუკერძოებლობა, ბალანსი/სამართლიანობა, რელევანტურობა, ენა, სივრცე, ბეჭდური/კონტექსტი).
- 2. მონიტორინგის კონფლიქტუალობის გაშუქების მიზანი**
- 3. წიგნი ხანისი გაშუქება** (გაშუქებაში ძალადობრივი ვიზუალის, სიძულვილის და შეურაცხმყოფელი/დამამცირებელი ენის გამოყენება).

თქმისათვის მონაცემები

- გზავნილების ტიპოლოგია
- სიძულვილის ენის ტიპოლოგია და სამიზნეები
- ყალბი ინფორმაციის ტიპოლოგია

საბიუჯეტო შეფასება

მონიტორინგის სუბიექტი აზერბაიჯანულენოვანი და სომხურენოვანი მედიები რეგიონული სპეციფიკის და კვლევების საფუძველზე შეირჩა. ჯამში დაკვირვება 24 მედიასაშუალებაზე ხორციელდება, აქედან რაოდენობრივი მონაცემების შეგროვება 20 მედიის შემთხვევაში ხდება (10 აზერბაიჯანულენოვანი; 10 სომხურენოვანი), ხოლო თვისებრივ ნაწილში 2 – რუსულენოვანი და 2 – ქართულენოვანი ფეისბუკ გვერდი შეირჩეული.

აზერბაიჯანულენოვანი და სომხურენოვანი მედიები

აზერბაიჯანულენოვანი მედიები		სომხურენოვანი მედიები	
1	24News.ge	1	Aliq Media; http://aliq.ge/
2	Gündəlik – Gürcüstan; https://www.facebook.com/gundelikgurcistan/ Gündəlik – Gürcüstan – Home	2	Parvana Tb; http://parvana.ge/
3	Aktual.ge; https://www.aktual.ge/	3	Radio NOR; https://nor.ge/
4	Radio Marneuli 96.9 FM; http://marneulifm.ge/	4	TV9News.AM; https://tv9news.ge/am/

არმენიზანდონი მდიონი		სომხიზანონი მდიონი	
5	Marneuli TV; http://www.marneulitv.ge/	5	JavakhkNews.ge; http://www.jnews.ge/
6	Yeni Yol; http://yeniyo1.ge/	6	Atv 12 television https://www.youtube.com/channel/UCr0QsJx-P6uccU6jXpD9-seA
7	Borchalitiv; http://borchalitiv.wordpress.com/	7	News from Javahk-akhaltskha; http://akhaltskha.net/
8	Xeber.ge; http://xeber.ge/	8	Akhalkalaki News; https://www.facebook.com/akhalkalakinews
9	Radio Bolneli http://bolneli.ge/	9	Javakhk Media http://javakhkmedia.com/
10	Radio Ivrisi http://ivrisi.org.ge/	10	Samkhretis Karibche https://sknews.ge/am

თვისებრივ ნაწილში დამატებით რუსულენოვანი და ქართულენოვანი გამოცემების შერჩევა შემდეგმა ფაქტორებმა განაპირობა: რუსეთის ხელისუფლების მიერ დაფუძნებული სპუტნიკის, და რეგიონალური Press Club Jeiran Media კონფლიქტების თემატიკას აშუქებს, თუმცა ამ გამოცემებს მასალების ფეისუქ გვერდზე გაზიარების განსხვავებული პრაქტიკა აქვთ. ქართულენოვანი გამოცემები „კავკაზ პლიუსი“ და ფეისუქ გვერდი კავკასიური ტელეგრაფი¹ ყარაბაღის კონფლიქტის განახლებისას და პოსტკონფლიქტურ პერიოდში არმენოფობიური შინაარსის მასალებს აზიარებდნენ და კონფლიქტების გამწვავებას ცდილობდნენ.

რუსიზანონი და ქართულენოვანი პაქტორები

რუსიზანონი მდიონი		ქართულენოვანი მდიონი	
1	Sputnik Georgia	1	The Caucasian Telegraph
2	Press Club Jeiran Media	2	Kavkaz Plus

მონიტორინგი ფეისბუქის ანალიტიკური ხელსაწყოთა crowdangle-ის საშუალებით ხორციელდება, რა დროსაც დაკვირვება შერჩეული მედიების ფეისბუქ გვერდებზე ხდება.

¹ მითების დეტექტორი, 1 დეკემბერი, 2020. Caucasian Telegraph არმენოფობიური ხასიათის დეზინფორმაციას და კონსპირაციებს აქვეყნებს <https://mythdetector.ge/ka/caucasian-telegraph-armenophobiuri-khasiathis-dezinphormatsias-dakonspiratsiebs-aqveghnebs/>

მთავარი მიზნები	9
1. სამართ. რაოდენობითი მონაცემები	12
2. ხარისხი და პროფესიონალიზმი	19
2.1. სიზუსტე	24
2.2. ობიექტურობა / მიუკერძოებლობა	27
2.3. რელევანტურობა	28
2.4. შინაარსი	29
2.5. ბალანსი	31
2.6. ენა	32
2.7. ბექრაუნდი / კონტესტი	33
2.8. სიცხადე	33
3. მონაცემების ჯანსაღი გამოყენების მიზანი	34
4. წითელი ხაზების გაყვანა	35
4.1 შუღლის გამაღვივებელი ენის გამოყენების მაგალითები	35
4.2 ძალადობის შემცველი ვიზუალი	40
5. რედაქციის მონაცემებით მანიპულირება სომხურენოვან მედიასა და ქართულენოვან პლატფორმებზე	47
6. მანიპულირება სოციალ-გაზეთში თურქული ბაზის განთავსების თვით	50
7. გზავნილები რუსულენოვან და ქართულენოვან ფეისბუქ პლატფორმებზე	52
7.1 Pressunity.org	52
7.2 Sputnik-georgia.ru	54
7.3 კავკაზ პლიუსი და The Caucasian Telegraph	55
7. მედია პროფილები	58
7.1 აზერბაიჯანულენოვანი მედია	58
7.2 სომხურენოვანი მედია	62
7.3 რუსულენოვანი მედია	68
7.4 ქართულენოვანი მედია	70

ქართული მედიის აქტივობა

ქართული მედიის აქტივობა 1.	აზერბაიჯანულენოვანი რეგიონული მედიის აქტივობა ფეისბუკზე, 1 მაისი, 2021 – 31 იანვარი, 2022	12
ქართული მედიის აქტივობა 2.	სომხურენოვანი რეგიონული მედიის აქტივობა ფეისბუკზე, 1 მაისი, 2021 – 31 იანვარი, 2022	13
ქართული მედიის აქტივობა 3.	სომხურენოვანი და აზერბაიჯანულენოვანი მედიაში კონფლიქტთან დაკავშირებული გაშუქების სხვადასხვა ასპექტები, 1 მაისი, 2021 – 31 იანვარი, 2022	17
ქართული მედიის აქტივობა 4.	პუბლიკაციების რაოდენობა მედიების მიხედვით, 1 მაისი, 2021 – 31 იანვარი, 2022	18
ქართული მედიის აქტივობა 5.	პოლიტიკური ლიდერების გაშუქება 1 მაისი, 2021 – 31 იანვარი, 2022	30

შედეგები

შედეგები 1.	კონფლიქტთან დაკავშირებული თემების პირდაპირი და ირიბი გაშუქება	15
შედეგები 2.	ხარისხის და პროფესიონალიზმის შეფასება	20
შედეგები 3.	ხარისხის და პროფესიონალიზმის შეფასება სომხურენოვანი რეგიონული მედიების მიხედვით (50 <)	21
შედეგები 4.	ხარისხის და პროფესიონალიზმის შეფასება სომხურენოვანი რეგიონული მედიების მიხედვით (50 >)	22
შედეგები 5.	ხარისხის და პროფესიონალიზმის შეფასება აზერბაიჯანულენოვანი რეგიონული მედიების მიხედვით (50 <)	23
შედეგები 6.	ხარისხის და პროფესიონალიზმის შეფასება აზერბაიჯანულენოვანი რეგიონული მედიების მიხედვით (50 >)	23
შედეგები 7.	რეგიონული მედიის წყაროები	26
შედეგები 8.	ტერმინოლოგია	32

1 მაისიდან – 31 იანვრის პერიოდში მონიტორინგის შედეგად შემდეგი ტენდენციები გამოიკვეთა:

აზერბაიჯანულენოვანი და სომხურენოვანი ჩემოვნული მედიები

- გამოქვეყნებული 59 456 პოსტიდან კონფლიქტების თემას 2,175 პუბლიკაცია (1 276 – სომხურენოვანი მედია; 899 – აზერბაიჯანულენოვანი) ეხებოდა, საიდანაც მონიტორინგის თემების პირდაპირი გაშუქება 1623 მასალაში, ხოლო ირიბი 552-ში გვხვდება.
- ყარაბაღის კონფლიქტის როგორც პირდაპირი (695), ასევე ირიბი (333) გაშუქება ყველაზე მაღალი სომხურენოვან რეგიონულ მედიაში იყო, მაშინ, როცა აზერბაიჯანულენოვან წყაროებში იგივე თემის როგორც პირდაპირი (352), ასევე ირიბი (213) გაშუქება შედარებით დაბალი იყო.
- სომხურენოვან მედიებში (82), აზერბაიჯანულენოვანთან შედარებით (34), ხშირი იყო საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებთან დაკავშირებული საკითხების გაშუქება.
- აზერბაიჯანულენოვან მედიებში ფართოდ გაშუქდა ქვემო ქართლში, დმანისში შიდაეტნიკურ ნიადაგზე დაწყებული კონფლიქტი (52).
- ყარაბაღის ომის დასრულების შემდეგ, თურქეთის პრეზიდენტის, რეჟებ ტაიპ ერდოღანის ინიციატივა რეგიონული თანამშრომლობის 3+3 ფორმატის შექმნის შესახებ, ორივეენოვან მედიაში თითქმის თანაბრად გაშუქდა (აზერბაიჯანულენოვანი 45 – სომხურენოვანი 41).
- გაშუქების მხრივ, ყველაზე პრობლემური საერთო მაჩვენებელი ბალანსის ინდიკატორი იყო (0.30), თუმცა, ეს მონაცემი სომხურენოვან რეგიონულ მედიაში (0.33) აზერბაიჯანულენოვანზე ოდნავ უკეთესია (0.26).
- ბალანსის ინდიკატორის შემდეგ ყველაზე ახლოს სტანდარტის დარღვევასთან შინაარსის მაჩვენებელია (0.42), სადაც ორივეენოვანი მედიის მაჩვენებელი თითქმის თანაბარი იყო (სომხურენოვანი – 0.42; აზერბაიჯანულენოვანი – 0.41).
- გაშუქებულ სტატიებში, საშუალოზე მაღალი იყო ბექგრაუნდის (0.68), ობიექტურობის (0.61), გამოყენებული ენის (0.64) და სიზუსტის (0.64) მაჩვენებლები, ხოლო ყველაზე ახლოს სტანდარტის დაცვით გაშუქებასთან რელევანტურობისა (0.82) და სიცხადის (0.95) მაჩვენებლებია.
- ყველაზე მკვეთრი განსხვავება აზერბაიჯანულენოვან (0.80) და სომხურენოვან (0.48) მედიებში სიზუსტის ინდიკატორში დაფიქსირდა, რაც სომხურენოვანი მედიების მიერ კონფლიქტების გაშუქებისას რიგი მნიშვნელოვანი წყაროების გამოტოვებამ განაპირობა.

- სომხურენოვან და აზერბაიჯანულენოვან გამოცემებში ხშირად ვხვდებით სხვა მედიების მიერ გამოქვეყნებული მასალების სრულ ან ნაწილობრივ კოპირებას. კოპირებული 985 მასალიდან პირველწყარო ნახევრზე მეტის (582) შემთხვევაში იყო მითითებული.
- სომხურენოვანი რეგიონული მედია, გარდა სომხური წყაროებისა, ხშირად რუსულ წყაროებს, მათ შორის ხშირად კრემლის ისეთ პროპაგანდისტულ პლატფორმებს ეყრდნობოდა, როგორიცაა tass.ru, armeniasputnik.am, Россия 24; ria.ru, infoteka24.ru. ქართული გამოცემებიდან კი, მცირე გამონაკლისების გარდა (taonews.ge, newsgeorgia.ge) ძირითადად სანდო, ნაციონალურ პლატფორმებს იყენებდა.
- აზერბაიჯანულენოვანი გამოცემები ყველაზე ხშირად აზერბაიჯანულ წყაროებს ეყრდნობოდნენ, ქართული წყაროებიდან, რეგიონული მედია ძირითადად კრიტიკულ არხებს (მთავარი არხი, ტვ პირველი, ფორმულა) ეყრდნობოდა, ხოლო უფრო იშვიათად კი – რუსულ წყაროებს.
- დეზინფორმაციის ან დაუზუსტებელი მონაცემების შემცველი მასალები, მონიტორინგის სუბიექტ მედიასაშუალებებში უმეტესწილად სხვა მედიების მიერ მომზადებული პუბლიკაციების გადაზიდვისას ან ამ მედიებზე დაყრდნობით მომზადებულ მასალებში გვხვდება.
- ქვეყნების ლიდერებიდან რეგიონულ მედიებში ყველაზე ხშირად სომხეთის პრემიერ-მინისტრ ნიკოლ ფაშინიანს (320) და აზერბაიჯანის პრეზიდენტ ილჰამ ალიევს (286) აშუქებდნენ. თითქმის თანაბარი იყო რუსეთის პრეზიდენტ ვლადიმერ პუტინისა (139) და თურქეთის პრეზიდენტის რეჯეპ ტაიპ ერდოღანის (133) გაშუქება. ყველაზე იშვიათად მედიებში ამერიკისა (60) და საქართველოს (31) პრეზიდენტებს ვხვდებით.
- როგორც სომხურენოვან, ისევე აზერბაიჯანულენოვან მედიაში შუღლის გამაღვივებელი ენის გამოყენების შემთხვევები, უმეტესწილად ჟურნალისტების მიერ ამბის გადმოცემის დროს გაკეთებულ შეფასებებში გვხვდება.
- ძალადობის შემცველი ვიზუალი სომხურენოვან მედიებში უმეტესწილად სომეხ სამხედრო ტყვეებს და საზღვარზე მომხდარ ინციდენტებს ასახავდა, ხოლო აზერბაიჯანულენოვან მედიებში – ძირითადად დმანისში მომხდარი დაპირისპირების გაშუქებისას გვხვდებოდა.
- გამოვლინდა შემთხვევები, რომლებიც ყარაბაღის კონფლიქტის კონტექსტში რელიგიური გრძნობებით მანიპულირებას ახდენდა. მსგავსი შინაარსის მასალებს, როგორც მონიტორინგის სუბიექტი სომხურენოვანი მედია (ფარვანა ტვ), ასევე ფეისბუქის ქართულენოვანი მომხმარებლები სხვადასხვა ჯგუფებსა და გვერდებზე მანიპულაციურად ავრცელებდნენ.

რუსულენოვანი მედიების ფუნქციონირება

- პრეს-კლუბ ჯეირან-მედიას გზავნილები ერთის მხრივ, ყარაბაღის კონფლიქტის მოგვარებაში ევროკავშირის არაეფექტურობასა და რეგიონში დასავლეთის გავლენის შემცირებაზე, ხოლო მეორეს მხრივ რეგიონში სტაბილურობის უზრუნველყოფაში რუსეთის განსაკუთრებულ როლზე აკეთებდა აქცენტს. თურქეთთან დაკავშირებული გზავნილებში თავდაპირველად იგი კონ-

ფლიქტში დაინტერესებული მხარედ იყო წარმოჩენილი, რაც მოგვიანებით, თურქეთის პრეზიდენტ ერდოღანის 3+3² რეგიონული თანამშრომლობის ფორმატის ინიცირების შემდეგ შეიცვალა.

- სპუტნიკის მიერ ვებ-გვერდზე გამოქვეყნებული მასალები, რომლებიც ძირითადად სხვადასხვა პოლიტოლოგების ინტევიუებს ეყრდნობოდა, რეგიონში ყარაბაღის კონფლიქტის მოგვარებაში დასავლეთის, კერძოდ ამერიკის შეერთებული შტატების როლის შემცირებას და რუსეთის განსაკუთრებულ როლს უსვამდა ხაზს. სპუტნიკზე თურქეთის მიერ ყარაბაღის კონფლიქტში ღია ჩართულობასა და რეგიონში ქვეყნის პოზიციების გამყარებას შორის მიზეზ-შედეგობრივი კავშირი მყარდებოდა.

ქართულენოვანი ფიზიკური გვერდები

- ყარაბაღის კონფლიქტის შესახებ გამოქვეყნებულ მასალებში, The Caucasian Telegraph სომხეთთან მიმართებით ოფიციალური აზერბაიჯანის გზავნილებს იმეორებდა და საზღვარზე მათ ქმედებებს „პროვოკაცია“ აფასებდა, გამოცემის მიერ გამოქვეყნებული არმენოფობიური შეფასებების ნაწილი რესპონდენტის მოსაზრებებს ეფუძნებოდა.
- რაც შეეხება კავკას პლიუსს, გამოცემა არმენოფობიურ პოზიციას მონიტორინგის მთელი პერიოდის განმავლობაში მკაფიოდ გამოხატავდა. გამოცემა სომხებს როგორც ნაციონალისტებს წარმოაჩენდა და გზავნილებში მათ მიერ აფხაზეთის ანექსიის, საქართველოს ტერიტორიების ბუფერულ ზონად გამოყენების, და სეპარატისტული განწყობის გაღვივების საფრთხეებს უსვამდა ხაზს.

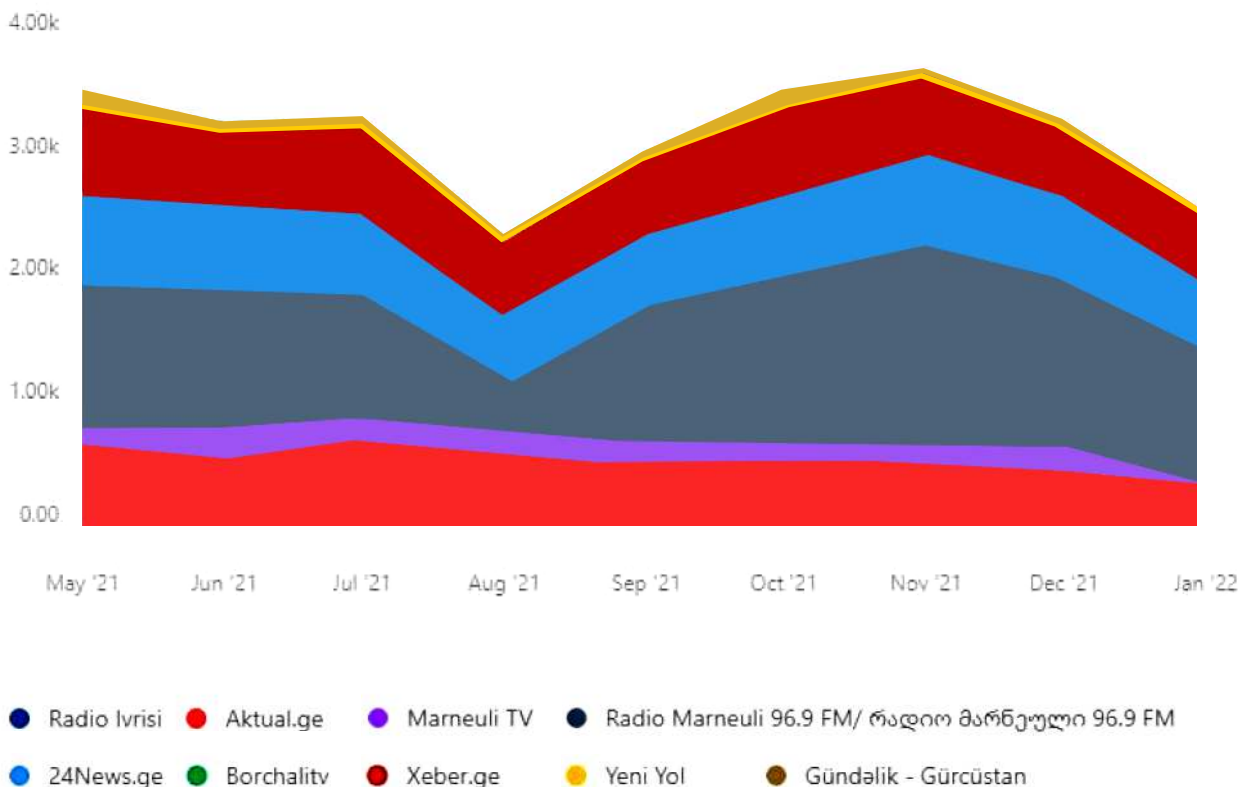
² „3+3“ ფორმატი თურქეთის პრეზიდენტის ინიციატივაა, რომელიც მან ყარაბაღის ომის დასრულების შემდეგ, 2020 წელს გაახმოვანა და ერთი მხრივ, სამხრეთ კავკასიის სამი სახელმწიფოს (საქართველო, სომხეთი, აზერბაიჯანი) და მეორე მხრივ რუსეთ-თურქეთ-ირანის რეგიონულ ინტეგრაციას ითვალისწინებს.

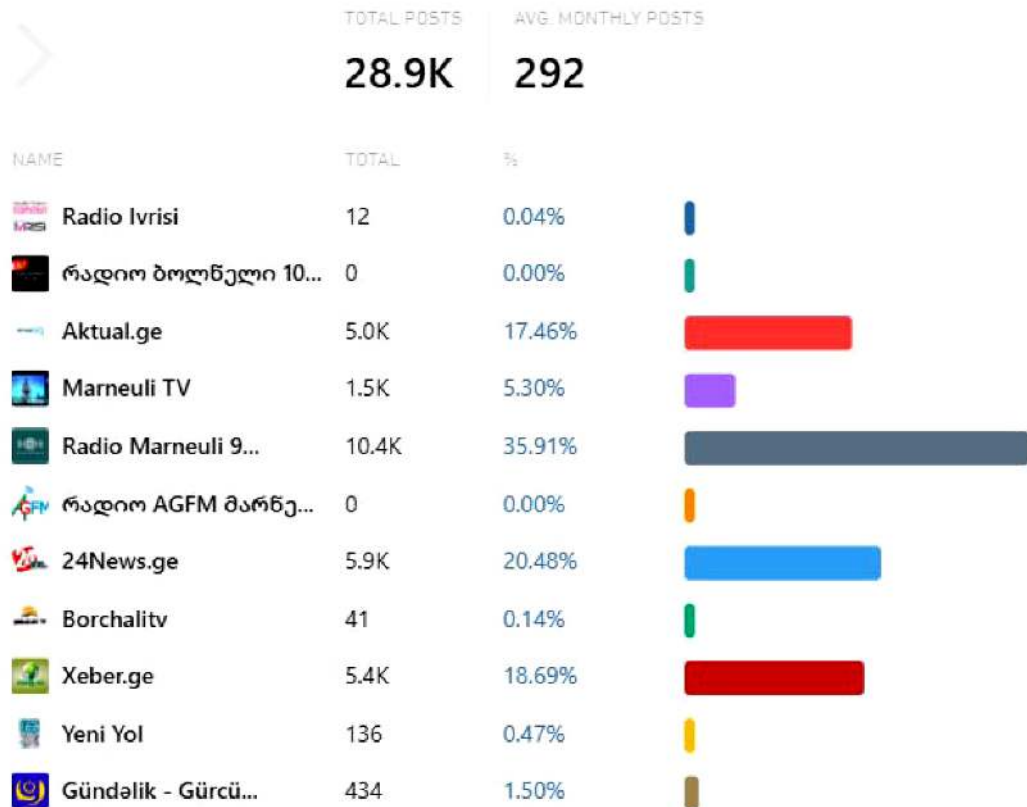
1. საერთო ჩატარებულ პოსტები

ფიზიკური პოსტების რაოდენობა. მონიტორინგის პერიოდში 1 მაისი (2021) – 31 იანვარი (2022) სომხურენოვანი და აზერბაიჯანულენოვანი მედიების ფეისბუქ გვერდებზე ჯამში 59 456 პოსტი გამოქვეყნდა. ამასთანავე, უნდა აღინიშნოს, რომ დაკვირვების პერიოდში აზერბაიჯანულენოვანი მასალების (28 917) რაოდენობა მცირედით ჩამორჩება სომხურენოვანისას (30 539).

როგორც დიაგრამა 1-ზე ჩანს, თავად აზერბაიჯანულენოვანი მედიებიდან მონიტორინგის პერიოდში ყველზე მეტი პოსტი „რადიო მარნეულმა“ გამოაქვეყნა, რომელსაც Aktual.ge და Xaber.ge მოსდევს.

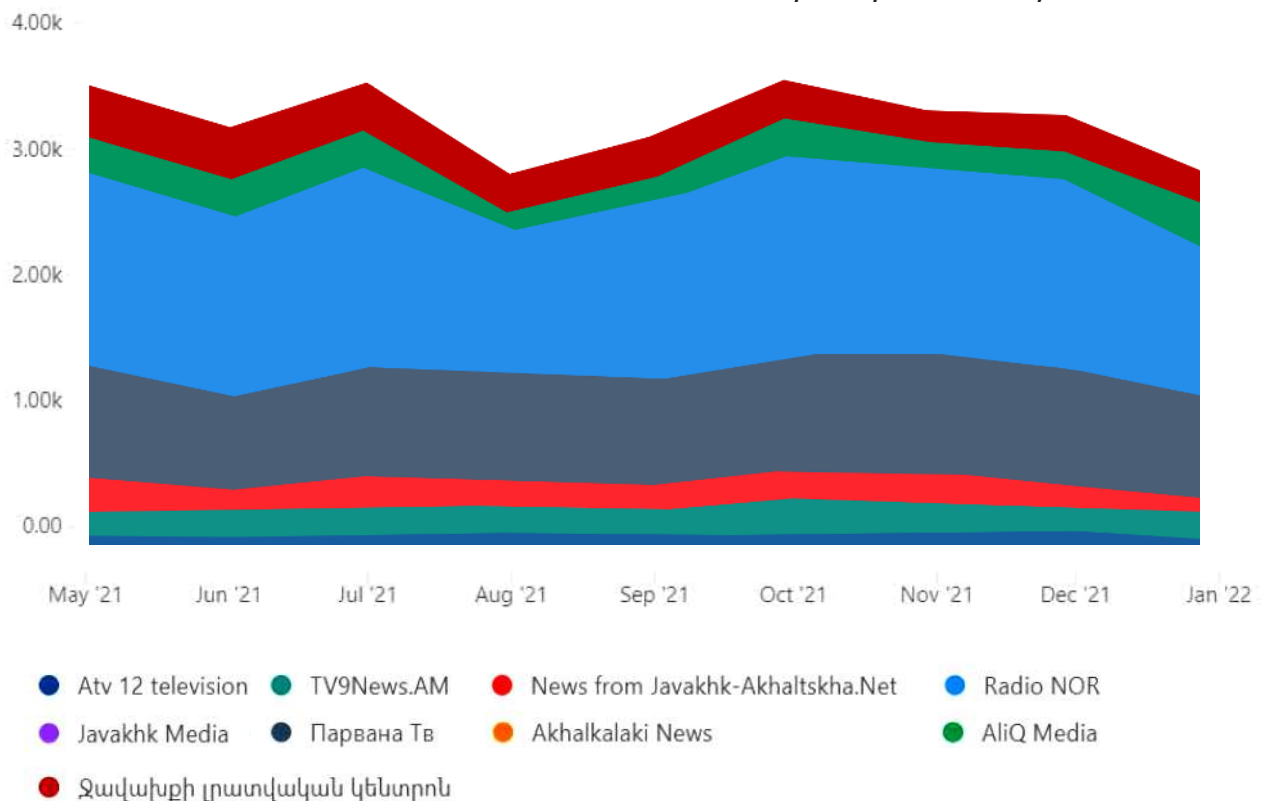
დიაგრამა 1. აზერბაიჯანულენოვანი მედიების მედიის აქტიურობა ფეისბუქზე, 1 მაისი, 2021 – 31 იანვარი, 2022

სომხურენოვანი მედიებიდან კი ყველაზე მეტი პოსტი რადიო ნორის, ფარვანა ტვ-სა და სამხრეთის კარიბჭის ფეისბუქ გვერდებზე გამოქვეყნდა.

დიაგრამა 2. სომხურენოვანი რეგიონული მედიის აქტიურობა ფეისბუქზე, 1 მაისი, 2021 - 31 იანვარი, 2022

თემატიკა. მედიების მიერ გამოქვეყნებული 59 456 პოსტიდან კონფლიქტების თემას 2 175 ეხებოდა. აღსანიშნავია, რომ სომხურენოვანმა მედიამ კონფლიქტების თემას მეტი მასალა დაუთმო (1 276), ვიდრე აზერბაიჯანულენოვანმა (899). კონფლიქტებიდან ყველაზე დიდი ადგილი ყარაბაღის ომის განახლების თემას, ასევე ომისშემდგომ პროცესებს და საზღვარზე მომხდარ ინციდენტებს შეეხოდა. ყარაბაღის გარდა, მონიტორინგის პერიოდში ასევე გაშუქდა თალიბანის მიერ ავღანეთზე კონტროლის ძალისმიერი მეთოდებით დამყარების, ყაზახეთში საპროტესტო აქციების მიმდინარეობის და უკრაინის საღვრებთან რუსული ჯარის მობილიზების თემები.

როგორც ცხრილ 1-ზე ჩანს, სომხურენოვან მედიაში ყარაბაღის კონფლიქტის პირდაპირი (695), ასევე ირიბი (333) გაშუქება აზერბაიჯანულენოვანი მედიების გაშუქებას (პირდაპირი 352; ირიბი 213) საგრძნობლად აღემატება. სხვა თემატიკა კი ძირითადად მხოლოდ პირდაპირ შუქდებოდა. სომხურენოვან მედიებში (82), აზერბაიჯანულენოვანთან შედარებით (34), ხშირი იყო საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებთან დაკავშირებული საკითხების გაშუქება, ხოლო აზერბაიჯანულენოვანი მედიებში ფართოდ გაშუქდა ქვემო ქართლში, დმანისში შიდაეტნიკურ ნიადაგზე დაწყებული კონფლიქტი (52),³ რაც თემის რეგიონისთვის რელევანტურობით უნდა აიხსნას. ყარაბაღის ომის დასრულების შემდეგ, თურქეთის პრეზიდენტის, რეჯებ ტაიპ ერდოღანის ინიცი-

³ 2021 წლის 17 მაისს, დმანისში ადგილობრივ ეთნიკურად ქართველ და აზერბაიჯანულ საქართველოს მოქალაქეებს შორის მალაზიაში ყოფით ნიადაგზე დაწყებული დაპირისპირება ფიზიკურ კონფრონტაციაში, მასობრივ არეულობასა და დაპირისპირებაში გადაიზარდა. რეგიონში მობილიზებული იყო საპოლიციო ძალები. 18 მაისს დმანისის საკრებულოში ცენტრალური და ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლების და სასულიერო პირების ჩართულობით დაპირისპირებული მხარეები კონფლიქტის დასრულებაზე შეთანხმდნენ. <https://civil.ge/ka/archives/420142>

ატივა რეგიონული თანამშრომლობის 3+3 ფორმატის⁴ შექმნის შესახებ, ორივენივეს მედიაში თითქმის თანაბრად გაშუქდა (აზერბაიჯანულენოვანი 45 – სომხურენოვანი 41). დიდი განსხვავება აზერბაიჯანულენოვან (75) და სომხურენოვან (69) მედიებში არც უკრაინის საზღვრებთან რუსული საჯარო ნაწილების მობილიზების გაშუქებაში გამოვლინდა. სხვა სურათია მედიების მიერ ავღანეთში თალიბანის მიერ სახელისუფლებო კონტროლის ძალისმიერად დამყარების შესახებ გამოქვეყნებულ მასალებში, რომლებიც აზერბაიჯანულენოვან მედიებში (90), სომხურენოვანთან შედარებით (22) გაცილებით ხშირად გვხვდება.

ცხრილი 1. ქონფლიქტთან დაკავშირებული თემების პირდაპირი და ირიბი გაშუქება სომხურენოვან და აზერბაიჯანულენოვან მედიებში, 1 მაისი, 2021 - 31 იანვარი, 2022

	სომხურენოვანი რეგიონული მედია		აზერბაიჯანულენოვანი რეგიონული მედია	
	პირდაპირი	ირიბი	პირდაპირი	ირიბი
ყარაბაღის კონფლიქტი	695	333	352	213
საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიები	82		34	
უკრაინის საზღვრებთან რუსული ჯარის მობილიზაცია	69		75	
თურქეთის მიერ 3 + 3 ფორმატის შეთავაზება	41		45	
ავღანეთში თალიბანის მმართველობის დამყარება	22		90	
საპროტესტო აქციები ყაზახეთში	18		32	
შიდათენიკური დაპირისპირება საქართველოში	5		52	
1915-16 წლების გენოციდი სომხეთში	9			
საქართველო-აზერბაიჯანის საზღვრის დემარკაცია / დავით გარეჯის სადავო მონასტერი		2	2	4

რაც შეეხება ყარაბაღის კონფლიქტის გაშუქებას, სომხურენოვან მედიებში კონფლიქტის შედეგად მოკლული და დაჭრილი სამხედრო მოსამსახურეების თემა (322) დომინირებდა, რასაც კონფლიქტის მოგვარების მიზნით საერთაშორისო მოლაპარაკებების (248), დაკავებული სამხედრო მოსამსახურეების გათავისუფლების (228) და სომხეთ-აზერბაიჯანის საზღვრის სადავო ტერიტორიებზე მომხდარი ინციდენტების (160) გაშუქება მოსდევს. აღნიშნული საკითხები შედარებით ნაკლები ინტენსივობით გვხვდება აზერბაიჯანულენოვან მედიებში, სადაც ყველაზე მაღალი ყარაბაღის კონფლიქტის მოგვარების საერთაშორისო მოლაპარაკებების თემა (205) იყო, ყველაზე მცირე კი სომეხი სამხედრო მოსამსახურეების გათავისუფლებასთან დაკავშირებული საკითხები (50).

⁴ „3+3“ ფორმატი თურქეთის პრეზიდენტის ინიციატივა, რომელიც მან ყარაბაღის ომის დასრულების შემდეგ, 2020 წელს გაახმოვანა და ერთი მხრივ, სამხრეთ კავკასიის სამი სახელმწიფოს (საქართველო, სომხეთი, აზერბაიჯანი) და მეორე მხრივ რუსეთ-თურქეთ-ირანის რეგიონულ ინტეგრაციას ითვალისწინებს.

სომხეთ-აზერბაიჯანის საზღვრის დემარკაცია-დემილიტირების თემა თითქმის თანაბრად გააშუქა როგორც სომხურენოვანმა (70), ასევე აზერბაიჯანულენოვანმა (65) რეგიონულმა მედიამ; ისევე როგორც უკრაინის საზღვრებთან რუსული საჯარისო დანაყოფების მობილიზების პროცესი (აზერბაიჯანულენოვანი – 75; სომხურენოვანი – 69) და თურქეთის ინიცირებული 3+3 ფორმატში საქართველოს მონაწილეობის საკითხი (აზერბაიჯანულენოვანი – 45; სომხურენოვანი – 41).

საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებთან დაკავშირებული თემები, რაც სოხუმის დაცემიდან 28 წლის აღნიშვნას, საერთაშორისო პარტნიორების მიერ ქვეყნის ტერიტორიულ მთლიანობისა და სუვერენიტეტის მხარდაჭერას და ლტოლვილების საცხოვრებელი ფართით უზრუნველყოფას შეეხებოდა სომხურენოვან რეგიონულ მედიაში (82), აზერბაიჯანულზე მეტად (33) გაშუქდა.

საერთაშორისო თემებიდან კი ავღანეთში თალიბანის მმართველობის დამყარება (აზერბაიჯანულენოვანი – 90; სომხურენოვანი – 22); ისევე, როგორც მასობრივი საპროტესტო აქციები ყაზახეთში⁵ (აზერბაიჯანულენოვანი – 32; სომხურენოვანი – 18) აზერბაიჯანულენოვანმა რეგიონულმა მედიამ სომხურენოვანზე მეტად გააშუქა.

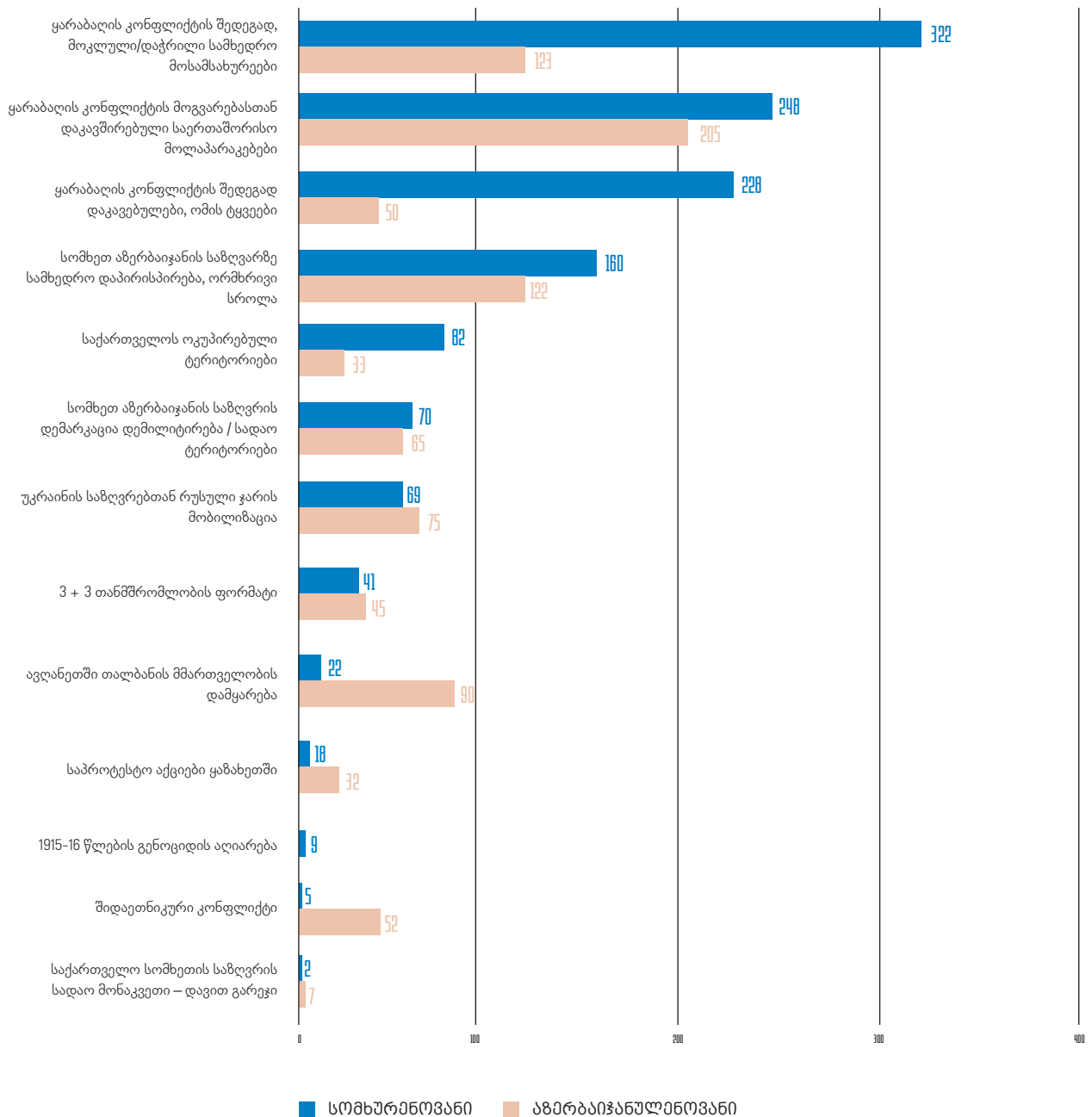
დმანისში მომხდარი შიდაეთნიკური კონფლიქტი, რომელიც საქართველოს მოქალაქე ეთნიკურ აზერბაიჯანელებსა და ეთნიკურ ქართველებს ეხებოდა ადგილობრივი აქტუალობის გათვალისწინებით აზერბაიჯანულენოვანმა რეგიონულმა მედიამ მეტად გააშუქა (52), ისევე როგორც საქართველო-აზერბაიჯანის საზღვრის სადავო მონაკვეთზე მდებარე დავით გარეჯის თემა (6).

ამერიკის შეერთებული შტატების მიერ 1915-1916 წლის სომეხთა გენოციდის აღიარება კი მხოლოდ სომხურენოვანმა რეგიონულმა მედიებმა გააშუქეს (9).⁶

⁵ ყაზახეთში 2022 წელი 1 იანვარს ბუნებრივ აირის ფასის ზრდამ, საზოგადოების პროტესტი გამოიწვია, რაც 2 აინვარს მასობრივ საპროტესტო აქციებში გადაზრდა.

⁶ 24 აპრილს ამერიკის პრეზიდენტმა ჯო ბაიდენმა ოტომანთა იმპერიის მიერ 1915-1916 წლებში სომეხთა გენოციდი აღიარა და ამ საკითხზე ოფიციალური განცხადება გავრცელა <https://bit.ly/36n3oRk>

ღიშნაპა 3. სომხურენოვან და აზერბაიჯანულენოვან მედიებში ჟურნალისტთან დაკავშირებული გაშვებების სხვადასხვა ასპექტები, 1 მაისი, 2021 – 31 იანვარი, 2022

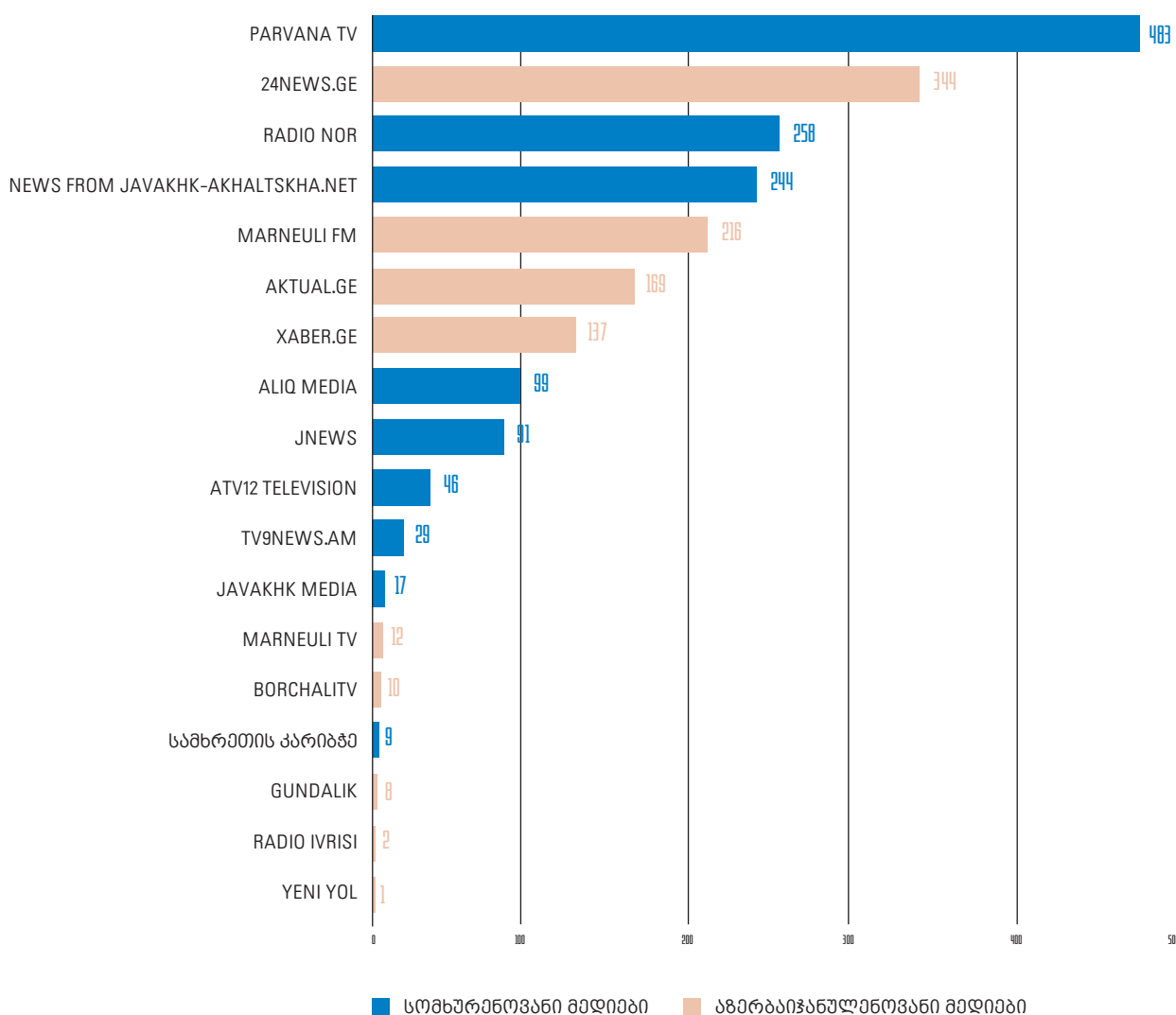
კუბლიკაციების რაოდენობა მედიებში მიხედვით

მონიტორინგის სუბიექტი 10 სომხურენოვანი რეგიონული მედიიდან დაკვირვების პერიოდში (1 მაისი, 2021 – 31 იანვარი, 2022) კონფლიქტებთან დაკავშირებული თემები, სხვადასხვა ინტენსივობით, 9 გამოცემამ გააშუქა. კონფლიქტების თემები არ გაშუქებულა Akhalkalaki News-ის ფეისუქ გვერდზე. სომხურენოვანი მედიების ფეისუქ გვერდებზე კონფლიქტების თემები ყველაზე ხშირად შემდეგ მედიებში გაშუქდა: Parvana TV – 483, Radio Nor – 258 და ონლაინ გამოცემა News from Javahk-Akhaltskha – 244. კონფლიქტების თემაზე ფეისუქ პოსტები თითქმის თანაბრად გა-

მოქვეყნდა Aliq Media-სა (99) და Jnews-ზე (91). ყველაზე ნაკლებ კი ამ თემატიკის გაშუქებას ATV -12-ის (45); TV9 NEWS (29), Javakh Media (17)-სა და სამხეთის კარიბჭის (9) ფეისბუქ გვერდებზე ვხვდებით.

მონტორინგის სუბიექტი აზერბაიჯანულენოვანი გამოცემებიდან კონფლიქტის თემები მხოლოდ Radio Bolnisi-ის ფეისბუქ გვერდზე არ ვხვდებით. სხვა აზერბაიჯანულენოვან გამოცემებში კი ეს თემა ყველაზე ხშირად 4 გამოცემაში 24 News (344); Radio Marneuli (216); Aktual.ge (196) და Xaber.ge (137) არის წარმოდგენილი. Marneuli TV (12) და Borchali Tv (10) კი თავიანთ ფეისბუქ გვერდებზე აღნიშნულ თემებს იშვიათად ეხებოდნენ, ხოლო დანარჩენ მედიებში კონფლიქტების თემატიკაზე 10-ზე ნაკლები პუბლიკაცია მომზადდა.

ფიგურა 4. პუბლიკაციების რაოდენობა მედიების მიხედვით, 1 მაისი, 2021 - 31 იანვარი, 2022

2. ხარისხი და პროფესიონალიზმი

ხარისხი და პროფესიონალიზმის შეფასება. ინტერნიუსის კონფლიქტების გაშუქების შეფასების მეთოდოლოგია ხარისხსა და პროფესიონალიზმს შემდეგი ინდიკატორების მიხედვით აფასებს: სიზუსტე, ობიექტურობა/მიუკერძოებლობა, ბალანსი/სამართლიანობა, რელევანტურობა, ენა, ბექრაუნდი/კონტექსტი, სიცხადე.

საერთო მონაცემები. მონიტორინგის პერიოდში მედიებზე დაკვირვებამ აჩვენა, რომ ხარისხის და პროფესიონალიზმის ინდიკატორებში, ყველაზე პრობლემური ბალანსის ინდიკატორი იყო (0.30). სომხურენოვანი (0.33) და აზერბაიჯანულენოვანი (0.26) მედიები კონფლიქტების გაშუქებისას ცალხმრივად აზერბაიჯანულ და სომხურ ოფიციალურ წყაროებს ეყრდნობოდნენ. გაშუქებაში უმეტესწილად ოფიციალური წყაროების რეპრეზენტაციამ და იმ რესპონდენტების უგულებელყოფამ, რომლებმაც უშუალო გავლენას ახდენდა ახალი ამბავი, განაპირობა შინაარსის ინდიკატორის დაბალი მაჩვენებელი (0.42) თუ ბალანსის მხრივ აზერბაიჯანულენოვან მედიას უფრო დაბალი მაჩვენებელი ჰქონდა, შინაარსის მხრივ ორივეენოვანი მედიის მაჩვენებელი თითქმის თანაბარი იყო (სომხურენოვანი – 0.42; აზერბაიჯანულენოვანი – 0.41).

საშუალოზე მაღალი იყო გაშუქებულ სტატიებში ბექგრაუნდის (0.68), ობიექტურობის (0.61), გამოყენებული ენის (0.64) და სიზუსტის (0.64) მაჩვენებლები, ყველაზე მკვეთრი განსხვავება აზერბაიჯანულენოვან (0.80) და სომხურენოვან (0.48) მედიებში სიზუსტის ინდიკატორში დაფიქსირდა, რაც სომხურენოვანი მედიების მიერ კონფლიქტების გაშუქებისას რიგი მნიშვნელოვანი წყაროების გამოტოვებით არის განპირობებული.

ყველაზე მაღალი ინდიკატორები გაშუქებისას თემის რელევანტურობისა (0.82) და სიცხადის (0.95) შეფასებისას გვხვდება.

ცხრილი 2: ხანისის და პროფესიონალიზმის შეფასება, 1 მაისი, 2021 - 31 იანვარი, 2022

ქულების მნიშვნელობა: 0 = სტანდარტის დარღვევა (დაბალი მაჩვენებელი), 1 = სტანდარტის დაცვით (მაღალი მაჩვენებელი)

გაშუქების ხანისი და პროფესიონალიზმი	მეთიანი შუა	პროფესიონალიზმის შეფასება	სოციალური შეფასება
მედია სიზუსტე	0.64	0.80	0.48
ობიექტურობა / მიუკერძოებლობა	0.61	0.56	0.65
რეგულაციურობა	0.82	0.86	0.80
შინაარსი	0.42	0.41	0.42
ბალანსი	0.30	0.26	0.33
ენა	0.64	0.66	0.59
ბეჭდურად / კონტექსტი	0.68	0.86	0.56
სივრცე	0.93	0.95	0.91

სოციალური ჩამოყალიბების შეფასება

გაშუქების სიზუსტე. რეგიონული მედიების ხარისხისა და პროფესიონალიზმის ინდიკატორების შეფასებისას, გაშუქების ინტენსივობის გათვალისწინებით გამოცემები ორ ნაწილად გაიყო. პირველ კატეგორიაში მოხვდნენ მედიები, რომლებმაც მონიტორინგის პერიოდში კონფლიქტების თემაზე 50-ზე მეტი მასალა გამოაქვეყნეს, მეორეში კი პლატფორმები, რომლებიც 50-ზე ნაკლები მასალა გამოაქვეყნეს. ამ თვალსაზრისით დაკვირვების პერიოდში გამოვლინდა 5 სომხურენოვანი მედია, რომელიც პირველ კატეგორიაში მოხვდა, ხოლო მეორეში 4:

- I. **50-ზე მეტი:** სომხურენოვან მედიებში კონფლიქტების თემები ყველაზე ხშირად Parvana TV-ს(483) გაშუქებაში გვხვდება, რომელსაც Radio NOR (258) და News from Javakhk-Akhaltskha(244) მოსდევს. თითქმის თანაბარი იყო Aliq Media-ის(99) და JNEWS-ის(91) მიერ გამოქვეყნებული მასალების რაოდენობა.
- II. **50-ზე ნაკლები:** კონფლიქტების თემაზე ყველაზე ნაკლები მასალები Atv 12 (46), TV9News (29) და Javakhk Media-მ (17) და სამხრეთს კარიბჭემ (9) გამოაქვეყნეს.

ქონფლიქტების მაღალი ინტენსივობით გაშუქება სოციალური ჩამოყალიბების შეფასება. იმ სომხურენოვან მედიებში, რომლებიც ყველაზე ხშირად აშუქებდა კონფლიქტის თემას, ინდიკატორების მხრივ შემდეგი სურათი გამოიკვეთა:

- **სიზუსტე** მხრივ ყველაზე მაღალი ინდიკატორი Aliq Media-ს გაშუქებაში (0.71) გვხვდება, რომელსაც თითქმის თანაბარი ქულებით Radio NOR (0.62) და JNEWS (0.61) მოსდევს. სიზუსტის საშუალო მაჩვენებელს ვხვდებით Parvana TV-ს(0.50) გაშუქებაში, ხოლო ყველაზე დაბალს – News from Javakhk-Akhaltskha-სთან (0.39).
- **ობიექტურობა** ინდიკატორი, კონფლიქტების ამ კატეგორიის ყველა მედიაში შუალედურ ნიშნულზე მაღალია. ყველაზე მაღალ, Radio NOR-ის (0.75) და დაბალ Parvana TV (0.64) შეფასებებს

შორის სხვაობა 0.11 შეადგენს. ინდიკატორი თითქმის თანაბარია Radio NOR-ის (0.75), Aliq Media-ს (0.72) და JNEWS-ის (0.71) მასალებში, რომელთაც საშუალოზე მაღლი მაჩვენებლით News from Javakhk-Akhaltskhe(0.66) მოსდევს.

- **რადიოსადგომი** ყველაზე მაღალი ინდიკატორით Aliq Media-ს (0,91) გაშუქება შეფასდა, თუმცა აღნიშნული მაჩვენებელი სხვა მედიებშიც საკმაოდ მაღალია.
- **შინაარსი და გადანაწილება** თვალსაზრისით ყველა მედიის მაჩვენებელი შუალედურ შეფასებაზე დაბალია, ბალანსის მხრივ ყველაზე პრობლემური შეფასება News from Javakhk-Akhaltskha (0.23) და Parvana TV (0.29) გაშუქებაში გვხვდება.
- **მნიშვნელობა** ინდიკატორის შეფასება სტანდარტის საშუალოზე ოდნავ მაღალ (Aliq Media; JNEWS; News from Javakhk-Akhaltskha) და საშუალო (Parvana TV; Radio NOR) მაჩვენებელს შორის მერყეობს.
- **ბეჭდური და ელექტრონული** მხრივ კი, ყველაზე მაღალი ინდიკატორი Aliq Media-ს (0,76) და Radio NOR-ის (0.62) გაშუქებაში გვხვდება, დანარჩენი მედიების ინდიკატორები შეფასების შუალედურ მაჩვენებელს მცირედით სცდება.
- **სიხშირე** ინდიკატორი ყველა მედიაში გაშუქების სტანდარტთან ახლოსაა.

ცხრილი 3: ხანისი და პროფესიონალიზმის გავრცელება სოფთხელოვნების რეგიონში (50+)

	საბაზისო რაოდენობა	სივრცე	ოპტიმიზაცია	რადიოსადგომი	შინაარსი	გადანაწილება	მნიშვნელობა	ბეჭდური / ელექტრონული	სიხშირე
Parvana TV	483	0.50	0.64	0.80	0.37	0.29	0.57	0.53	0.88
Radio NOR	258	0.62	0.75	0.81	0.47	0.44	0.54	0.62	0.97
News from Javakhk-Akhaltskha	244	0.39	0.66	0.76	0.43	0.23	0.68	0.50	0.92
Aliq Media	99	0.71	0.72	0.91	0.47	0.37	0.67	0.76	0.97
JNEWS	91	0.61	0.71	0.79	0.47	0.38	0.63	0.55	0.98

ქონდომცხადის დაბალი ინფორმაციურობით გავრცელება სოფთხელოვნების რეგიონში. იმ სომხურენოვან რეგიონულ მედიებში, სადაც მონიტორინგის პერიოდში კონფლიქტების გაშუქების შედეგებით დაბალი მაჩვენებელია, შემდეგი ტენდენცია გამოვლინდა:

- გაშუქების სტანდარტთან ყველაზე ახლოს, შეფასების ინდიკატორებით, სამხრეთის კარიბჭეა. გამოცემის მომზადებულ მასალებში, შინაარსის საშუალო (0.50) ინდიკატორის გამოკლებით, ყველა სხვა მაჩვენებელი შუალედურზე საგრძნობლად მაღალია.
- სიზუსტის ინდიკატორის მხრივ, საშუალოზე მაღალი მაჩვენებელი სამხრეთის კარიბჭესთან გვხვდება (0.78), ინდიკატორის საშუალო მაჩვენებელი TV9News-ს (0.66) და Atv 12-ს (0.50) აქვს, ხოლო ყველაზე დაბალი Javakhk Media-ს (0.24).
- TV9News-ის გაშუქებაში შინაარსისა (0.07) და სივრცის (0.30) გამოკლებით სხვა ინდიკატორები შუალედურზე მაღალია, ხოლო Atv 12-ს მასალებში სივრცის (0.98) და რელევანტურობის (0.72) გარდა ყველა ინდიკატორი შუალედურზე დაბალია.

- რელევანტურობისა (0.61) და სიცხადის (0.75) გარდა, Javakhk Media-ს სხვა ინდიკატორები ყველაზე დაბალია.

ცხრილი 4: ხანისხის და პიროვნული ინდიკატორების შეფასება სოციალური მედიის მეშვეობით (50+)

	სტატუსის ნაწილი	სიზუსტე	ტრენდურობა	რეპუტაცია	შინაარსი	ბაზისი	მნიშვნელობა	გამოყენება / ქონების	სიზუსტე
Atv 12	46	0.50	0.37	0.72	0.49	0.30	0.49	0.38	0.98
TV9News	29	0.66	0.76	0.78	0.07	0.47	0.59	0.57	0.30
Javakhk Media	17	0.24	0.39	0.61	0.32	0.20	0.35	0.27	0.75
Samxretis karibche	9	0.78	0.78	0.90	0.50	0.63	0.89	0.85	1

აქტიურობის ინდიკატორები

გაშუქების სიზუსტე. ამერიკაიჯანულოვანი რეგიონული მედიებიდან კონფლიქტების თემაზე 50-ზე მეტ მასალას 4 გამოცემაში ვხვდებით, ხოლო 50-ზე ნაკლებს – ხუთში. ამასთანავე ბოლო კატეგორიაში გაშუქება მეტწილად ერთეულ პუბლიკაციებს არ სცდება:

- I. 50-ზე მეტი:** ამერიკაიჯანულოვან მედიებში კონფლიქტებს ყელაზე ხშირად 24News.ge (344), Marneuli FM (216), Aktual.ge (169) და Xaber.ge (139) აშუქებდნენ.
- II. 50-ზე ნაკლები:** Marneuli TV-მ (12), Borchalitv-მ (10) და Gundalik-მა (8) კონფლიქტების თემებს გაშუქების მწირი ნაწილი დაუთმეს. რადიო ივრისზე მხოლოდ 2, ხოლო Yeni Yol-ზე ერთი მასალა გამოქვეყნდა.

ქონების მართვით ინფორმაციით გაშუქება აქტიურობის ინდიკატორები. ამერიკაიჯანულოვან რეგიონულ მედიებში, სადაც გაშუქების ინტენსივობა მაღალი იყო, შემდეგი ტენდენცია გამოიკვეთა:

- იმ მედიებში, სადაც გაშუქების ინტენსივობა მაღალია, **შინაარსი** და **ბაზისი** გამოკლებით, ყველა ინდიკატორი შუალედულ ზღვარზე მაღალია.
- **სიზუსტე** ინდიკატორის ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი ამ ჯგუფში რადიო მარნეულს (0.90) აქვს, რომელსაც თანაბარი შეფასებით Aktual.ge (0.79) და 24News.ge (0.79) მოსდევს. მართალია, Xaber.ge-ს მაჩვენებელი ყველაზე დაბალია (0.67), თუმცა იგი შეფასების შუალედურ ნიშნულზე მაღალია.
- **ტრენდურობა** ინდიკატორი რადიო მარნეულის (0.64) გარდა, საშუალო მაჩვენებელს სხვა გამოცემების შემთხვევაში ოდნავ აჭარბებს (Xaber.ge – 0.51; 24News.ge – 0.54; Aktual.ge – 0.55).
- გაშუქების სტანდარტთან ყველაზე ახლოს მედიებში **სიზუსტე**, **რეპუტაცია** და **ქონების** მაჩვენებლებია, ხოლო ყველაზე პრობლემური **შინაარსი** და **ბაზისი** ინდიკატორებია, რომლებიც შუალედურ ნიშნულზე დაბალია.

- **შინაარსი** ინდიკატორი, რომელიც პუბლიკაციებში ოფიციალურ წყაროებთან ერთად, ახალი ამბის გავლენის სუბიექტების რეპრეზენტაციას ზომავს, ყველაზე მაღალი მარნეული რადიოს გაშუქებაშია (0.46), ხოლო ყველაზე დაბალი Xaber.ge-ში (0.35).
- **ბადანსი** მაჩვენებელშიც რადიო მარნეული (0.34) ლიდერობს, დანარჩენი მედიები კი თითქმის თანაბარი ნიშნულითაა წარმოდგენილი (Xaber.ge 0.25; 24News.ge 0.24; Aktual.ge 0.23).

ԱՅԻՆՈՒՄ 5: Խորհրդի և թրաքսիոնոնադուքիոն թրաքսիոնադուքիոն թրաքսիոնադուքիոն թրաքսիոնադուքիոն թրաքսիոնադուքիոն (50-)

	საშუალოდონ საუბრებში	სიზუსტე	მოცულობა	რეგულარობა	შინაარსი	ბიზნესი	შენიშვნა	დამზადებელი / ქვეყნობის	სტატუსი
24News.ge	344	0.79	0.54	0.88	0.41	0.24	0.47	0.88	0.97
Marneuli FM	216	0.90	0.64	0.90	0.46	0.34	0.77	0.94	0.98
Aktual.ge	169	0.79	0.55	0.83	0.43	0.23	0.67	0.83	0.91
Xaber.ge	137	0.67	0.51	0.85	0.35	0.25	0.66	0.81	0.98

ქონდოქაშობის დაბალი ინჟინერული ბაზა აზერბაიჯანდონიდან ჩემონელ შედის. მედიბში, სადაც კონფლიქტის გაშუქების დაბალი ინტენსივობა გამოიკვეთა, სტანდარტების დაცვის მხრივ შემდეგი ვითარებაა:

- **სიჯანსი** ინდიკატორი ყველაზე მაღალი Marneuli TV-ს, Radio Ivrisi-ის და Yeni Yol-ის შემთხვევაშია (1), Gundalik-სა (0.75) და Borchalitiv-ის (0.60) შემთხვევაში კი, შუალედურ მაჩვენებელზე მაღალია.
- **ოპიქტურობა** ყველაზე მაღალი ინდიკატორით რადიო ივრისის (1) 2 მასალა შეფასდა, ხოლო Yeni Yol-ისა და Marneuli TV-ს (0.63) ინდიკატორები შუალედურზე მაღალი და იდენტურია. ყველაზე დაბალი ეს მაჩვენებელი Borchalitiv-ის (0.33) შემთხვევაშია.
- Gundalik-ის (0.30) გარდა, **ნაქვანსურობა** ინდიკატორი ყველა მედიაში საშუალოზე მაღალია.
- **შინაწის** მხრივ შუალედურზე მაღალი ქულა Marneuli TV-ს (0.65), შუალედური – Yeni Yol-ს (0.50), ხოლო შუალედურზე დაბალი ყველა სხვა მედიას აქვს.
- საშუალოზე მაღალია Marneuli TV-სა და Radio Ivrisi-ს მასალებში **ბადანსა** და **მწი** ინდიკატორის ქულები, **ქონსუქსი** (0.13) და **სიხაპი** (0.50) მაჩვენებლები კი ყველაზე დაბალი Gundalik-ის მასალებში გვხვდება.

Խնդիր 6: Ես եմ Կոմիտասի հիմնադրամի ղեկավարը և ցանկանում եմ հավաքել 100 միլիոն ՀՀ դրամ, որոնք կօգտագործվեն Հայաստանի մշակութային ժառանգության պահպանման համար:

	საშუალოდონ- წარმოადგენს	სიზოზო	მოდოშოვო	წოდოშოვო	შოვო	ბოდო	შო	ბოდოშოვო / შოვოშოვო	სოშო
Marneuli TV	12	1	0.63	0.85	0.67	0.54	0.67	0.92	1
Borchalitr	10	0.60	0.33	0.73	0.20	0.20	0.28	0.53	0.70
Gundalik	8	0.75	0.46	0.30	0.25	0.08	0.37	0.13	0.50
Radio Ivrisi	2	1	1	0.89	0.25	0.67	0.50	1	1

2.1 სიზუსტე

სიზუსტის ინდიკატორი ინფორმაციის წყაროების სანდოობით, მათი რაოდენობით, დაუზუსტებელი ინფორმაციის გავრცელების და მნიშვნელოვანი წყაროების გამოტოვების საფუძველზე ფასდება. შეფასება: 0 = დაბალი მაჩვენებელი, 1 = მაღალი მაჩვენებელი.

შუბა: 0.64

სომხურენოვან და აზერბაიჯანულენოვან მედიებში გამოქვეყნებული 2 175 მასალიდან სიზუსტის ერთი ან რამდენიმე ინდიკატორის დარღვევა 792 შემთხვევაში დაფიქსირდა.

ყველაზე ხშირად (33.38%) გაშუქების დროს მნიშვნელოვანი წყაროების გამოტოვების პრობლემა გამოიკვეთა. კონფლიქტების გაშუქებისას, მედიები მიმდინარე მოვლენებს, ძირითადად ცალმხრივად, ერთი ან მეორე მხარის პერსპექტივიდან აშუქებდნენ და სომხურ და აზერბაიჯანულ წყაროებს ეყრდნობოდნენ.

მნიშვნელოვანი წყაროების გამოტოვება, სომხურენოვანი რეგიონული მედიების მიერ გაშუქებული 1 276 მასალიდან 556-ში გამოვლინდა, მაშინ, როცა აზერბაიჯანულენოვანი მედიების მიერ გამოქვეყნებული 899 მასალიდან, წყაროების პრობლემა 166-ში ფიქსირდება. შესაბამისად, აღნიშნული ტენდენცია მედიების სიზუსტის ინდიკატორზეც (აზერბაიჯანულენოვანი – 0.80; სომხურენოვანი – 0.48) აისახა. სიზუსტის ინდიკატორში ასეთი მნიშვნელოვანი სხვაობა, გაშუქების სიხშირითაც შეიძლება აიხსნას, რადგან სომხურენოვან მედიებში ყარაბაღის კონფლიქტის პირდაპირი და ირიბი გაშუქება (1028), აზერბაიჯანულენოვან მედიებს (565) თითქმის ორჯერ აღემატება.

ამასთანავე უნდა ითქვას, რომ სიზუსტის სხვა ქვეინდიკატორებში სომხურენოვან მედებს აზერბაიჯანულენოვანზე უკეთესი მაჩვენებელი ჰქონდათ. აზერბაიჯანულენოვან მედიებში სომხურენოვანთან შედარებით დარღვევები მაღალი იყო ისეთ ინდიკატორებში, როგორიცაა წყაროების ფართოდ, დაკონკრეტების გარეშე მითითება (სომხურენოვანი – 1.80%; აზერბაიჯანულენოვანი – 5.12%) და დაუზუსტებელი ინფორმაციის (სომხურენოვანი – 0.78%; აზერბაიჯანულენოვანი – 2.78%) გაშუქება.

გარკვეულ შემთხვევებში ფიქსირდებოდა წყაროების ფართოდ, კონკრეტიკის გარეშე დასახელება (3.17%), ხოლო მასალების 3.40%-ში ინფორმაციის წყარო მითითებული საერთოდ არ ყოფილა.

საჯული მაბარიტომი:

ფარვანა ტვ-ს 26 აგვისტოს გავრცელებულ ვიდეოს⁷ ახლავს აღწერა, რომლის თანახმად არცააბში, მარტაკერტის ერთ-ერთ სახლში აზერბაიჯანელი სამხედრო მოსამსახურე შეიჭრა, სადაც ორი

⁷ ფარვანა ტვ, 26 აგვისტო, <https://bit.ly/3IF6ILx>

ბავშვი იმყოფებოდა, ერთ ერთმა მათგანმა პოლიციაში დარეკვა მოასწრო, და პოლიციამ კაცი წაიყვანა. ვიდეოში ჩანს, თუ როგორ გაჰყავს პოლიციის ორ თანამშრომელს სახლიდან ადამიანი, თუმცა, ფეისბუკ პოსტში არ არის მითითებული წყაროები, კერძოდ: ვის მიერ არის გადაღებული ვიდეო, ასევე არ არის წარმოდგენილი ოფიციალური წყაროს – პოლიციის კომენტარი.

აღნიშნული ინციდენტის დროს დაკავებული აზერბაიჯანელი სამხედროს შესახებ ინფორმაცია, მისი ვინაობის მითითებით (ჯამილ ბაბაიევი), ფარვანა ტვ-მ კიდევ ერთხელ, 7 სექტემბერს, ტყვეების გაცვლის შესახებ მასალის გამოქვეყნებას გაავრცელა, თუმცა წყარო არც ამ შემთხვევაში ყოფილა მითითებული. ინფორმაციის თანხმლებ ვიზუალში წითელი ჯვრის წარმომადგენლები ჩანან, გავრცელებულ მასალაში კი არც აღნიშნული ორგანიზაცია ან მისი წარმომადგენელია მოყვანილი წყაროდ.

აზერბაიჯანულენოვანმა გამოცემა 24 News.ge-მა ინფორმაცია, სათაურით „სომხეთის მოქალაქეების ჯგუფმა დმანისის საზღვარი ფარულად გადაკვეთა – დაკავებულები არ არიან“,⁸ ზოგადად სოფელ ირგანაის მოსახლეობაზე დაყრდნობით გაავრცელა. ინფორმაციის ავტორი ზოგად წყაროზე (ირგანაის მოსახლეობა) დაყრდნობით ამტკიცებს, რომ ამ ადამიანებს ყარაბაღში სიკვდილს საქართველოში პატიმრობაში ყოფნა ერჩივნათ. მიუხედავად იმისა, რომ ინფორმაცია ოფიციალურ წყაროსთანაც არის გადამოწმებული და მასალაში მითითებულია, რომ შინაგან საქმეთა სამინისტრო ინფორმაციას არ ფლობს, სტატიის სათაური სიზუსტის თვალსაზრისით პრობლემურია, რადგან კონკრეტული წყაროს გარეშე მოყვანილი და ოფიციალური წყაროს მიერ არდადასტურებული ინფორმაცია, როგორც რეალურად მომხდარი ფაქტია მოწოდებული.

სხვა მედია წყაროები. როგორც სომხურენოვან, ასევე აზერბაიჯანულენოვან გამოცემებში ხშირად გვხვდებით სხვა მედიების მიერ გამოქვეყნებული მასალების სრულ ან ნაწილობრივ კოპირებას. კოპირებული 985 მასალიდან პირველწყარო ნახევრზე მეტის (582) შემთხვევაში იყო მითითებული.

სომხურენოვანი რეგიონული მედია, გარდა სომხური წყაროებისა, ხშირად რუსულ წყაროებს ეყრდნობოდა, მათ შორის ხშირად კრემლის ისეთ პროპაგანდისტულ პლატფორმებს, როგორიცაა tass.ru, armeniasputnik.am, Россия 24; ria.ru, infoteka24.ru. რუსული წყაროები ნაკლები ინტენსივობით გვხვდება აზერბაიჯანულენოვან რეგიონულ მედიებში.

ქართული გამოცემებიდან, სომხურენოვანი რეგიონული მედია, წყაროდ ძირითადად სანდო, ნაციონალურ პლატფორმებს იყენებდა, თუმცა იყო მცირედი გამონაკლისებიც (taonews.ge, newsgeorgia.ge).

⁸ 24News.ge, 30 მაისი, <https://www.facebook.com/151072729175828/posts/2905417986373455>

taonews.ge-ზე დაყდრნობით Javakhk Media-ს მიერ გამოქვეყნებული ორივე მასალა, შუღლის გაღვივების საფრთხეებს შეიცავდა. მათგან ერთი, ქვემო ქართლში, სამეურნეო მიწებთან დაკავშირებულ, ეთნიკური ამერბაიჯანელებისა და ადგილობრივი ეპისკოპოსის დაპირისპირებას ქსენოფობიურ კონტესტში აშუქებდა⁹, ხოლო მეორე თურქეთის პრეზიდენტის მიერ, მესხეთზე წაკითხულ ლექსს ეხებოდა.¹⁰

ამერბაიჯანულენოვანი მედიები ძირითადად ამერბაიჯანულ წყაროებს ეყრდნობოდნენ, მათ შორის ყველაზე ხშირად report.az-ს, ხოლო ქართული წყაროებიდან, რეგიონული მედია ძირითადად კრიტიკულ არხებს (მთავარი არხი, ტვ პირველი, ფორმულა) ეყრდნობოდა.

ცხრილი 7. რეგიონული მედიის წყაროები

სომხურენოვანი მედია			აზერბაიჯანულენოვანი მედია		
სომხური მედია	ქართული მედია, ასევე საპარლამენტო მოქმედების მედიაციონური გამოცდები	რუსული მედია	აზერბაიჯანული მედია	ქართული მედია	რუსული, ქართული მედია
tert.am	newsgeorgia.ge	tass.ru	report.az		TASS
tv.am	interpressnews.ge	Россия 24	apa.az	მთავარი არხი	armeniasputnik.am
alternativ.am;	1tv.ge	infoteka24.ru	axar.az	ტვ-პირველი	Ria Novost
past.am armenpress.am GALA TV		moscow-baku.ru	AZTV	ფორმულაTV	
armnews news.am	jam-news.net	armeniasputnik.am	salamnews.org	report.ge	
iravaban.net mediahub.am	netgazeti.ge	ria.ru	publika.az	პირველი არხი	
a1plus.am shoghakat.am para.tv hraparak.am	sova.news	sputnik-georgia.ru	qafqazinfo.az	ნეტგაზეთი	
Artsakh Public TV	aliq.ge	interfax.ru	baku.ws	InterPressNews	
5tv.am yerkir.am tsayg.am shamshyan.com	newsgeorgia.ge	novostink.net	trend.az	kvirispalitra.ge ქართული	
AREG TV 1lurer.am civilnet.am	spress.ge		Baku TV	Palitra News ქართული	
panarmenian.net	taonews.ge		azertac.az		
lurer.com			oxu24.com		

დებინფორმაციის ან დაუზუსტებელი მონაცემების შემცველი მასალები მონიტორინგის სუბიექტ მედიასაშუალებებში უმეტესწილად სხვა მედიების მიერ მომზადებული პუბლიკაციების გადამბარებისას ან ამ მედიებზე დაყდრნობით მომზადებულ მასალებში გვხვდება.

⁹ <https://www.facebook.com/111026635652359/posts/4084951354926514>

¹⁰ <https://www.facebook.com/Javakhk.Media/posts/4127782530643396>

მედიის მართვა:

- **ინფორმაცია სხვა წყაროზე დაყრდნობით:** ამერბაიჯანულენოვანმა გამოცემა xeber.ge-მ¹¹ youtube-ზე არსებულ სამხედრო ანალიტიკურ არხზე Caliber AZ-ზე¹² დაყრდნობით, 9 აგვისტოს გაავრცელა ინფორმაცია იმის შესახებ, რომ რუსი სამშვიდობოების მიერ კონტროლირებად ტერიტორიაზე სომეხი ჯარისკაცების დისლოკაცია ხდებოდა. youtube არხის ავტორის მკიცებით, სომეხი ჯარისკაცები, სამხედრო და სამოქალაქო ტრანსპორტის მეშვეობით, რუსი სამშვიდობოების დროებითი კონტროლის ქვეშ არსებულ ტერიტორიებზე გადადიან, რაზეც რუსული მხარე რეაგირებას არ ახდენს. xeber.ge -ს მიერ გადაზიდული ინფორმაცია, თავის მხრივ, არ ეყრდნობა ოფიციალურ წყაროებს, რაც ინფორმაციის სანდოობას ეჭვის ქვეშ აყენებს.
- **ფაქტუალური სხვა მხრივ მიერ მომზადებული მასალის გამოყენება.** მსგავსი ტენდენცია სომხურენოვან მედიაშიც დაფიქსირდა. რუსულენოვანი ონლაინ გამოცემა infoteka24.ru-ს სტატია, სათაურით „ქართველების სომხებთან დაპირისპირების მცდელობებს უკან თურქეთის და ამერბაიჯანის სპეცსამსახურები დგანან“ საკუთარ ფეისბუქ გვერდზე Javakhk Media-მ გამოაქვეყნა.¹³ მასალა, რომელიც სრულად ეყრდნობოდა კრემლისტური ორგანიზაცია „კავკასიის ისლამური კვლევების ცენტრის“ დირექტორის, შოთა აფხაიძის¹⁴, ინტერვიუს, ავრცელებდა ინფორმაციას თურქული და ამერბაიჯანული სპეცსამსახურების მიერ შექმნილ ვებ-გვერდებზე, რომელთა მიზანიც ბაგრამიანის ბატალიონის¹⁵ თემის გამოყენებით, ეთნიკური შუღლის გაღვივებაა.

2.2. მონიტორინგი / მიუკერძოებლობა

ობიექტურობის ინდიკატორი მედიის მიერ გავრცელებულ ინფორმაციაში სხვადასხვა მხარეების, ურთიერთსაწინააღმდეგო პოზიციების გაშუქების, გაშუქებული მოსაზრებების წყაროების მითითების და ჟურნალისტის ან რედაქციის საკითხისადმი ნეიტრალურ დამოკიდებულებას აფასებს. შეფასება: 0 = არაობიექტური გაშუქება; 1 = ობიექტური.

ქულა: 0.61

ობიექტური/მიუკერძოებელი გაშუქების ინდიკატორში სტანდარტთან ყველაზე ახლოს ნეიტრალური გაშუქებაა (86.6%), რასაც მცირედი სხვაობით მოყვანილი მოსაზრებებისა და პოზიციების წყაროების იდენტიფიცირება/რეფერირება (85.7%) მოსდევს. ყველაზე დაბალი მაჩვენებელი ობიექტური/მიუკერძოებელი გაშუქების ინდიკატორში ურთიერთსაწინააღმდეგო მოსაზრებების მოყვანაზე მოდის (11.1%).

¹¹ xeber.ge, 9 აგვისტო, სომხებმა ყარაბაღში ჯარი გაგზავნეს, სამშვიდობოები დუმს – ვიდეო, <https://www.facebook.com/104504864588179/posts/358583702513626>

¹² Caliber AZ, 9 აგვისტო, <https://www.youtube.com/watch?v=h91YWIXtui4>

¹³ Javakhk Media, 4 მაისი, <https://www.facebook.com/111026635652359/posts/3995285853893065>

¹⁴ <http://mythdetector.ge/ka/profile/apkhaidze-shota>

¹⁵ ბაგრამიანის ბატალიონი 1992-93 წლებში აფხაზეთის ომის დროს ჩამოყალიბდა. ბატალიონი, რომელიც ძირითადად გაგრის, გუდაუთისა და ტყვარჩელის ზონაში მცხოვრები სომეხი ახალგაზრდებით იყო დაკომპლექტებული, ომში სეპარატისტების მხარეს იბრძოდა. აღნიშნული შენაერთი საბჭოთა სომეხი მარშლის ივანე ბაგრამიანის სახელს ატარებდა.

სომხურენოვან გამოცემებში ერთმანეთის საპირისპირო მოსაზრებები (15.8%) აზერბაიჯანულენოვან მედიებზე (4.3%) გაცილებით ხშირად იყო წარმოდგენილი, ამასთან, სომხურენოვანი მედიების ავტორების დამოკიდებულება გაშუქებული თემების მიმართ, მასალების მხოლოდ 6%-ში ფიქსირდებოდა, მაშინ, როცა აზერბაიჯანულენოვან მედიებში აღნიშნული მაჩვენებელი 23,9%-ია.

საჩუქარი მაგალითები:

გამოვლინდა რამდენიმე შემთხვევა, როდესაც კონფლიქტების გაშუქებისას მიკერძოება მასალის სათაურში ვლინდებოდა. სომხეთ-აზერბაიჯანის საზღვარზე მომხდარ დაპირისპირებებზე გამოქვეყნებულ ცალკეულ ინფორმაციებში ტერმინი „პროვოკაცია“ როგორც აზერბაიჯანულენოვანი, ასევე სომხურენოვან რეგიონული მედიების სათაურებში იყო გამოქვეყნებული:

NEWS FROM JAVAKHK-AKHALTSKHA.NET - სათაური: „აზერბაიჯანის პროვოკაციის შედეგად ორი სამხედრო მოსამსახურე მსუბუქად დაიჭრა – სროლა შეჩერებულია“¹⁶

24NEWS.GE სათაური: „სომხები კელბაჯარის მიმართულებით პროვოკაციას აწყობენ: სროლა კვლავ გრძელდება“¹⁷

2.3. რელევანტურობა

რელევანტურობის ინდიკატორი სამიზნე აუდიტორიასთან მიმართებით თემის რელევანტურობას აფასებს. შეფასება: 0 = არარელევანტური; 1 = რელევანტური

ქუჩა: 0.82

მიუხედავად იმისა, რომ გამოქვეყნებული თემების უმრავლესობა ადგილობრივ სამიზნე აუდიტორიასთან მიმართებით რელევანტური იყო და ამ ინდიკატორის მაჩვენებელი საკმაოდ მაღალია (0.82), სტატიების 60%-ში არ იყო განმარტებული, თუ რა გავლენა შეიძლება მოახდინოს ამა თუ იმ მოვლენამ აუდიტორიაზე. რელევანტურობის შეფასებისას, კონფლიქტისა და და პოსტ-კონფლიქტური სიტუაციების ხსენება მასალების მხოლოდ 8.6%-ში გვხვდება.

მაგალითი:

რელევანტურობის თვალსაზრისით საინტერესო იყო აზერბაიჯანულენოვანი მედიის xeber.ge-ს მიერ გამოქვეყნებული ინფორმაცია საქართველოში ცხენოსნობის კონკურსთან დაკავშირებით.

¹⁶ News from Javakhk-Akhaltskha.Net, 9 დეკემბერი, <https://bit.ly/3lyLUyU>

¹⁷ Marneuli FM, 19 ნოემბერი, <https://bit.ly/385C6QB>

ინფორმაცია, სათაურით „ყარაბაღის ვეტერანი საქართველოში პირველი გახდა“¹⁸ „ხან-ხანის“ საცხენოსნო კლუბის ჟოკეის, ჰილალ ნაზაროვის საქართველოში საცხენოსნო შეჯიბრებაში გამარჯვებას შეეხება. ჟურნალისტი იქვე დასძენს, რომ გამარჯვებული ყარაბაღის ვეტერანია და წარსულში პრეზიდენტისგან მამაცი მეომრის მედლით დაჯილდოვდა.

პუბლიკაციაში არ არის მოყვანილი ინფორმაცია შეჯიბრის ჩატარების თარიღის, სხვა საპრიზო ადგილის მომპოვებლების შესახებ, გამარჯვებულის ყარაბაღში ომის მონაწილეობა კი აჩენს კითხვას, თუ რამდენად რელევანტურია ომის ხსენება საცხენოსნო შეჯიბრის გაშუქებისას და მით უფრო სათაურში ამ ფაქტორის ხაზგასმა.

2.4. შინაარსი

შინაარსის ინდიკატორი აფასებს, თუ რამდენადაა ინფორმაციაში წარმოდგენილი ოფიციალური პირების და ასევე მათი პოზიცია, ვისაც გადმოცემული ამბავი უშუალოდ ეხება. შეფასება: 0 = გაშუქების დაბალი სტანდარტი; 1 = მაღალი სტანდარტი.

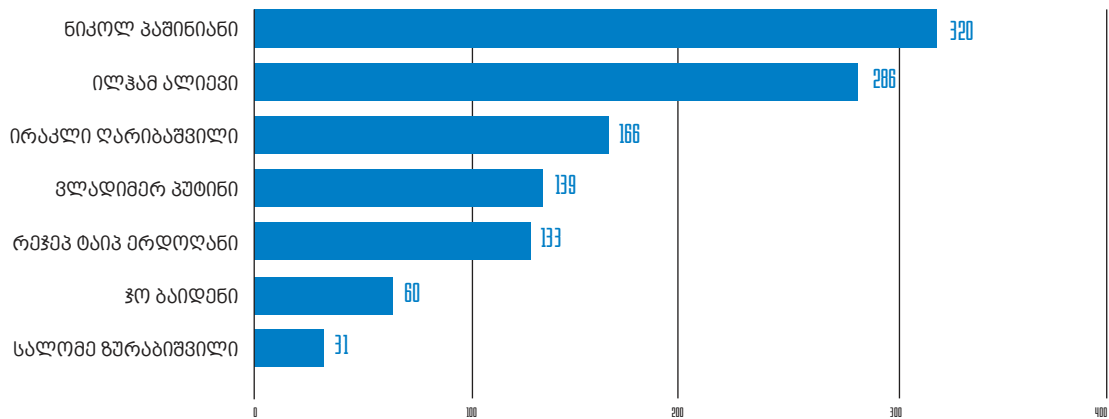
ქუჩა: 0.42

შინაარსის ინდიკატორი სტანდარტის საშუალო მაჩვენებლებზე დაბალია (0.41), რადგან გაშუქების დროს მედიები ძირითადად სახელისუფლებო და ოფიციალური პირების პოზიციებს ეყრდნობოდნენ (73%) და ნაკლებად წარმოაჩენდნენ იმ ადამიანებს, ვისზეც ახალი ამბავი უშუალო გავლენას ახდენდა (0,09%), რაც ნაწილობრივ რეგიონული მედიის შეზღუდული რესურსითაც შეიძლება იყოს განპირობებული. სომხურენოვან მედიებში სომხეთ-აზერბაიჯანის საზღვარზე მომხდარი ინციდენტების ორმხრივი სროლის გაშუქებაში, მეტწილად ოფიციალური პირების პოზიციები და შეფასებები იყო წარმოდგენილი. მედიებში ადამიანური ისტორიების რეპრეზენტაცია კონფლიქტის დროს დაღუპული სამხედრო მოსამსახურეების, ომიდან დაბრუნებული ჯარისკაცების რეაბილიტაციის პროცესის, ომის დროს მომხდარი ისტორიების გაშუქებით ხდებოდა.

ქვეყნების ლიდერებიდან რეგიონულ მედიებში სომხეთის პრემიერ-მინისტრი ნიკოლ ფაშინიანი (320) და აზერბაიჯანის პრეზიდენტი ილჰამ ალიევი (286) ლიდერობენ, რომელთაც საქართველოს პრემიერ-მინისტრი ირაკლი ღარიბაშვილი (166) მნიშვნელოვნად ჩამორჩება. თითქმის თანაბარი იყო რუსეთის პრეზიდენტ ვლადიმერ პუტინისა (139) და თურქეთის პრეზიდენტის რეჯეპ ტაიპ ერდოღანის (133) გაშუქება. ამერიკის პრეზიდენტი ჯო ბაიდენი რეგიონული მედიების მასალებში კი შედარებით ნაკლებ – 60-ჯერ იყო წარმოდგენილი, ხოლო საქართველოს პრეზიდენტი სალომე ზურაბიშვილი ყველაზე ნაკლებად (31).

¹⁸ xeber.ge, 29 ოქტომბერი <https://www.facebook.com/104504864588179/posts/410471490658180>

დიაგრამა 5. პოლიტიკური დიქციონის გაშუქება 1 მაისი, 2021 - 31 იანვარი, 2022

სომხურენოვან რეგიონულ მედიაში ნიკოლ ფაშინიანის ნეგატიურ გაშუქებას (19), პოზიტიური სტარობდა (96), მაშინ, როცა აზერბაიჯანულენოვან მედიაში, აზერბაიჯანის პრეზიდენტის ნეგატიური გაშუქების არცერთი ფაქტი არ გამოვლენილა, ხოლო პოზიტიური გაშუქების რაოდენობა 37 იყო. აზერბაიჯანულენოვან რეგიონულ მედიაში არც თურქეთის პრეზიდენტის ნეგატიური გაშუქება გვხვდება, მაშინ როცა სომხურენოვანში 15 ასეთი შემთხვევა გამოვლინდა. რეგიონულ მედიაში თითქმის თანაბარი იყო რეჟიმ ტაიპ ერდოღანის პოზიტიური გაშუქების რაოდენობა (აზერბაიჯანულენოვანი 23; სომხურენოვანი 20;).

რეგიონულ მედიაში პოზიტიური გაშუქება საქართველოს ლიდერებთან მიმართებითაც ჭარბობს. თუმცა, აღსანიშნავია, რომ პრემიერ-მინისტრ ირაკლი ღარიბაშვილის პოზიტიური გაშუქება სომხურენოვან მედიაში (89), აზერბაიჯანულენოვანთან შედარებით (18) საგრძნობლად მაღალია, რაც სომხეთში ტყვეების დაბრუნების მოლაპარაკებების პროცესში, საქართველოს როლით იყო განპირობებული.¹⁹ საქართველოს პრეზიდენტი კი, რეგიონული მედიაშიდან სომხურენოვანში უფრო ხშირად, ძირითადად დადებით კონტექსტში ფიგურირებდა, ხოლო აზერბაიჯანულენოვანში მისი ნეგატიური გაშუქების ერთადერთი შემთხვევა დავით გარეჯთან დაკავშირებულ დავას უკავშირდებოდა.²⁰

სომხურენოვანი მედიებისგან განსხვავებით (16), აზერბაიჯანულენოვანში რუსეთის პრეზიდენტის ნეგატიური გაშუქება არ გვხვდება. ამერიკის პრეზიდენტი ჯო ბაიდენი კი ნეგატიურ კონტექსტში 3-ჯერ ავღანეთში მიმდინარე მოვლენებთან დაკავშირებით ახსენეს.

¹⁹ საქართველოს შუამავლობით აზერბაიჯანმა სომხეთს 15 სომეხი სამხედრო ტყვე აღდამის რაიონის დანაღმული ტერიტორიების რუქის სანაცვლოდ დაუბრუნა. <https://bit.ly/3ChrVm0>

²⁰ რადიო ივრისი, 17 ნოემბერი, <https://www.facebook.com/404613603252694/posts/1517801121933931>

2.5. ბალანსი

ბალანსის ინდიკატორი აფასებს, თუ რამდენად თანაზომიერად არის მასალაში წარმოდგენილი სხვადასხვა პოზიციები, გამოტოვებულია თუ არა რომელიმე მხარის პოზიცია. შეფასება: 0 = არ არის დაბალანსებული, 1 = დაბალანსებულია.

ქულა: 0.30

ბალანსის ინდიკატორში პროფესიონალიზმის მაჩვენებელი ყველაზე დაბალია (0.30). ბალანსის დაბალი მაჩვენებელი, უმეტესწილად მედიების მიერ რიგი მნიშვნელოვანი წყაროების გამოტოვებითაა (56%) განპირობებული. მედიების გაშუქება სხვადასხვა პოზიციების თანაბარ (23.17%) და საპირიპირო მხარეების (10.57%) რეპრეზენტაციას არ უზრუნველყოფდა, ხოლო ჟურნალისტების მიერ საპირიპირო მხარის კომენტარის მოპოვების მცდელობა მასალების მხოლოდ 1.47%-ში ჩანდა.

საქმიანი მაგალითები:

ბალანსის ინდიკატორის დარღვევისა და ერთიდაიგივე მოვლენის განსხვავებული პერსპექტივით გაშუქების თვალსაჩინო მაგალითია 8 ივნისს, სომეხი სამხედროს მიერ აზერბაიჯანის საზღვრის კვეთის შემთხვევა. როგორც ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ჩანს, როგორც ინფორმაციის ვიზუალი, ასევე სათაურები სომეხი ჯარისკაცის მიერ საზღვრის კვეთის განსხვავებულ მოტივს გვთავაზობს:

24 NEWS.GE, პატივსაცემი პირის დამატებითი გამოცემა	ქოქას, სომხურენოვანი ინფორმაციის გამოცემა
 A member of an Armenian sabotage group trying to plant a mine in Lachin was detained სათაური: „სომხური დივერსიული ჯგუფის წევრი, რომელიც ლანჩინის დანალმვას ცდილობდა დაკავებულია“²¹	 სათაური: „სომხეთში სამხედრო მოსამსახურე აზერბაიჯანის კონტროლის ქვეშ არსებულ ტერიტორიაზე აღმოჩნდა“²²

²¹ 24 News.ge, 8 ივნისი, <https://www.facebook.com/1510727729175828/posts/2911505269098060>

²² Jnews, 8 ივნისი, <https://www.facebook.com/188861221858210/posts/999782184099439>

24 News.ge-ის მასალაში ჟურნალისტი აზერბაიჯანის თავდაცვის სამინისტროზე დაყრდნობით აცხადებს, რომ დივერსიული ჯგუფის წევრმა, ცუდი მეტეოროლოგიური მდგომარეობით ისარგებლა და აზერბაიჯანის კონტროლირებად ტერიტორიაზე გადავიდა, რის შემდეგ ის აზერბაიჯანული სამხედრო დანყოფის წევრებმა დააკავეს. მასალა მხოლოდ აზერბაიჯანულ ოფიციალურ წყროს ეყრდნობა და არ არის მოყვანილი სომხეთის ოფიციალური პოზიცია.

იგივე ინცინდენტს და აზერბაიჯანის თავდაცვის სამინისტროს ბრალდებას Jnews-ი სომხეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროზე დაყრდნობით უარყოფს. მედიის ინფორმაციით, რიგით კარტანიანს ნისლის გამო გზა აერია, დაიკარგა და აზერბაიჯანის კონტროლირებად ტერიტორიაზე შემთხვევით აღმოჩნდა.

აღსანიშნავია ისიც, რომ Jnews-მა 9 ივნისს, სომხეთის თავდაცვის სამინისტროზე დაყრდნობით გაავრცელა ინფორმაცია, დაკარგული სამხედრო მოსამხსახურის, სომხური მხარისთვის გადაცემის შესახებ.²³

2.6. მნა

ენის ინდიკატორი აფასებს, ხდება თუ არა შეურაცხყოფელი, წამაქეზებელი ლექსიკის, სიძულვიის ენის, ქსენოფობიის, ორმაგი დატვირთვის მქონე ან ემოციური სიტყვების გამოყენება. შეფასება: 0 = გამოყენებული ენა პრობლემურია, 1 = არ არის პრობლემური.

შუბა: 0.64

ჟურნალისტების მიერ წამაქეზებელი და სიძულვილის გამღვივებელი ენის გამოყენება გაშუქების 23%-ში გვხვდება.

ემოციურად დატვირთული სიტყვები, როგორცაა გმირი ტანჯული, წამებული, მსხვერპლი სამხედრო მოსამხსახურეების, დაჭრილებისა და ტყვეების ისტორიების ამსხველ მასალებშია გამოვლენილი. ტერმინი ტერორისტი გამოყენებული იყო როგორც ავღანეთში მიმდინარე მოვლენების, ასევე აზერბაიჯანის მიერ სომეხი სამხედროების სასამართლო პროცესების გაშუქებისას.

ცხრილი 8. ტერმინოლოგია

აზერბაიჯანულენოვანი ნომინალები		სომხურენოვანი ნომინალები	
განთავისუფლებული	83	განთავისუფლებული	24
ოკუპანტი	68	ოკუპანტი	29
ტანჯული, წამებული	66	ტანჯული, წამებული	14
მსხვერპლი	44	მსხვერპლი	194
ტერორისტი	26	ტერორისტი	27
მტერი	19	მტერი	37
გმირი	26	გმირი	62

²³ Jnews, 9 ივნისი, <https://www.facebook.com/188861221858210/posts/1000068410737483>

2.7. ბეჭდუნი / ქონების

ბეჭდუნი/კონტექსტის ინდიკატორი აფასებს, თუ რამდენად არის მასალაში საკმარისი ფონური და ისტორიული მონაცემები იმისთვის, რომ აუდიტორიამ ამბის არსი სრულად გაიგოს; ტოვებს თუ არა მასალა პასუხგაუცემელ კითხვებს. შეფასება: 0 = არ არის წარმოდგენილი ბეჭდუნდ ინფორმაცია, 1 = წარმოდგენილია.

ქუჩა: 0.68

სომხურენოვან და აზერბაიჯანულენოვან რეგიონულ მედიებში ბეჭდუნდის განმსაზღვრელი ინდიკატორებიდან, ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი, აუდიტორიის მიერ ამბის სრულად გაგებისთვის წარმოდგენილ ინფორმაციაზე მოდის (86%), ხოლო ახალ ამბავთან დაკავშირებული ისტორიული ფაქტები გაშუქების 56%-შია წარმოდგენილი. აშკარა პასუხგაუცემელი კითხვები გაშუქების 38 %-ში გვხვდება.

2.8. სიხადე

სიხადის ინდიკატორი აფასებს, თუ რამდენად მარტივად და გასაგები ენით არის მოწოდებული ინფორმაცია. შეფასება: 0 = მასალაში არ არის სიხადე; 1 = არის სიხადე.

ქუჩა: 0.93

სიხადის მაჩვენებელი (0.93), რაც მასალების მკითხველისთვის მარტივი და გასაგები ენით მოწოდებას ითვალისწინებს, როგორც სომხურენოვან (0.91), ასევე აზერბაიჯანულენოვან მედიაშიც (0.95) მაღალია.

3. გზამკვლელობა ქონფლიქტების გაშუქების მიმართ

კონფლიქტის გაშუქების მგრძნობელობის ინდიკატორი აფასებს, თუ რამდენად არიან შურნალისტი გაშუქების დროს შეურაცხყოფელ/გამაღიზიანებელ ძაღადობის შემცველ ვიზუალის და აუდიო მასალის გამოყენებას თავს, რამდენად ნეიტრალურია შურნალისტის ტონი, არ არის გამოყენებული შეურაცხყოფელი, სიძულვილის ენა და რამდენად მიუკერძოებელია შურნალისტი კონფლიქტის რომელიმე მხარის მიმართ. შეფასება: 0 = დაბალი მგრძნობელობა; 1 = მაღალი მგრძნობელობა.

შუკა: 0.57

კონფლიქტების გაშუქების მგრძნობელობის ინდიკატორი, საშუალოზე ოდნავ მაღალია. მედიები უმეტესწილად (98.2%) გამაღიზიანებელი, შეურაცხყოფელი აუდიოსა და ვიზუალის გამოყენება თავს არიდებდნენ. გაშუქებისას მეტწილად (96%) არ არის გამოყენებული სიძულვილის ან შულის გამაღვივებელი ენა, 89%-ში შურნალისტები ამბავს ნეიტრალური ტონით გადმოსცემდნენ. მგრძნობელობის ქვეინდიკატორებში ყველაზე ცუდი მაჩვენებელი შურნალისტების მიერ კონფლიქტის რომელიმე მხარის მხარდაჭერაა, სადაც გაშუქების 61.10%-ში ერთი მხარის მიმართ მიკერძოება ჩანს.

4. წითელი ხაზების გაყვანა

წითელი ხაზების გადაკვეთის ინდიკატორი აფასებს, ხდება თუ არა მასალაში ძალადობრივი ვიზუალის ან აუდიოს, სიძულვილის, შუღლის გამაღვივებელი ენის გამოყენება, ინდივიდის, ჯგუფის დამცირება, ცილისწამება, ხდება თუ არა ტერორისტული ჯგუფის მხარდამჭერი ან ქალების საწინააღმდეგო გაშუქება. შეფასება: 0 = წითელი ხაზები გადაკვეთილია, 1 = წითელი ხაზების გადაკვეთა არ ხდება.

ქულა: 0.95

სომხურენოვან და აზერბაიჯანულენოვან მედიებში წითელი ხაზის გადაკვეთის ინდიკატორი (0.95) გაშუქების სტანდარტთან ახლოსაა. მონიტორინგის პერიოდში ძალადობრივი ვიზუალის გამოქვეყნების შემთხვევა 24-ჯერ დაფიქსირდა, ხოლო ემოციურად დატვირთული ან წამაქებებელი ენის გამოყენების შემთხვევა – 35-ჯერ. გაშუქებისას სიძულვილის ენის გამოყენების მაგალითები ცოტა იყო. სომხურენოვან და აზერბაიჯანულენოვან მედიებში, ემოციურად დატვირთული ენის გამოყენება, ყარაბაღის ომში დაღუპული ან დაშავებული სამხედროების ისტორიების გაშუქებისას გამოიყენებოდა. ძალადობის შემცველი ვიზუალი აზერბაიჯანულენოვან მედიაში დმანისში მომხდარი დაპირისპირების კადრებთან, ხოლო სომხურენოვან მედიებში ტყვედ ჩავარდილ სომეხ სამხედრო მოსამსახურეებთან იყო დაკავშირებული.

4.1 გულის გაგაღვივებელი ენის გამოყენების მაგალითები

აზერბაიჯანულენოვან მედიაში შუღლის გამაღვივებელი ენის გამოყენების შემთხვევები, უმეტესწილად ჟურნალისტების მიერ ამბის გადმოცემის დროს გაკეთებულ შეფასებებში გვხვდება. რიგ შემთხვევებში, ჟურნალისტების მიერ გაკეთებული შეფასებები თანხვედრაშია საჯარო პირების განცხადებებთან. მსგავს ტერმინებს „სომხურ ვანდალიზმს“, 24news.ge-ის გაშუქებაში, „სომეხ ვანდალებს“ კი შუშის გამგებლის მაფტუნ აბასოვის შეფასებებში, ქალაქ შუშას სომხეთის დაქვემდებარების პერიოდის აღწერისას ვხვდებით.

სომხურენოვან მედიაში ისევე, როგორც აზერბაიჯანულენოვანში შუღლის გამაღვივებელი ენის გამოყენება უმეტესწილად ჟურნალისტების მხრიდან გვხვდება.

აზერბაიჯანულენოვანი მედია. 18 აგვისტოს 24news.ge-მ გააზიარა ინფორმაცია,²⁴ სათაურით „ოკუპაციისგან გათავისუფლებულ შუშაში ქართული დროშა აფრიალდა“. მასალა ეთნიკურად აზერბაიჯანელი საქართველოს მოქალაქეების შუშაში სტუმრობას შეეხებოდა, რა დროსაც სომხების ვანდალიზმში დადანაშაულება ხდებოდა. ჟურნალისტი სარედაქციო ტექსტში ვანდალიზმზე ეროვნული ნიშნით საუბრობდა:

რეაქცია: „ვიზიტისას მოინახულეს ისტორიული ადგილები და „სომხური ჰანაღლიშის“ მტკიცებულების ამსახველი ადგილები“.

სომხები ისტორიული და კულტურული ძეგლების გამანადგურებლად კიდევ ერთ აზერბაიჯანულენოვან რეგიონულ გამოცემა Xeber.ge²⁵-ის 21 სექტემბრის ინფორმაციაში არიან მოხსენიებული, რომელიც ყარაბაღში ქართველების სტუმრობას შეეხებოდა.

რეაქცია: „...ისინი სომხების მიერ ოკუპაციის დროს განხორციელებულ ნგრევის შედეგებს გაეცნობიან. ვიზიტის ფარგლებში სტუმრები დანგრეულ კულტურულ, ისტორიულ და რელიგიურ ძეგლებს მოინახულებენ“.

ქალბაჯარის რაიონში არსებული ხუდავანგის მონასტრიდან სომეხი ღვთისმსახურების გაძევების შესახებ ინფორმაცია კი Xeber.ge-მ, აზერბაიჯანულ გამოცემა axar.az-ზე დაყრდნობით 22 ივლისს გამოაქვეყნა. სტატიაში სათაურით „სომეხი მღვდლები ხუდავანგის მონასტერს სამუდამოდ ტოვებენ“²⁶ სასულიერო პირი, ნერზეს ჰარატუნიანი აცხადებს, რომ 6 სომეხ მღვდელს მონასტრის ტერიტორიაზე ყოფნა საბოლოოდ აეკრძალა.²⁷ სტატიის ბოლოს ჟურნალისტი სომეხ მღვდლებს და რუსეთის ჯარს, მონასტრის ტერიტორიაზე აზერბაიჯანელებისთვის შესვლის აკრძალვასა და უდის თემის ქრისტიანი წევრებისთვის ღვთისმსახურების შეზღუდვაში ადანაშაულებს²⁸. ამავე პუბლიკაციაში ჟურნალისტი სომეხ სასულიერო პირებს აზერბაიჯანის ტერიტორიაზე არსებულ „ანკლავად“ მოიხსენიებს:

რეაქცია: „შედეგად, როგორც ჩანს, აზერბაიჯანულმა მხარემ გადაწყვიტა ბოლო მოეღოს ქალბაჯარში „უძველესი სომხური ეკლესიის“ სახით ანკლავის არსებობას...“

რადიო მარნეულმა 11 ოქტომბერს, გამოაქვეყნა ინფორმაცია, სათაურით „სომხური კულტურის მუშაკი საქართველოში არ შემოუშვეს“²⁹ ჟურნალისტი სომხურ წყარო armpress-ზე დაყრდნობით

²⁴ 24News.ge, 18 აგვისტო <https://bit.ly/3hw7GrY>

²⁵ Xeber.ge, 21 სექტემბერი <https://bit.ly/3IPNGfO>

²⁶ Xeber.ge, 22 ივლისი, <https://bit.ly/3MjS1dk>

²⁷ სტატიის ავტორი აღნიშნავს, რომ 2020 წლის ნოემბერში, „სომხური საოკუპაციო ძალების“ მიერ ქალბაჯარის ოლქის დატოვების შემდეგ, აზერბაიჯანმა გაითვალისწინა მოსკოვის თხოვნა, ხუდავანგის მონასტერი ღია ყოფილიყო სომეხი მორწმუნეებისთვის და რამდენიმე სომეხ მღვდელმსახურს ნება დართო ხუდავანგში დარჩენილიყვნენ.

²⁸ „თუმცა, მოგვიანებით სომეხმა მღვდლებმა და რუსმა სამშვიდობოებმა ხუდავანგში აზერბაიჯანული უდის თემის წევრებისთვის მონასტერში ღვთისმსახურების აღკვეთა დაიწყეს“.

²⁹ რადიო მარნეული, 11 ოქტომბერი, <https://bit.ly/3HCNajZ>

იუწყება, რომ გაგიკ გინოსიანს საქართველოს საზღვრის კვეთაზე უარი განუცხადეს. მიუხედავად იმისა, რომ სტატიაში თავად გინოსიანი უარის მიზეზად პანდემისათან დაკავშირებულ შეზღუდვებს ასახელებს, ჟურნალისტი ამ ინცინდენტს სამცხე-ჯავახეთში არსებულ სეპარატისტულ განწყობებზე ანზოგადებს და აღნიშნავს, რომ გაგიკ გინოსიანი იმ სომეხ ინტელექტუალთაგან ერთ-ერთია, რომლებიც სეპარატიზმს უჭერს მხარს.

ავტორს ასევე წყაროების დაკონკრეტების გარეშე მოჰყავს „სომეხი მწერლების“ მოსაზრება იმის შესახებ, რომ გინოსიანისთვის საზღვრის კვეთაზე უარი, საქართველოს ამჟამინდელი ხელისუფლების პრო-თურქული პოლიტიკით იყო განპირობებული.

ჩმაქმთა: „აღსანიშნავია, რომ სამცხე-ჯავახეთის რეგიონის ქალაქი, ახალქალაქი, საქართველოს სომეხებით მჭიდროდ დასახლებული რეგიონია. დროდადრო სომეხი სეპარატისტები აცხადებენ, რომ რეგიონს საქართველოსგან გამოყოფენ.“

გინოსიანი ერთ-ერთი სომეხი ინტელექტუალია, რომელიც მხარს უჭერს სეპარატიზმს.

სომხური პრესა, საქართველოში შესვლაზე უარს, ირიბად უკავშირებდა მის საქმიანობას. სომეხი მწერლები ამტკიცებენ, რომ თბილისის ამჟამინდელი ხელისუფლება პროთურქულ პოლიტიკას ატარებს, რის გამოც ანსამბლ „კარინის“ ლიდერი საქართველოში არ შეუშვეს“.

17 სექტემბერს 24News.ge-ს ფეისბუქ გვერდმა ინფორმაცია,³⁰ სათაურით „აზერბაიჯანის პოლიციამ სომხურ მანქანაზე ე. წ. დროშა ასე წაშალა“ გამოაქვეყნა. სტატიას ტექსტთან ერთად ერთვის ვიდეო, რომელშიც აზერბაიჯანის პოლიციის თანამშრომელი სომხურ მანქანაზე დროშას დანით ფხეკს, ჟურნალისტი კი ამბის აღწერისას კერძო საკუთრებაზე დროშის წაშლის პროცესს „უკანონობის აღმოფხვრად“ აფასებს, რაც ქმედებას პოზიტიურ მოვლენად წარმოაჩენს და პოსტ-კონფლიტურ სიტუაციაში შუღლის გაღვივების საშიშროებას ქმნის.

ჩმაქმთა: „აზერბაიჯანის პოლიციამ, რომელიც სოფელ შურნუხზე გამავალ გორუს-გაფანის გზის 21 კილომეტრიან ზოლს აკონტროლებს, ამ გზაზე მიმავალ მანქანებში მორიგი უკანონობის აღმოსაფხვრელად საინტერესო მეთოდს მიმართა“.

ეს ინცინდენტი სომხურენოვანმა რეგიონულმა გამოცემამ ფარვანა ტვ-მაც გააშუქა.³¹ აზერბაიჯანულენოვანი მედიისგან გასხვავებით, ფარვანა ტვ-ს ჟურნალისტი აღნიშნავს, რომ პოლიციელმა „არცაზის რესპუბლიკის სახელმწიფო დროშის მიმართ შეურაცხმყოფელი ქმედება ჩაიდინა“ და დასძენს, რომ ინცინდენტის დროს მანქანაში არასრულწლოვნები იმყოფებოდნენ.

³⁰ 24News.ge, 17 სექტემბერი, <https://bit.ly/35k1a5l>

³¹ ფარვანა ტვ, 18 სექტემბერი, <https://bit.ly/3MbgkKy>

გამოიკვეთა ორი შემთხვევა, როდესაც მედია საჯარო პირების მიერ გაკეთებულ განცხადებებს ასახავდა, სადაც მოწინააღმდეგე მხარე „გამანადგურებლად“ და „ვანდალად“ იყვნენ მოხსენიებული:

აზერბაიჯანულენოვანმა გამოცემა 24news.ge-ის ფეისბუქ გვერდმა, 24 ივნისს გააზიარა სტატია,³² რომელსაც თან ახლავს აზერბაიჯანის პრეზიდენტის ილჰამ ალიევის შემდეგი სიტყვები: „სომხებმა ქალაქები პირველი ყარაბაღის ომის დროს კი არა, შემდეგ გაანადგურეს“. მასალა ილჰამ ალიევისა და გაეროს ცივილიზაციათა აღიანის წარმომადგენლის ანხელ მორათინოს შეხვედრის შემდეგ, აზერბაიჯანის პრეზიდენტის მიერ გაკეთებულ კომენტარს ასახავს.

პუბლიკაციაში მოყვანილი ილჰამ ალიევის ციტატა ყარაბაღის რეგიონზე სომხების გამანადგურებელ გავლენაზეა, რაც გამოცემას მასალის სათაურშიც აქვს გამოტანილი (სათაური: „ალიევი“: სომხებმა ქალაქები პირველი ომის დროს გაანადგურეს“).

ილჰამ ალიევი, აზერბაიჯანის პრეზიდენტი: „როგორც მოგეხსენებათ, ქალაქების განადგურების თარიღი პირველი ყარაბაღის ომი არ არის, განადგურება მას შემდეგ დაიწყო. ისინი პირველი ყარაბაღის ომის შემდეგ 30 წლის განმავლობაში, რამდენიმე მიზეზის გამო, სისტემატიურად ანადგურებდნენ. პირველი მიზეზი ქურდობა იყო, დაშალეს სახლები და სამშენებლო მასალები გაზიდეს. მეორე მიზეზი აზერბაიჯანელი ხალხისთვის დაბრუნების შესაძლებლობის წართმევა იყო. ვინაიდან მათ ეგონათ, რომ სრულად სრულად განადგურების შემთხვევაში არავინ დაბრუნდებოდა“.

20 აგვისტოს 24news.ge-მ ადგილობრივი აზერბაიჯანელების შუშაში სტუმრობის გაშუქებისას³³ შუშის გამგებლის მათუნ აბასოვის ციტატა მოიყვანა, სადაც სომხები „ვანდელებად“ არიან მოხსენიებული.

მატუნ აბასოვი შუშის გამგებელი: „...სომხები ვანდალების მიერ ქალაქისთვის მიყენებული ზიანი ყველა ქუჩაზე და სახლზე ჩანს“.

სოფიანიშვიანი მელა. ფარვანა ტვ-ს ფეისბუქ გვერდმა ამერიკელი ჟურნალისტის ლინდსი სნელის twitter-ზე დაყდრნობით აზერბაიჯანული ისტორიის სახელმძღვანელოს შესახებ პოსტი გამოაქვეყნა. ამბის აღწერისას, ავტორი სახელმძღვანელოს აკრიტიკებს და აღნიშნავს, რომ „აზერბაიჯანელი ვაი ისტორიკოსების მიზანი“ ისტორიის გაყალბების მცდელობაა.³⁴

³² 24News.ge, 24 ივნისი, <https://bit.ly/3Cc47AH>

³³ 24News.ge, 20 აგვისტო, <https://bit.ly/3K8DRtV>

³⁴ ფარვანა ტვ, 5 ნოემბერი, 2021 <https://bit.ly/35jXkZZ>

ჩვენებები: „ისტორიის გაყალბება თანამედროვე ამერბაიჯანული ისტორიოგრაფიის მთავარი ამოცანაა. ანტიმეცნიერული ცნობებით სავსეა ამერბაიჯანელი ვაი ისტორიკოსების ყველა სახელმძღვანელო და ნაშრომი. ამერიკელმა ჟურნალისტმა, ლინდსი სნელმა, Twitter-ის მიკრობლოგში მე-7 კლასისთვის ამერბაიჯანული სახელმძღვანელოდან „ყარაბაღის ისტორია“ პირველ მსოფლიო ომზე პარაგრაფიდან ფრაგმენტი გამოაქვეყნა. წიგნში ნათქვამია: „რუსეთის მიერ შექმნილმა და შეიარაღებულმა სომხურმა ბანდებმა მშვიდობიანი მუსლიმი მოსახლეობის წინააღმდეგ გენოციდი ჩაიდინეს. ასობით ათასი სომეხი ერევნის, განჯისა და ბაქოს უძველეს ამერბაიჯანულ მიწებზე გადასახლდნენ“.

8 ნოემბერს სომხურენოვანი მედია ფარვანა ტვ-ს ფეისბუქ გვერდმა, წყაროს მითითების გარეშე, პოსტი შემდეგი აღწერით გამოაქვეყნა: „მშვიდობიანი მცხოვრებლების მხედვრი დახვერტა შუშის მახლობლად“³⁵. პოსტში აღწერილია ინციდენტი, რომელიც ფარვანას ინფორმაციით, შუშის მიმდებარედ მოხდა. მედიის თანახმად, წყალსადენ მიწებზე მომუშავე ჯგუფს სამხედრო ფორმაში ჩაცმული ადამიანი მიუახლოვდა და ყოველგვარი განმარტების გარეშე ცეცხლი გაუსნა, რის შედეგადაც ერთი მუშა გარდაიცვალა, ხოლო მეორემ გულ-მკერდის არეში ჭრილობები მიიღო.

სათაურში გამოყენებული მძაფრი ენის და თანდართული ვიზუალის გარდა, რომელიც ჭრილობებს ასახავს, გამოცემა ინფორმაციას წყაროს მითითების გარეშე ავრცელებს.

4 იანვარს News from Javakhk-Akhaltskha-მ საკუთარ ფეისბუქ გვერდზე გააზიარა ინფორმაცია,³⁶ რომელსაც თან ერთვის შემდეგი აღწერა: „საქართველოს პარლამენტის შენობასთან ამერბაიჯანელთა გზუფი, სომხებისთვის შეურაცხმყოფელი მუსიკის ფონზე ერთობოდნენ, ეთნიკურად სომეხი ქართველები, ძალოვანი სტრუქტურების რეაგირებას ელოდებიან“. სტატიაში News from Javakhk-Akhaltskha-ს რედაქტორი, სამცხე-ჯავახეთის მედია ანალიტიკური ცენტრის დირექტორი ედუარდ აივაზიანი აცხადებს, რომ ამერბაიჯანული ჯგუფების მხრიდან მსგავსი პროვოკაციები ხშირია. ამასთანავე ის ამრებაიჯანელი „პროვოკატორების“ საკუთარი ძალებით დასჯის ალბათობასაც არ გამორიცხავს.

მეზარეპე აივაზიანი, პოლიტოლოგი: „ასეთი პროვოკაციები ხდებოდა ამერბაიჯანის რეგიონებშიც, როცა ანტისომხური დემონსტრაციის შემდეგ სომეხი სცემეს. ეს არ ნიშნავს იმას, რომ აქაურ სომხებს ეშინიათ ასეთი აგრესიული გამოვლინებების. მეტიც, ჯავახეთის სომხებს არათუ არ ეშინიათ, არამედ საჭიროების შემთხვევაში, შეუძლიათ დასაჯონ ისინი, ვინც ახორციელებენ მსგავს პროვოკაციებს, როგორც თბილისში, ასევე მათ რეგიონშიც“.

³⁵ ფარვანა ტვ, 8 ნოემბერი, 2021 <https://bit.ly/3C8hmCw>

³⁶ News from Javakhk-Akhaltskha.Net, 4 იანვარი, 2022, <https://bit.ly/3C69scZ>

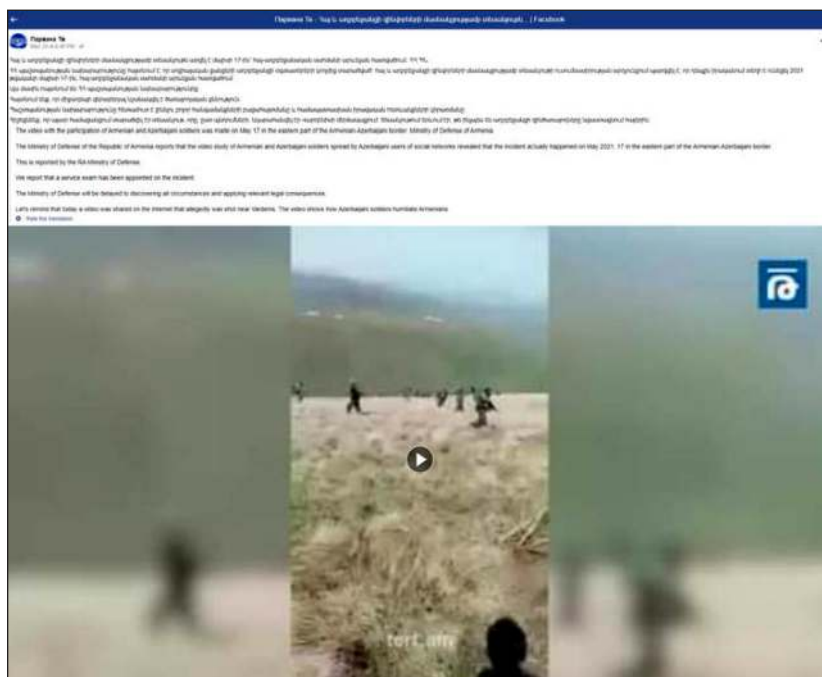
7 ივლისს ფარვანა ტვ-ს ანგარიშმა საკუთარ ფეისბუქ გვერდზე Novostink.net სტატია,³⁷ სათაურით „ალიევი ახალმოვლენილი ჰიტლერია“ გამოქვეყნა. სტატიაში გლობალიზაციისა და რეგიონული კვლევების ცენტრის დირექტორი, პოლიტოლოგი სტეფან გრიგორიანი ილჰამ ალიევის ქმედებებს ჰიტლერის ქმედებებთან აიგივებს.

სუფიან გიგოჩიანი, გარეკომუნიკაციებისა და ინფორმაციის მართვის სამსახურის დირექტორი: „ილჰამ ალიევი პერიოდულად სომხეთის წინააღმდეგ ტერიტორიულ პრეტენზიების და მუქარების გაჟღერებას აგრძელებს. სომხეთის სიუნიქის ოლქის ტერიტორიით ნახიჯევანის ექსკლავასთან კომუნიკაციისთვის აზერბაიჯანისთვის „ზანგებურის დერეფნის“ მიწოდებით იმუქრება. აი, 1938 წელს პოლონეთისადმი მიმართული ჰიტლერის მოთხოვნების ანალოგია, რომ გერმანიისთვის მიწოდებისათვის „დანციგის დერეფანი“.

4.2 კადრების შემოქმედითი პოპულარიზაცია

ძალადობის შემცველი ვიზუალი სომხურენოვან მედიებში უმეტესწილად ფარვანა ტვ-ს ფეისბუქ გვერდზე გვხვდება. მათი უმრავლესობა, სომეხ სამხედრო ტყვეებს და საზღვარზე მომხდარ ინციდენტებს შეეხება.

20 მაისს ფარვანა ტვ-მ სომხეთის თავდაცვის სამინისტროს ვიდეო, როგორც აზერბაიჯანელი სამხედროების მიერ სომეხი სამხედროების ცემის და დამცირების ილუსტრაცია, უწყების განცხადებასთან ერთად გამოაქვეყნა³⁸. ვიდეო ფეისბუქზე სენსიტიური კადრების აღმნიშვნელი ნიშნით გავრცელდა.

³⁷ ფარვანა ტვ, 21 ივლისი <https://bit.ly/3sBhg35>

³⁸ ფარვანა ტვ, 20 მაისი <https://bit.ly/3ts3uis>

27 მაისს სომხურენოვანმა ფარვანა ტვ-მ გამოაქვეყნა აზერბაიჯანის მიერ ტყვედ აყვანილი სამხედროების ფოტოები³⁹, რომლებიც მიწაზე სახედამხობილი წვანან. ტელეკომპანიის ინფორმაციით, აღნიშნული ფოტოები აზერბაიჯანულ მედიებში ვრცელდებოდა.

27 ივლისს, ფარვანა ტე-მ საკუთარ ფეისბუქ გვერდზე, წყაროს მითითების გარეშე ორი ფოტო გამოაქვეყნა.⁴⁰ ერთი ფოტო, ტანსაცმელშიმოხეულ ადამიანს ასახავს, ხოლო მეორე ფეხის დაზიანე-

³⁹ ფარვანა ტვ, 27 მაისი <https://bit.ly/371Tk0J>

40 27 ივლისი, ფარვანა-ტვ <https://bit.ly/3pJSIbQ>

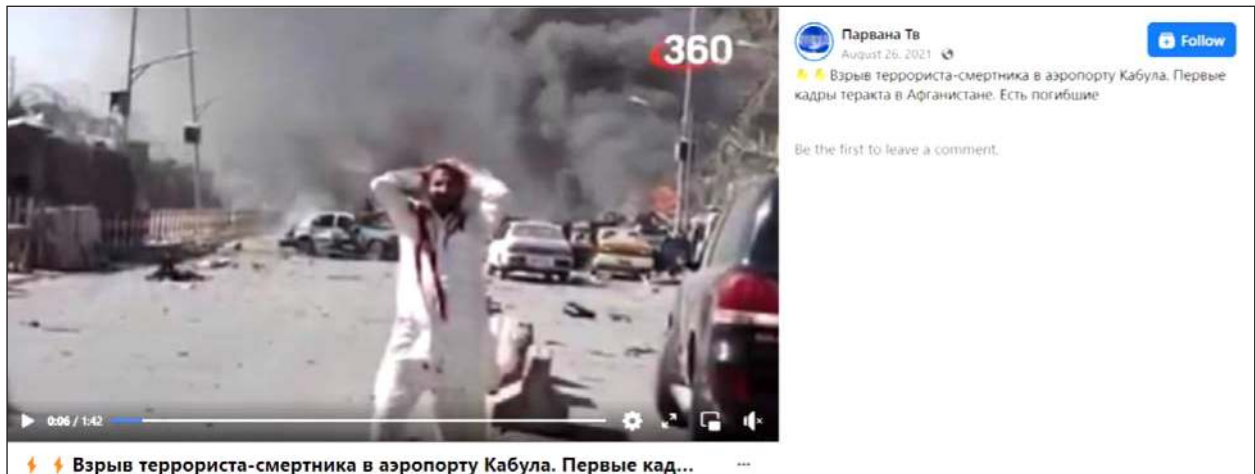
ბით ლოგინში მწოლიარე პირს. ფოტოებზე ადამიანის იდენტობა დაფარულია და მას თან ახლავს ტექსტი, რომლის თანახმად აღნიშნული პიროვნება აზერბაიჯანელმა სამხედრომა აწამეს:

რეაქცია: „არცახის მარტუნის რაიონის სოფელ მაჭკალაშენის ტყვედ აყვანილი მაცხოვრებლის გამოკვლევის შედეგად გაირკვა, რომ ის აზერბაიჯანის შეიარაღებული ძალების მხრიდან ცემისა და არაადამიანური მოპყრობის მსხვერპლი გახდა, რის შედეგადაც მარჯვენა ფეხი დაუზიანდა. მისი ტანსაცმელი შემოხეული იყო. ამჟამად მოქალაქე თავის სახლში იმყოფება. „აზერბაიჯანული მხარე თავის აგრესიულ ქცევას აგრძელებს და არ უშვებს ხელიდან შესაძლებლობას, რომ აწამოს და დაამციროს მათი კონტროლის ქვეშ აღმოჩენილი მოქალაქეები“.

პოსტში არ არის მითითებული არცერთი ოფიციალური წყარო, ინფორმაცია იმის შესახებ, თუ სად ჩაიტარა დაზარალებულმა პირმა კვლევა და ინფორმაცია მისი ამჟამინდელი მდგომარეობის შესახებ.

8 აგვისტოს, ავღანეთში მიმდინარე მოვლენების გაშუქებისას, ფარვანა ტვ-ს ფეისბუქ გვერდზე, აეროპორტში მომხდარი ტერორისტული აქტის კადრები გავრცელდა,⁴¹ სადაც დაშავებული და დასისხლინებული მოქალაქეები ჩანან.

9 სექტემბერს ფარვანა ტვ-მ საკუთარ ფეისბუქ გვერდზე გამოაქვეყნა პოსტი, რომელიც 1922 წელს სმირნიში სომხურ დასახლებაზე თურქების თავდასხმას შეეხებოდა. პოსტს თან ახლავს ფოტო, წარწერით „სომხებისა და ბერძნების ხოცვა-ჟლეტა სმირნიში“, რომელზეც სამხედრო სამოსში ჩაცმული პირები და სამი ადამიანის მოკვეთილი თავია გამოსახული.⁴² ფოტო ფეისბუქზე სენსიტიური კადრების აღმნიშვნელი ნიშნით გავრცელდა.

⁴¹ ფარვანა ტვ, 8 აგვისტო <https://bit.ly/3ikmqlr>

⁴² ფარვანა ტვ, 9 სექტემბერი <https://bit.ly/3Cb05c4>

8 ნოემბერს სომხურნოვანი მედია ფარვანა ტვ-ს ფეისბუქ გვერდმა, წყაროს მითითების გარეშე გამოაქვეყნა პოსტი, წარდგენით „მშვიდობიანი მაცხოვრებლების მხეცური დახვრეტა შუშის მახლობლად“, ⁴³ რომელსაც თან ახლავს არაიდენტიფიცირებადი პირის ფოტო, ტრილობებით გულ მკერდის არეში.

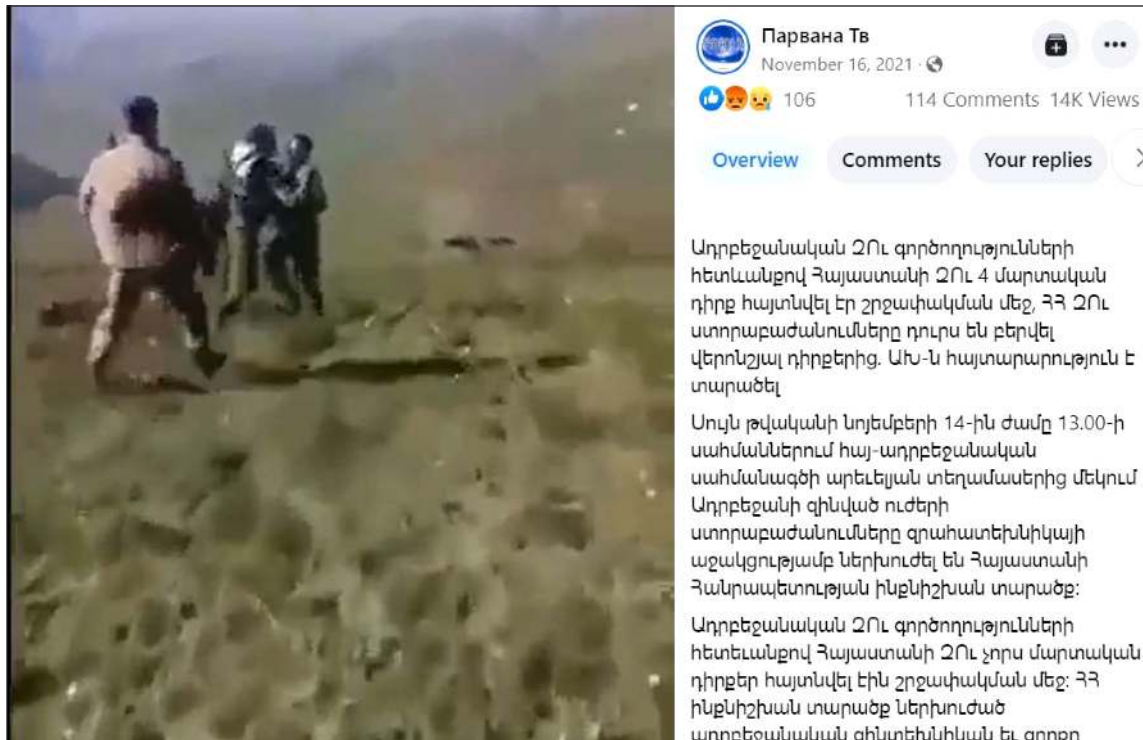

11 ნოემბერს სომხეთ-აზერბაიჯანის საზღვარზე მომხდარი ინციდენტის გაშუქებას, ⁴⁴ ფარვანა ტვ-მ თან დაურთო ვიდეო, რომელშიც სომეხ და აზერბაიჯანელ სამხედროებს შორის ფიზიკური დაპირისპირებაა ასახული, ⁴⁵ კადრში ჩანს, თუ როგორ ურტყამს რამდენიმე ადამიანი მიწაზე ერთ პირს.

⁴³ ფარვანა ტვ, 8 ნოემბერი <https://cutt.ly/eTbbGPv>

⁴⁴ სომხეთის თანდაცვის სამინისტროს ინფორმაციით, სომხეთ-აზერბაიჯანის სასაზღვრო ხაზის ერთ-ერთ აღმოსავლეთ ზონაში აზერბაიჯანის შეიარაღებული ძალების ქვედანაყოფები ჯავშანტექნიკის მეშვეობით სომხეთის სუვერენულ ტერიტორიაზე შეიჭრნენ.

⁴⁵ ფარვანა ტვ, 11 ნოემბერი <https://bit.ly/3szj2lq>

აზრებაიჯანულებიდან მედიებში ძალადობრივი ვიზუალის გამოყენება ძირითადად დმანისში მომხდარი დაპირისპირების გაშუქებისას გვხვდება, 17 მაისს Actual.ge-ის მიერ გავრცელებულ 30 წუთიან ვიდეოში⁴⁶ დაპირისპირების მონაწილე ეთნიკური აზერბაიჯანელების მიერ კერძო ქონების დაზიანების კადრებია ასახული.

⁴⁶ Actual.ge, 17 მაისი. <https://bit.ly/3MlrFaX>

8 ივნისს 24News.ge-მ გამოაქვეყნა სტატია, სათაურით „ლაჩინში დაკავებულია სომხური დივერსიული ჯგუფი, რომელიც ნაღმების გათავსებას ცდილობდა“.⁴⁷ სტატიას თან ახლავს დაკავებული სომეხი სამხედრო მოსასმხახურის ფოტო, რომელიც ავტომატებით შეიარაღებულ აზერბაიჯანელ ჯარისკაცებს ჰყავთ დაკავებული.

24News.ge
June 8, 2021 · 🌐

Laçında mina basdırmaq istəyən erməni diversiya qrupunun üzvü ələ keçirildi

A member of the Armenian diversion group who wanted to bury a mine in Lachin was captured

⚙ · [Hide Translation](#) · [Rate this translation](#)

24NEWS.GE

Laçında mina basdırmaq istəyən erməni diversiya qrupunun üzvü ələ keçi...

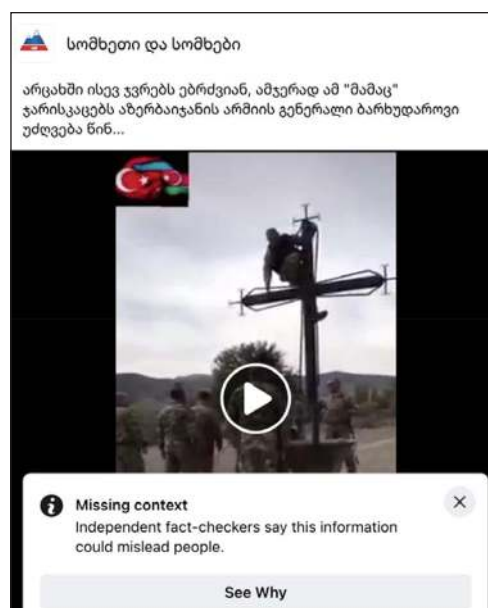
⁴⁷ 24News.ge, 8 ივნისი, <https://bit.ly/3HC1QA1>

5. რეალიზირებული პოტენციალი

მონიტორინგის პროცესში გამოვლინდა შემთხვევები, რომლებიც ყარაბაღის კონფლიქტის კონტექსტში რელიგიური გრძნობებით მანიპულირებას ახდენდა. მსგავსი შინაარსის მასალებს, როგორც მონიტორინგის სუბიექტი სომხურენოვანი მედია (ფარვანა ტვ), ასევე ფეისბუქის ქართულენოვანი მომხმარებლები სხვადასხვა ჯგუფებსა და გვერდებზე მანიპულაციურად ავრცელებდნენ.

22 ოქტომბერს ფეისბუქ ჯგუფში „სომხეთი და სომხები“ ერთ-ერთმა ანგარიშმა გააზიარა ვიდეო⁴⁸, სადაც ჩანს, რომ ჯარისკაცთა ჯგუფი ჯვარს ხსნის. პოსტის აღწერის მიხედვით, ეს მოვლენა არცააში პოსტის გამოქვეყნების მომენტში ხდება და ჯარისკაცებს აზერბაიჯანელი გენერალი ბარხუდაროვი ხელმძღვანელობს.

ფაქტების გადამოწმების პორტალმა „მითების დეტექტორმა“⁴⁹ ვიდეოს გადამოწმების შედეგად გაარკვია, რომ ვიდეო მანიპულაციურად ვრცელდებოდა და ის ფეისბუქზე შეცდომაში შემყვანად მონიშნა. რეალურად, ვიდეო არა 2021 წელს, არამედ ერთი წლით ადრე, 2020 წლის 26 ოქტომბერს ყარაბაღის ომის დროს იყო გადაღებული.

⁴⁸ სომხეთი და სომხები, 22 ოქტომბერი, <https://bit.ly/3qvKAqh>

⁴⁹ მითების დეტექტორი, 29 ოქტომბერი, ყარაბაღის კონფლიქტის ძველი ვიდეო მცდარი აღწერით ვრცელდება, <https://bit.ly/3tvB9ZZ>

იდენტური ინფორმაცია რუსულენოვანმა ვებ-გვერდმა Infoteka24⁵⁰-მა გამოაქვეყნა. თავად საჯარო ფეისბუქ ჯგუფი „სომხეთი და სომხები“ კი 2020 წლის 23 ივლისს ყარაბაღში ომის დაწყებამდე რამდენიმე კვირით ადრე შეიქმნა⁵¹. აღნიშნულ ჯგუფში ჯვრის დემონტაჟის სხვა ვიდეოებიც⁵² ვრცელდებოდა, რა დროსაც პოსტის ავტორები ისეთ ტერმინებს იყენებდნენ, როგორიცაა, „მტერი“, „ვანდალი“, „ბარბაროსი“, „ჯვრებთან მებრძოლი“.

მთაში ჯვრის დემონტაჟის ვიდეო იდენტური ტექსტით ულტრამეგრვენე ჯგუფებთან დაკავშირებულმა ანგარიშმა თემო ბოკელავაძემ⁵³, ასევე ჯგუფის „ცოტა ცოტა ყველაფერზე“ ადმინმა გააზიარა⁵⁴. თანდართულ ტექსტში ქმედება მეზობელი აზერბაიჯანის მხრიდან ქრისტიანებისადმი მტრობად იყო შეფასებული:

„ესეც ჩვენი მეზობელი, აზერბაიჯანი! **რუმ ჟითსო ჩვენ მფრუბა არ მჟინდაო!** ფაქტი სახეზეა!... **მონიმი ჰჟინს „ღამინახეა“** აზერბაიჯანელი სამხედროების მიერ“.

⁵⁰ Infoteka 24, 21 ოქტომბერი <https://bit.ly/3qpeBlr>

⁵¹ სომხეთი და სომხები, <https://bit.ly/3iBoAG1>

⁵² სომხეთი და სომხები, 7 ნოემბერი, <https://bit.ly/3D6q7xt>, <https://bit.ly/37VBsVB>

⁵³ <https://bit.ly/3L7Cjkb>

⁵⁴ <https://bit.ly/3JDFVua>

მონიტორინგის სუბიექტი მედიებიდან ჯვართან დაკავშირებული ინციდენტები ფარვანა ტვ-მ გააშუქა. 5 ივლისს ფარვანა ტვ-ს ფეისბუქ გვერდზე გავრცელებულ ვიდეოს, რომელშიც აზერბაიჯანელი ჯარისკაცი მემორიალზე განთავსებული ჯვრის მიმართულებით ავტომატიდან ისვრის, ახლავს კომენტარი „აზერბაიჯანული ბარბაროსობის კიდევ ერთი მაგალითი.“⁵⁵

14 ნოემბერს კი ფარვანა ტვ-მ ჯვრის დემონტაჟის ვიდეო ფეისბუქ გვერდზე შემდეგი აღწერით გააზიარა:⁵⁶

ჩუპჩუპი: „კიდევ ერთი „პოზიტიური სიგნალი“ აზერბაიჯანელებისგან. სანამ სომხეთის ხელი-სუფლება აზერბაიჯანთან მეგობრობაზე საუბრობს, ეს უკანასკნელი აჩვენებს, თუ რამდენად მზად არიან მეგობრობისთვის. მტერმა სიხარულით ჩამოაგდო არცაბში აღმართული ჯვარი... ჯვარი, სავარაუდოდ, არცაბში, ქარვაჭარის მხარეში მდებარეობს...“

აღწერაში რედაქცია სომეხ სამხედროებს მტრად მოიხსენიებს და ჯვრის დემონტაჟის პროცესს პოლიტიკურ ტრილში, სომეხებსა და აზერბაიჯანელებს შორის ურთიერთობების ნორმალიზების შესაძლებლობის წინააღმდეგ არგუმენტად იყენებს.

⁵⁵ ფარვანა ტვ, 5 ივლისი, <https://bit.ly/3HCNJdB>

⁵⁶ ფარვანა ტვ, 14 ნოემბერი, <https://bit.ly/3vxliKE>

6. განიკუთვნა სამხმ-ჯავახეთში თურქული ბაზის განთავსების თემა

შუალედურ რეპორტში, მონიტორინგის სუბიექტ მედიაში დაფიქსირდა სამცხე-ჯავახეთში თურქული ბაზის განთავსების თემა მანიპულირების ერთი შემთხვევა.

7 მაისს Javakhk Media-მ ფეისბუქ გვერდზე⁵⁷ სომხური ონლაინ გამოცემა hayeli.am-ის ინფორმაცია, სათაურით „თურქული სამხედრო ბაზა ჯავახეთში, ქართული სილა ანკარას და ბაქოს“⁵⁸ გააზიარა. მასალაში, რომელიც საქართველოს პრემიერ-მინისტრის ირაკლი ღარიბაშვილის აზერბაიჯანში ვიზიტს ეხება, ჟურნალისტი აღნიშნავს, რომ საქართველოში თურქეთის პრეზიდენტის სამომავლო ვიზიტისას, შესაძლოა, საქართველოს ტერიტორიაზე, კერძოდ, ჯავახეთის რეგიონში თურქული სამხედრო ბაზის განთავსების საკითხი განიხილონ.

⁵⁷ Javakhk Media, 7 მაისი, <https://bit.ly/3tkTQ2e>

⁵⁸ hayeli.am, 7 მაისი, <https://bit.ly/37LAYuV>

სტატიაში, წყაროს დაკონკრეტების გარეშე ნათქვამია, რომ ბოლო დროს საქართველოში თურქული ბაზის მშენებლობის შესახებ გავრცელებული ჭორები სომხურ მედიაში აქტიურად განიხილება. ასევე საუბარია იმაზე, რომ თურქეთი ჯავახეთში ავიაბაზის მშენებლობისთვის ემზადება, რომელიც აზერბაიჯანის სამხედრო ბაზებზე მოსახვედრად გზას შეამოკლებს. ჟურნალისტი ასევე აღნიშნავს, რომ მსგავსი ჭორები 2020 წელს, სომხეთ-აზერბაიჯანის შორის ომამდე და ომის პერიოდში, რუსულ მედიებზე დაყდნობით ვრცელდებოდა.

სტატიაში არ არის მოყვანილი არცერთი ოფიციალურ წყარო, მეტიც ჟურნალისტი აღნიშნავს, რომ ინფორმაციას ოფიციალური წყაროები არც ადასტურებენ და არც უარყოფენ. დაუდასტურებელ ინფორმაციაზე დაყდნობით მომზადებულ მასალას ჟურნალისტი შემდეგი ციტატით ასრულებს:

„ბოლოს და ბოლოს, უნდა გავიგოთ, ოფიციალურად შეიძლება თუ არა საქართველომ სომხებს მსგავსი უსიამოვნო „სიურპრიზი“ გაუკეთოს, ისევ თურქეთ-აზერბაიჯანის ტანდემის ინტერესების სასარგებლოდ“.

კონსპირაციებს იმის შესახებ, რომ საქართველოში, კერძოდ კი სამცხე-ჯავახეთში თურქეთის ბაზის განთავსება იგეგმება, სხვადასხვა ანტიდასავლური აქტორები და კრემლთან დაკავშირებული ქართულოვანი მედია⁵⁹ წლებია ავრცელებენ და ამ პროცესს საქართველოს ნატოში ინტეგრირების საკითხს უკავშირებენ. მანიპულირება ხდება იმ ფაქტით, რომ თურქეთი ნატოს წევრი ქვეყანაა და შესაბამისად, საქართველოს ნატოში გაწევრიანება ავტომატურად ქვეყანაში თურქეთის ჯარის განთავსებას ნიშნავს. ამავე დროს, ხდება მანიპულაცია იმ თემით, რომ სამცხე-ჯავახეთში, იქ, სადაც საბჭოთა ჯარი იყო განთავსებული, თურქეთის ჯარის შემოსვლა, ისტორიული ტრავმებს გააღვივებს და თურქებსა და საქართველოს მოქალაქე ეთნიკურ სომხებს შორის კონფრონტაციას გამოიწვევს⁶⁰.

⁵⁹ მითების დეტექტორი, 22 მარტი, 2018. „ვინ სვამს ტოლოზის ნიშანს ნატოში ინტეგრაციასა და საქართველოში თურქეთის ჯარების განთავსებას შორის?“ <https://bit.ly/3lrta49>

⁶⁰ ანტიდასავლური პროპაგანდა, 2018, (2019). <https://bit.ly/3tmWYLI>

7. გზაჯნიღები რუსუღენოჰან და ჰაიროღენოჰან ფოიზბუჰ ჰაიჰფორობებჰე

რუსულენოვან მედიებში (სპუტნიკი – sputnik-georgia.ru და პრესკლუბ ჰეირან მედია – pressunity.org), რომელთა მონაცემები მხოლოდ თვისებრივ ნაწილშია განხილული, გასხვავებული იყო თავად ფეისბუკზე მასალების გამოქვეყნების პრაქტიკა.

7.1 PRESSUNITY.ORG

პრეს-კლუბ ჰეირან-მედიას გზაჯნიღები, რომლებიც ძირითადად ექსპერტების მოსაზრებებს ემყარებოდა, ერთის მხრივ, ამკვიდრებდა აზრს, რომ დასავლეთმა კონფლიქტის მოგვარება წლების განმავლობაში ვერ შეძლო და არც შესაბამისი ბერკეტები აქვს, ხოლო მეორეს მხრივ, ხაზი ესმებოდა რუსეთის განსაკუთრებულ როლს კონფლიქტის მოგვარებაში, წარმატებული სამშვიდობო მისიის განხორციელებასა და რეგიონში სტაბილურობის უზრუნველყოფაში. ანტიდასავლური გზაჯნიღები განსაკუთრებით გამოკვეთილად ევროკავშირთან და მის ინიციატივებთან დაკავშირებით გამოვლინდა, რაც ევროსაბჭოს პრეზიდენტის შარლ მიშელის სომხეთისა და აზერბაიჯანის ლიდერებთან შეხვედრებს უკავშირდებოდა. ამასთანავე პრეს-კლუბ ჰეირან-მედიას გზაჯნიღები მონიტორინგის საწყის ეტაპზე კიდევ ერთი რეგიონული მოთამაშის – თურქეთის წინააღმდეგაც იყო მიმართული, თუმცა მოგვიანებით შეიცვალა, რაც განსაკუთრებით თურქეთის პრეზიდენტ ერდოგანის 3+3⁶¹ რეგიონული თანამშრომლობის ფორმატის ინიცირების შემდეგ გახდა თვალსაჩინო⁶²:

⁶¹ „3+3“ ფორმატი თურქეთის პრეზიდენტის ინიციატივაა, რომელიც მან ყარაბაღის ომის დასრულების შემდეგ, 2020 წელს გაახმოვანა და ერთი მხრივ, სამხრეთ კავკასიის სამი სახელმწიფოს (საქართველო, სომხეთი, აზერბაიჯანი) და მეორე მხრივ რუსეთ-თურქეთ-ირანის რეგიონულ ინტეგრაციას ითვალისწინებს.

⁶² რუსეთ-თურქეთის თანამშრომლობა რეგიონში მშვიდობის და სტაბილურობის გარანტია. პრეს-კლუბ ჰეირან მედია, 4 ოქტომბერი, რუსეთი და თურქეთი, პრაგმატულობა როგორც რეგიონის განვითარების გასაღები <https://bit.ly/36gpTb1>

გზავნილი	ნაშთი	თარგმანი
■ ყარაბაღის კონფლიქტის დარეგულირებაში ევროპის მიერ შემოთავაზებული მექანიზმები არაეფექტიანია.⁶³ ■ აზერბაიჯანთან მიმართებით ევროკავშირს აღმოსავლეთ პარტნიორობის ფარგლებში პოლიტიკა არ აქვს.⁶⁴ ■ ევროკავშირი აღარ წარმოადგენს იმ ორგანიზაციას, რომელიც ათი წლის წინ იყო, ალიანსი შიდა და-პირიპირებების ფონზე დასუსტებულია და ყოველწლიურად კრიზისის უფრო და უფრო ღრმავდება. ■ სომხეთისთვის გამოყოფილი ევროკავშირის ეკონომიკური დახმარება მცდელობაა, ევროკავშირმა სომხეთი „იყიდოს“ და სამხრეთ კავკასიაში, რუსეთის საზღვრებთან ახლოს საკუთარი მიზნების განსახორციელებლად პლაცდარმად გამოიყენოს.⁶⁵ ■ შარლ მიშელის ვიზიტი იმის დემონსტრირებაა, რომ ევროკავშირს სამხრეთ კავკასიაში „დიდ თამაშში“ მონაწილეობის სურვილი გაუჩნდა.⁶⁶	■ ყარაბაღის კონფლიქტის დარეგულირება მხოლოდ რუსეთს შეუძლია.⁶⁷ ■ აღმოსავლეთ პარტნიორობის ალტერნატივა ევრაზიის ეკონომიკური კავშირია.⁶⁸ ■ აღმოსავლეთ პარტნიორობის პროგრამა წევრი ქვეყნებისთვის ეკონომიკური და ტექნოლოგიების კუთხით არის მიმზიდველი, თუმცა ევროკავშირს ეთნიკური კონფლიქტების მოგვარების და უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მექანიზმები არ გააჩნია.⁶⁹ ■ რეგიონული თანამშრომლობის 3+3 ფორმატი სომხეთს აზერბაიჯანთან და თურქეთთან დააკავშირებს და სატრანსპორტო „ჩიხიდან“ გამოსვლას შესაძლებელს გახდის.⁷⁰ ■ რუსეთი რეგიონში მთავარ მოთამაშედ რჩება.⁷¹ ■ გათავისუფლებულ მიწებზე რუსეთ-აზერბაიჯანის ურთიერთობებს ახალი იმპულსი ეძლევა.⁷² ■ მაშინ, როცა რუსეთმა დიდი როლი შეასრულა ყარაბაღში ცეცხლის შეწყვეტაში, ევროკავშირს რეგიონის მიმართ ინტერესი არ ჰქონდა.⁷³ ■ აზერბაიჯანის მიერ ნეიტრალიტეტის არჩევა ქვეყანას საკუთარი ეროვნული ინტერესებით მოქმედების საშუალებას აძლევს.⁷⁴	■ თურქეთი მიკერძოებული მხარეა, რუსეთი – ნეიტრალური.⁷⁵ ■ შუშაზე კონტროლის აღდგენა კავკასიაში თურქეთს პოზიციებს უმყარებს.⁷⁶ ■ თურქეთის შეიარაღებული ძალების გამოჩენა აზერბაიჯანის ტერიტორიაზე ბაქოს ინტერესებში არ შედის.⁷⁷

⁶³ პრეს-კლუბ ჯეირან მედია, 20 ივლისი, 2021 <https://bit.ly/3MdMZn>

⁶⁴ იქვე

⁶⁵ პრეს-კლუბ ჯეირან მედია, 20 ივლისი, 2021 მოულოდნელი გააქტიურება აღმოსავლეთის მიმართულებით: შარლ მიშელის ძირითადი გზავნილები სომხეთში ვიზიტისას <https://bit.ly/3HJkwxW>

⁶⁶ პრეს-კლუბ ჯეირან მედია, 20 ივლისი, 2021 მოულოდნელი გააქტიურება აღმოსავლეთის მიმართულებით: შარლ მიშელის ძირითადი გზავნილები სომხეთში ვიზიტისას <https://bit.ly/3HJkwxW>

⁶⁷ Пресс-клуб Джейран Медиа, 14 მაისი, 2021. <https://www.facebook.com/1608182412791087/posts/2983810655228249>

15 დეკემბერი, „3+3“: ვის და რისთვის სჭირდება ახალი პლატფორმა სამხრეთ კავკასიაში? <https://bit.ly/3ltTMK> 12 ივლისი, 2021, „რუსეთის როლი სამშვიდობო სფეროში საკანძო – აზერბაიჯანელი ექსპერტი: <https://bit.ly/3tnT03Q>

⁶⁸ პრეს-კლუბ ჯეირან მედია, 20 ივლისი, 2021 „ევროსაბჭოს პრეზიდენტის ვიზიტი აზერბაიჯანში: ბაქოს პრიორიტეტები და გზავნილები“, <https://bit.ly/3MdMZn>

⁶⁹ იქვე

⁷⁰ პრეს-კლუბ ჯეირან მედია, 15 დეკემბერი, „3+3“: ვის და რისთვის სჭირდება ახალი პლატფორმა სამხრეთ კავკასიაში? <https://bit.ly/3ltTMK>

⁷¹ Пресс-клуб Джейран Медиа, 18 ივნისი, 2021. <https://bit.ly/3xxkfZL>

⁷² Пресс-клуб Джейран Медиа, 27 მაისი, 2021. <https://bit.ly/2VuBzlh>

⁷³ იქვე

⁷⁴ პრეს-კლუბ ჯეირან მედია, 21 სექტემბერი, 2021 აზერბაიჯანი და ევროკავშირი: შესაძლებელია თუ არა ურთიერთობის რეფორმირება? <https://bit.ly/3sDN9Z3>

⁷⁵ Пресс-клуб Джейран Медиа, 18 ივნისი, 2021, „ნატოს სამიტი, ერდოღანი შუშაში, ბაიდენი და პუტინი: კავკასიაში მთავარი პოლიტიკური მოვლენების შედეგებზე“. <https://www.facebook.com/1608182412791087/posts/2983810655228249>

⁷⁶ Пресс-клуб Джейран Медиа, 18 ივნისი, 2021, „ნატოს სამიტი, ერდოღანი შუშაში, ბაიდენი და პუტინი: კავკასიაში მთავარი პოლიტიკური მოვლენების შედეგებზე“. <https://bit.ly/3xxkfZL>

⁷⁷ Пресс-клуб Джейран Медиа, „აზერბაიჯანის ტერიტორიაზე თურქული შეიარაღებული ძალების გამოჩენა ბაქოს ინტერესებში არ შედის – ექსპერტი“, 25 მაისი, 2021 <https://bit.ly/2VueT4F>

მიუხედავად იმისა, რომ სპუტნიკ საქართველოს რუსულენოვან საიტზე, კონფლიქტების თემებზე რამენიმე სტატია მომზადდა, როგორც შუალედურ ანგარიშში იყო აღნიშნული,⁷⁸ გამოცემა ამ მასალებს საკუთარ ფეისუქ გვერდზე არ აზიარებდა, სადაც მეტწილად სტატიები საქართველოს შიდა პოლიტიკურ, სოციალურ ან გასართობ თემებზე ქვეყნდებოდა. გამონაკლისი იყო მხოლოდ მასალები დმანისის მოვლენებთან დაკავშირებით შიდა ეთნიკურ დაპირისპირებაზე, ასევე ინფორმაციები აზერბაიჯანსა და სომხეთს შორის საქართველოს სამშვიდობო საშუაშეცდომო მისიის⁷⁹ და აზერბაიჯან-საქართველოს შორის სადავო ტერიტორიაზე მდებარე დავით გარეჯის მონასტრის შესახებ⁸⁰.

სპუტნიკის ისეთი მასალები, რომლებიც, ერთის მხრივ, რეგიონში ყარაბაღის კონფლიქტის მოგვარებაში დასავლეთის, კერძოდ ამერიკის შეერთებული შტატების როლის შემცირებას,⁸¹ ხოლო მეორეს მხრივ, რუსეთის განსაკუთრებულ როლს უსვამდა ხაზს, გამოცემას ფეისბუქზე არ გაუვრცელებია. ამ თემაზე მასალები კი უმეტესწილად სხვადასხვა პოლიტიკოსის ინტერვიუებს ეყრდნობოდა და შემდეგ გზავნილებს შეიცავდა:

- ყარაბაღის კონფლიქტში თურქეთმა ღია ჩარევით, რეგიონში პოზიციები გაიმყარა,⁸²
- რუსეთმა ყარაბაღის კრიზისის მოგვარებაში გარკვეული წვლილი ითამაშა და არსებულ პრობლემებზე მუშაობას სამი ქვეყნის (სომხეთი, აზერბაიჯანი, რუსეთი) ფორმატში გააგრძელებს.⁸³
- საქართველო სომხეთ-აზერბაიჯანს შორის მედიაციის პროცესში ნაწილობრივ დასავლეთის პოზიციების გამტარია და მას გარკვეული შედეგების მიღწევა, თუმცა ძალიან ვიწრო თემებზე, თეორიულად შეუძლია.⁸⁴

⁷⁸ შუალედური ანგარიში <https://mdfgeorgia.ge/uploads//Press-GEO.pdf>

⁷⁹ Sputnik, 13 მაისი, 2021. Тбилиси готов стать площадкой для переговоров между Баку и Ереваном <https://www.facebook.com/479574228862020/posts/1968338159985612>

12 ივნისი, 2021 Грузия помогла освободить 15 граждан Армении, задержанных азербайджанской стороной.

<https://www.facebook.com/479574228862020/posts/1995459327273495>

⁸⁰ Sputnik, 5 მაისი, 2021 О чем говорили Гарибашвили и Алиев в Баку?

<https://sputnik-georgia.ru/politics/20210505/251653007/O-chem-govorili-Garibashvili-i-Aliev-v-Baku.html> Визит премьера Грузии в Баку станет новым импульсом в отношениях двух стран — посол

<https://sputnik-georgia.ru/politics/20210505/251646660/Vizit-premera-Gruzii-v-Baku-stanet-novym-impulsom-v-otnosheniyakh-dvukh-stran---posol.html>

⁸¹ Sputnik, 5 ნოემბერი, სომხება პოლიტოლოგმა აშშ-ის სახელმწიფო მდივნის მოადგილის სამხრეთ კავკასიაში ვიზიტის მიზნებზე ისაუბრა. <https://sputnik-georgia.ru/20211105/armyanskiy-politolog-rasskazal-o-tselyakh-vizita-zamestitelya-gossekretarya-ssha-na-yuzhnyy-kavkaz-261818578.html>

⁸² Sputnik, 24 აგვისტო, „როგორ გააძლიერა ყარაბაღის ომმა თურქეთის პოზიციები სამხრეთ კავკასიაში“ <https://sputnik-georgia.ru/20210618/Kak-voyna-v-Karabakhe-usilila-pozitsii-Turtsii-na-Yuzhnom-Kavkaze-252056651.html>

⁸³ Sputnik, 30 ივნისი, ვაქცინაცია, მესამე მსოფლიო ომი, სოციალური ქსელები და ყარაბაღი — რაზე ისაუბრა პუტინმა პირდაპირ ეთერში, <https://sputnik-georgia.ru/20210630/Vaktsinatsiya-tretya-mirovaya-sotsseti-i-Karabakh--o-chem-govoril-Putin-na-priamoy-linii-252174127.html>

⁸⁴ Sputnik, 11 ოქტომბერი, თბილისის სამშვიდობო ინიციატივა ფაშინიანისა და პუტინის შეხვედრამდე: ხედი მოსკოვიდან და ერევნიდან <https://sputnik-georgia.ru/20211011/mirnaya-initsiativa-tbilisi-pered-vstrechey-pashinyana-i-putina-vzglyad-iz-moskvy-i-erevana-260456778.html>

- აშშ შიშობს, სამხრეთ კავკასიაში გავლენა არ დაკარგოს და რეგიონულ დღის წესრიგში სიახლეების შეთავაზებით გააქტიურებას ცდილობს.⁸⁵

7.3 აზერბაიჯანული და THE CAUCASIAN TELEGRAPH

როგორც შუალედურ ანგარიშში აღინიშნა,⁸⁶ კავკაზ პლიუსის და The Caucasian Telegraph-ის ფეისბუკ გვერდები მონიტორინგის სუბიექტებად თვისებრივ ნაწილში მათი არმენოფობიური სარედაქციო პოლიტიკის გამო შეირჩნენ.

შუალედური ანგარიშისგან გასხვავებით,⁸⁷ სადაც The Caucasian Telegraph-ი საქართველოსა და ყარაბაღის კონფლიქტებს შედარებით ნეიტრალურად აშუქებდა, სომხეთ-აზერბაიჯანის საზღვარზე მომხდარი დაპირისპირებების შემდეგ,⁸⁸ ყარაბაღის კონფლიქტის შესახებ გამოქვეყნებულ მასალებში, The Caucasian Telegraph სომხეთთან მიმართებით ოფიციალური აზერბაიჯანის გზავნილებს იმეორებდა და საზღვარზე მათ ქმედებებს „პროვოკაციად“ აფასებდა:

- „სომხეთის შეიარაღებულმა ძალებმა კიდევ ერთხელ მოახდინეს პროვოკაცია კალბაჯარის ოლქის მიმართულებით“.⁸⁹
- „აზერბაიჯანული არმიის მიერ სომხური მხარის მორიგი პროვოკაციის დროს დატყვევებული საომარი ტროფები!“⁹⁰
- „16 ნოემბერს სომხური პროვოკაციების შედეგად აზერბაიჯანის სახელმწიფო საზღვარზე საბრძოლო მოქმედებების დროს აზერბაიჯანის არმიის 7 სამხედრო მოსამსახურე დაიღუპა“.⁹¹

The Caucasian Telegraph-ზე გამოქვეყნებული არმენოფობიური შეფასებების ნაწილი რესპონდენტის მოსაზრებებს ეფუძნებოდა, კერძოდ, კავკასიის საერთაშორისო ცენტრის დირექტორის გურამ მარხულიას, რომელიც სომხეთს საფრთხედ საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორი-

⁸⁵ Sputnik, 5 ნოემბერი, სომეხმა პოლიტოლოგმა აშშ-ის სახელმწიფო მდივნის მოადგილის სამხრეთ კავკასიაში ვიზიტის მიზნებზე ისაუბრა. <https://sputnik-georgia.ru/20211105/armyanskiy-politolog-rasskazal-o-tselyakh-vizita-zamestitelya-gossekretarya-ssha-na-yuzhnyy-kavkaz-261818578.html>

⁸⁶ კონფლიქტების გაშუქების მონიტორინგი - აზერბაიჯანულენოვან, სომხურენოვან რეგიონულ და სხვა მედიებში, <https://mdfgeorgia.ge/geo/view-library/213>

⁸⁷ The Caucasian Telegraph, 15 მაისი, 2021. ნიკოლ ფაშინიანი რუსეთის პრეზიდენტს სამხედრო დახმარებას სთხოვს. <https://www.facebook.com/100907098457590/posts/243347764213522>

The Caucasian Telegraph, 10 ივნისი, 2021. ამერიკელი სენატორი რობ პორტმანი სამაჩაბლოს ოკუპაციის შესახებ <https://www.facebook.com/100907098457590/posts/260020092546289>

⁸⁸ 13 ნოემბერს სომხეთ-აზერბაიჯანის საზღვარზე დაწყებული სროლა ორმხრივ დაპირისპირებაში გადაიზარდა – „სამი დღის განმავლობაში დაპირისპირებული მხარეები ურთიერთგამომრიცხავ და საგანგაშო ინფორმაციას ავრცელებენ ინტენსიური ბრძოლების შედეგად დაჭრილების, დახოცილებისა და დატყვევებული სამხედროების შესახებ“ რადიო თავისუფლება, 16 ნოემბერი <https://bit.ly/3tVxZT>

⁸⁹ The Caucasian Telegraph, 13 ნოემბერი, „სომხეთის შეიარაღებულმა ძალებმა კიდევ ერთხელ მოახდინეს პროვოკაცია კალბაჯარის ოლქის მიმართულებით“ <https://cutt.ly/4YvaA5d>

⁹⁰ The Caucasian Telegraph, 11 ნოემბერი, „აზერბაიჯანული არმიის მიერ სომხური მხარის მორიგი პროვოკაციის დროს დატყვევებული საომარი ტროფები!!!“ <https://cutt.ly/eYbJ85v>

⁹¹ The Caucasian Telegraph, 17 ნოემბერი, „16 ნოემბერს სომხური პროვოკაციების შედეგად აზერბაიჯანის სახელმწიფო საზღვარზე საბრძოლო მოქმედებების დროს აზერბაიჯანის არმიის 7 სამხედრო მოსამსახურე დაიღუპა...“ <https://cutt.ly/rYU22f3>

ების, კერძოდ აფხაზეთის კონტექსტში განიხილავდა, რის საილუსტრაციოდაც ბაგრამიანის ბატალიონის⁹² ისტორია მოჰყავდა:

- აფხაზეთის ომის დროს, მშვიდობიანი მოსახლეობის წინააღმდეგ ჩადენილ დანაშაულებებს, რომლებშიც ძირითადად ბაგრამიანის ბატალიონის წევრები მონაწილეობდნენ, ქართველები სომხებს არ აპატიებენ⁹³.
- აფხაზეთში პოლიტიკური და ეკონომიკური ძალაუფლება სომხების ხელშია, საქართველოს მიერ აფხაზეთის აღიარების შემთხვევაში, პოლიტიკური ძალაუფლება სომხების ხელში აღმოჩნდება.⁹⁴

რაც შეეხება კავკას პლიუსს, ისევე როგორც შუალედურ ანგარიშში, გამოცემა კვლავ აგრძელებდა არმენოფობიური გზავნილების გავრცელებას და სომხების, საერთაშორისო, რეგიონალურ ასპარეზზე როგორც ნაციონალისტების და სეპარატისტების წარმოჩენას ახდენდა:

- სომხები საქართველოში სამცხე-ჯავახეთში სეპარატისტულ განწყობებს აღვივებენ,⁹⁵
- ყარაბაღის ომის შემდეგ სომხები „ბუფერული ზონის“ შექმნას საქართველოს ტერიტორიების, კერძოდ სამცხე-ჯავახეთის ხარჯზე შეეცდებიან⁹⁶,
- სომხებს აფხაზეთის ანექსიის მიზნით, იქ დარჩენილი ქართველების განდევნა სურთ,⁹⁷
- იმ ფონზე, რომ აფხაზეთში ქართული ენის სწავლება აიკრძალა, 24 სომხური სკოლა ფუნქციონირებს,⁹⁸
- სომხური ლობი რუსეთში, რუსეთ-თურქეთს შორის კონფლიქტის დაწყებაზე მუშაობს,⁹⁹
- სომხეთმა ხუჯაბის მონასტერი მიითვისა¹⁰⁰ და ახლა იმ მიწაზე აცხადებს პრეტენზიას, რომელზეც სამების ტაძარია აგებული,¹⁰¹

⁹² ბაგრამიანის ბატალიონი 1992-93 წლებში აფხაზეთის ომის დროს ჩამოყალიბდა. ბატალიონი, რომელიც ძირითადად გაგრის, გუდაუთისა და ტყვარჩელის ზონაში მცხოვრები სომეხი ახალგაზრდებით იყო დაკომპლექტებული, ომში სეპარატისტების მხარეს იბრძოდა. აღნიშნული შენაერთი საბჭოთა სომეხი მარშლის ივანე ბაგრამიანის სახელს ატარებდა.

⁹³ ბაგრამიანის ბატალიონი 1992-93 წლებში აფხაზეთის ომის დროს ჩამოყალიბდა. ბატალიონი, რომელიც ძირითადად გაგრის, გუდაუთისა და ტყვარჩელის ზონაში მცხოვრები სომეხი ახალგაზრდებით იყო დაკომპლექტებული, ომში სეპარატისტების მხარეს იბრძოდა. აღნიშნული შენაერთი საბჭოთა სომეხი მარშლის ივანე ბაგრამიანის სახელს ატარებდა.

⁹⁴ The Caucasian Telegraph, 29 იანვარი, 2022 „რა კავშირი აქვს კრასნოდარის ტერიტორიას საქართველოსთან? ვინ დაიწყო ომი აფხაზეთში, საიდან არიან აფხაზები, როგორია აფხაზეთის მომავალი?“ <https://cutt.ly/OPy4gYQ>

⁹⁵ კავკას პლიუსი, 24 აგვისტო, 2021, <https://bit.ly/2X8G05Z>

⁹⁶ კავკას პლიუსი, 2 აგვისტო, 2021, „სომეხ ნაციონალისტებს სურთ თავიანთი „ბუფერული ზონის“ გავრცელება საქართველოში“ <https://bit.ly/3IK2ynw>

⁹⁷ კავკას პლიუსი, 2 აგვისტო, 2021, აფხაზეთიდან „ზღვის პირას სომხეთის“ შესაქმნელად სურთ დარჩენილი ქართველების განდევნა“ <https://bit.ly/3iFGkkJ>

⁹⁸ კავკას პლიუსი, 16 სექტემბერი, 2021 „არც ერთი ქართული სკოლა 24 (სხვა წყაროების მიხედვით 32) სომხური სკოლის ფონზე – სეპარატისტული აფხაზეთის რეალობა“ <https://bit.ly/3kH5Sih>

⁹⁹ კავკას პლიუსი, 29 ნოემბერი, 2021, „სომხური ლობის ახალი „სამინელებათა ისტორია“ – „დიდი ტურანი“ <https://cutt.ly/hYyEEExu>

¹⁰⁰ კავკას პლიუსი, 30 აგვისტო, 2021, „ამხანაგო ფაშინიან, დააბრუნე ხუჯაბი!“ <https://bit.ly/2XalX5Q>

¹⁰¹ კავკას პლიუსი, 3 იანვარი, 2022, „სომხები პრეტენზიას აცხადებენ მიწაზე, რომელზეც წმინდა სამება – საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის საკათედრო ტაძარია აგებული“ <https://cutt.ly/W00mZYR>

- საქართველოში მიმდინარე ეთნიკური კონფლიქტებისა და დესტაბილიზაციის უკან „სომეხი პროვიკატორები“ დგანან.¹⁰²
- ნამახვანჰესის წინააღმდეგ მიმართულ კამპანიას კოორდინაციას სომხეთის კრემლის ლობი უწევს.¹⁰³
- რუსოფობიით შეპყრობილ სომეხ ნაციონალისტებს არ ესმით, რომ საკმარისია რუსეთმა უბრალოდ დატოვოს სამხრეთ კავკასია და სომხური ნეონაციტური სახელმწიფოებრიობა უბრალოდ ლიკვიდირდება.¹⁰⁴

¹⁰² კავკაზ პლიუსი, 25 მაისი, 2021 „ვინ და რატომ ახდენს კონფლიქტების პროვოცირებას საქართველოში?“ <https://bit.ly/3fJv9WC>

¹⁰³ კავკაზ პლიუსი, 27 მაისი, 2021. „რუბენ ტატულიანი კონტროლს უწევს აფხაზეთისა და ენგურჰესის ენერგეტიკულ სექტორს, ნამახვანის ჰესის წინააღმდეგ პროტესტის ფონზე“ <https://bit.ly/34N7WMT>

¹⁰⁴ კავკაზ პლიუსი, 12 მაისი, 2021. „საკმარისია რუსეთმა უბრალოდ დატოვოს სამხრეთ კავკასია და სომხური ნეონაციტური სახელმწიფოებრიობა უბრალოდ ლიკვიდირდება“ <https://bit.ly/3uAXF5A>

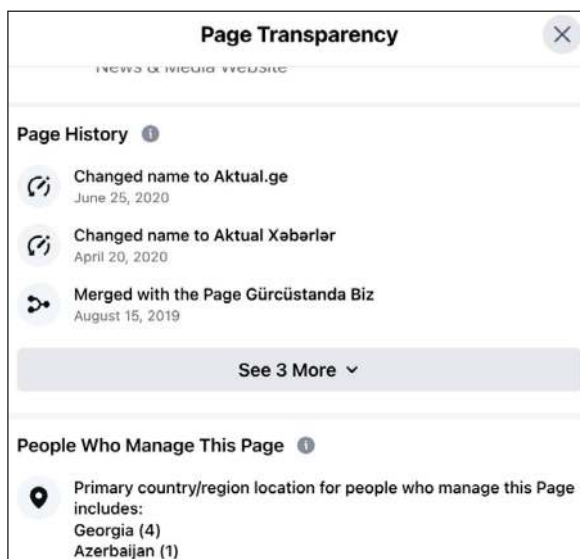
8. გეგმა პროფილები

8.1 აზერბაიჯანულენოვანი გეგმა

AKTUAL.GE

საინფორმაციო პორტალმა Aktual.ge-მ ფუნქციონირება 2020 წლის 21 აპრილში დაიწყო. მისი დამფუძნებელია „აქტუალ მედია“¹⁰⁵. გამოცემა ქართულ, აზერბაიჯანულ, თურქულ და ინგლისურ ენებზეა ხელმისაწვდომი.

Aktual.ge-ს ფეისბუკ გვერდს¹⁰⁶, რომელიც 2019 წლის 15 აგვისტოს დაფუძნდა და Gürcüstanda Biz-ი იწოდებოდა, Aktual.ge 2020 წლის 25 ივნისიდან ქვია. ფეისბუკ გვერდს 2 ადმინისტრატორი საქართველოდან, 3 კი აზერბაიჯანიდან მართავს. გვერდს 23,000 გამოწერა აქვს, ხოლო მოწონებების რაოდენობის შესახებ ინფორმაცია გვერდის ფეისბუკ გვერდზე არ ფიქსირდება youtube არხს¹⁰⁷ კი – 560 გამომწერი.

¹⁰⁵ <https://bs.napr.gov.ge/GetBlob?pid=400&bid=boVlyOwlsX3qmYsntmLmFJI53u5CERIBs3zlEmXJLILx4Nhn0kGzkSKsYnoJ5oIB>

¹⁰⁶ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022 . <https://www.facebook.com/aktualge>

¹⁰⁷ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022. <https://www.youtube.com/channel/UCovBEv8QnrmccF98h6s3Qd6>

BORCHALITV

ბორჩალი-ტვ-ის¹⁰⁸ დომენი 2000 წელს აშშ-ს კალიფორნიის შტატშია რეგისტრირებული. ტელეკომპანიას საიტზე არ აქვს განთავსებული ინფორმაცია ორგანიზაციის შესახებ.

ტელეკომპანიის ფეისბუქ გერდი 2016 წელს შეიქმნა. გვერდს 3 ადმინისტრატორი საქართველოდან მართვას 12,930 გამოწერა და 9,310 მოწონება აქვს.¹⁰⁹

გÜNDƏLIK - GÜRCÜSTAN

ვებ-გვერდი gundelik.ge ამჟამად ხელმისაწვდომი არ არის, თუმცა ფუნქციონირებს Gündəlik – Gürcüstan -ის ფეისბუქ გვერდი¹¹⁰, რომელიც 2016 წელს არის რეგისტრირებული. თავდაპირველად გვერდის სახელი იყო „საპარლამენტო არჩევნები – 2016“, 2016 წლის 31 ოქტომბერს კი ის Gündəlik – Gürcüstan-ად გადაკეთდა. გვერდი მხოლოდ აზერბაიჯანულ ენაზეა ხელმისაწვდომი.

საიტის რეგისტრაციის მონაცემებში ელმადდინ მამედლის ელექტრონული მისამართია მითითებული.

ფეისბუქ გვერდს 26,134 გამოწერა და 17,133 მოწონება აქვს.

¹⁰⁸ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022. <https://www.facebook.com/borchalitiv/>

¹⁰⁹ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022. <https://www.facebook.com/borchalitiv>

¹¹⁰ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022. Gündəlik – Gürcüstan – Home | Facebook

მარნეული ტვ (www.marneulitv.ge), როგორც შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება 2006 წელს დაფუძნდა¹¹¹. ტელევიზია ქვემო ქართლში ქართულ და აზერბაიჯანულ ენებზე მაუწყებლობს. არხის გადაცემები ასევე „გლობალ ტვ“-ის, „მაგთის“, სიჯისი სდა სხვა ტელეოპერატორის მეშვეობით ვრცელდება.

მარნეული ტვ-ს ფეისბუკ გვერდს¹¹², რომელიც 2013 წელს არის შექმნილი, 36,390 გამოწერა და 19,929 მოწონება აქვს, youtube არხს¹¹³ კი – 1.22K გამომწერი.

24NEWS.GE

ახალი ამბების პორტალი 24news.ge 2018 წლის სექტემბერში¹¹⁴ საქართველოს ლიდერ მედიის¹¹⁵ მიერ მარნეულში დაფუძნდა. გამოცემა ოთხ ენაზეა (აზერბაიჯანული, ქართული, რუსული, ინგლისური) ხელმისაწვდომი. პორტალს ინტერნეტ ტელევიზიაც აქვს.

გამოცემის ფეისბუკ გვერდს¹¹⁶, რომელიც 2014 წელს Borçalitv-ის სახელით იყო რეგისტრირებული, 2018 წელს ჯერ Borçalı-24NEWS, ხოლო ამავე წლის დეკემბრიდან 24News.ge დაერქვა. გვერდს 52,047 გამოწერა და 20,957 მოწონება აქვს, ხოლო youtube არხს¹¹⁷, რომელიც აზერბაიჯანულად მაუწყებლობს 16,4K გამომწერი.

Page Transparency	
Page History ⓘ	
	Changed name to 24News.ge December 21, 2018
	Changed name to Bo24News.Ge December 19, 2018
	Changed name to Borç24News.Ge December 18, 2018
	Changed name to Borçalı24News.ge November 15, 2018
	Changed name to Borçalı-24News.ge November 13, 2018
	Changed name to Borçalı-24NEWS November 12, 2018
	Changed name to Borçalı-NEWS April 18, 2016
	Page created - Borçalıtv November 26, 2014

¹¹¹ [https://bs.napr.gov.ge/GetBlob?pid=400&bid=boVlyOwlsX3qmYsntmLmFC4QniTeGOsuL28nqD06U7hhpOK\[wZrHaCP\]IdLcuFJ](https://bs.napr.gov.ge/GetBlob?pid=400&bid=boVlyOwlsX3qmYsntmLmFC4QniTeGOsuL28nqD06U7hhpOK[wZrHaCP]IdLcuFJ)

¹¹² ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022. <https://www.facebook.com/MARNEULITV/>

¹¹³ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022. <https://www.youtube.com/channel/UCQBG29vHcRIA97zlcJb1Llg/featured>

¹¹⁴ <https://24news.ge/about>

¹¹⁵ <https://bs.napr.gov.ge/GetBlob?pid=400&bid=boVlyOwlsX3qmYsntmLmFAn01a40tuqeLZzWs7EzxdGSdGI5vJg6mTfIXqg1fluu>

¹¹⁶ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022. <https://www.facebook.com/24newsgeofficial/>

¹¹⁷ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022. <https://www.youtube.com/channel/UCyCWRCdLmr8JITLhHifk50w>

RADIO BOLNELI

სამაუწყებლო კომპანია „ბოლნელი“ 1997 წელს დაარსდა. ამ პერიოდიდან 2010 წლის ივლისამდე იგი „ტელე–რადიო კომპანია XII არხი“-ს სახელწოდებით მაუწყებლობდა, ხოლო 2010 წლიდან სამაუწყებლო კომპანია ბოლნელად დარეგისტრირდა .

2015 წელს კომპანიამ რადიო მაუწყებლობის ლიცენზია FM-107,3 დიაპაზონში (<http://bolneli.ge>) მოიპოვა. სხვადასხვა დროს რადიო ახორციელებდა პროექტებს ისეთი ორგანიზაციების მხარდაჭერით, როგორიცაა ეუთო, ღია საზოგადოება საქართველო, საქართველოს საზოგადოებრივი მაუწყებელი და სხვა.

რადიოს ფეისბუქ გვერდი 2020 წლის 28 თებერვალს შეიქმნა, მას 114 გამომწერი და 111 მოწონება აქვს.¹¹⁸

RADIO IVRISI

ამერბაიჯანულევოვანი რადიო ივრისი მედიაჰოლდინგ სპექტრის შემადგენლობაში შედის და ამავე ორგანიზაციის დომეინზე¹¹⁹ ფუნქციონირებს. რადიო „ივრისი“ 2016 წელს, ჟურნალისტთა ასოციაცია „მეცენატის“ პროექტის ფარგლებში, ფონდის – „ღია საზოგადოება – საქართველო“ ფინანსური მხარდაჭერით შეიქმნა.

რადიოს ფეისბუქ გვერდი 2017 წლის 2 აპრილს, Ivrisi Fm-ის სახელით შეიქმნა და მალევე სახელი Radio Ivrisi-ად შეიცვალა, გვერდს 1,208 გამომწერა და 1,033 მოწონება აქვს.¹²⁰

RADIO MARNEULI 96.9 FM

რადიო „მარნეული“ (www.marneulifm.ge) ქვემო ქართლოს რეგიონში პირველი სათემო მაუწყებლობაა, რომლის დაფუძნებას BBC World Service Trust-მა, „სტუდია რე-მ“ და ჟურნალისტთა კავშირმა „ხალხის ხმა“¹²¹ ჩაუყარეს საფუძველი. მართალია, რადიო 2006 წელს შეიქმნა, თუმცა სამაუწყებლო ლიცენზია არხმა მხოლოდ 2015 წელს მოიპოვა.

რადიო „მარნეულის“ ვებ-გვერდზე ინფორმაცია ქართულ, ამერბაიჯანულ და სომხურ ენებზეა ხელმისაწვდომი.

¹¹⁸ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022 <https://bit.ly/3lODFz2>

¹¹⁹ <http://radio.speqtri.ge/>

¹²⁰ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022 <https://www.facebook.com/IVRISI>

¹²¹ [https://bs.napr.gov.ge/GetBlob?pid=400&bid=boVlyOwlsX3qmYsntmLmFAtJoAMh\]iuToqg7n9uBL58gi8R\[PdLt5UzIYieMa\[RU](https://bs.napr.gov.ge/GetBlob?pid=400&bid=boVlyOwlsX3qmYsntmLmFAtJoAMh]iuToqg7n9uBL58gi8R[PdLt5UzIYieMa[RU)

მარნეულის რადიოს ფეისბუკ გვერდს¹²², რომელიც 2015 წელს არის რეგისტრირებული, 34,184 გამოწერა და 15,835 მოწონება აქვს, Youtube არხს¹²³ კი – 3.22K გამოწერილი.

XEBER.GE

Xeber.ge აზერბაიჯანულენოვანი ონლაინ საინფორმაციო პორტალია, რომლის შესახებ ინფორმაცია არც ვებ-გვერდზე, არც ფეისბუკზე მითითებული არ არის. ვებ-გვერდის დომენი 2020 წლის აპრილში საქართველოშია რეგისტრირებული, ხოლო ფეისბუკ გვერდი 2020 წლის 2 მაისსა შექმნილი¹²⁴. გვერდს ამ ეტაპზე მხოლოდ 628 გამომწერი და 555 მოწონება აქვს.

YENI YOL

yeniyol.ge აზერბაიჯანულენოვანი საზოგადოებრივი გაზეთია, რომელიც ონლაინ გამოდის. ვებ-გვერდზე მითითებული ინფორმაციის თანახმად ის 2015 წლიდან ფუნქციონირებს. გაზეთის საიტზე დამფუძნებლად საქართველოს ახალგაზრდების დახმარებისა და საგანმანათლებლო ორგანიზაციაა მითითებული (Georgian Youth Aid and Awareness Organization).

Yeni Yol-ის ფეისბუკ გვერდი 2018 წლის 30 ოქტომბერს არის დარეგისტრირებული. გვერდს 692 გამოწერა და 671 მოწონება აქვს.¹²⁵

8.2 სოციალური მედიები

AKHALKALAKI NEWS

Facebook გვერდი Akhalkalaki News¹²⁶ 2020 წლის 31 მარტს შეიქმნა. გვერდზე როგორც სხვა ადგილობრივი მედიის ახალი ამბები, ასევე საქართველოს პარლამენტის ყოფილი დეპუტატის და პარტია „პატრიოტთა ალიანსის“ წევრის სამგელ პეტროსიანის მიმართვები ვრცელდება. 2020 წლის საპარლამენტო არჩევნების დროს გვერდი აქტიურად აზიარებდა პარტია „პატრიოტთა ალიანსთან“ დაკავშირებულ მასალებს.

გვერდს 3,977 გამოწერა და 2,633 მოწონება აქვს.¹²⁷

¹²² ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022 <https://www.facebook.com/marneulifm>

¹²³ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022 <https://www.youtube.com/channel/UCWhWSDYsfb6isIJxGwyJ1pDg>

¹²⁴ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022 <https://www.facebook.com/xeber.ge>

¹²⁵ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022 <https://www.facebook.com/Yeni-Yol-331048807450400>

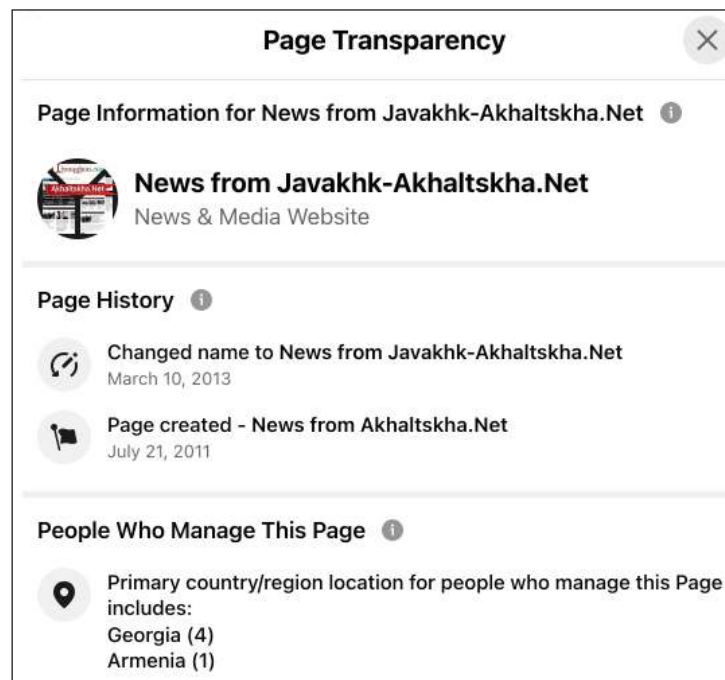
¹²⁶ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022 <https://www.facebook.com/akhalkalakinews>

¹²⁷ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022 <https://www.facebook.com/akhalkalakinews>

AKHALTSKHA.NET

სამცხე-ჯავახეთის საინფორმაციო საიტი akhaltskha.net 2016 წლიდან ფუნქციონირებს. გამოცემა „სამცხე-ჯავახეთის მედია ანალიტიკური ცენტრის“ მიერ არის დაფუძნებული¹²⁸.

ვებ-გვერდი ოთხენოვანია და სომხურ, ქართულ, რუსულ და ინგლისურ ენებზეა ხელმისაწვდომი. ფეისბუკ გვერდი News from Javakhk-Akhaltskha.Net¹²⁹ 2011 წლის 21 ივლისს არის შექმნილი და მას 3,830 გამომწერი და 3,730 მოწონება აქვს. გვერდს 4 ადმინისტრატორი საქართველოდან, 1 კი სომხეთიდან მართავს.

ALIQ MEDIA

Aliq Media-ს დომენი (Aliq.ge) 2015 წლის 5 ივნისსაა რეგისტრირებული. მედია საშუალების პარტნიორები არიან „ევროკავშირი საქართველოსთვის“, „თბილისის ადამიანის უფლებათა სახლი“, ეროვნული წვლილი დემოკრატიისთვის“ (NED) და Equal Rights & Independent Media (ERIM).

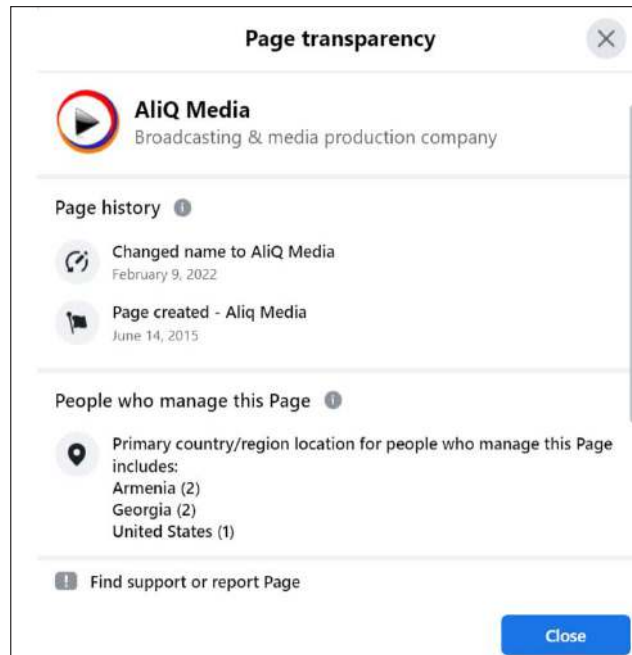
გამოცემის ფეისბუკ გვერდი¹³⁰ 2015 წლის 14 ივნისს არის შექმნილი და მას 2 ადმინისტრატორი სომხეთიდან, 2 საქართველოდან და 1 ამერიკიდან ჰყავს. გვერდს 19,328 გამომწერა და 13,334 ლაიქი აქვს, ხოლო youtube არხს¹³¹ – 1.25K გამომწერა.

¹²⁸ [https://bs.napr.gov.ge/GetBlob?pid=400&bid=boVlyOwlsX3qmYsntmLmFPB1qyKw\]vnSWBnRgk5fNyMDk1H\[ArvO68o9EzdiXh0W](https://bs.napr.gov.ge/GetBlob?pid=400&bid=boVlyOwlsX3qmYsntmLmFPB1qyKw]vnSWBnRgk5fNyMDk1H[ArvO68o9EzdiXh0W)

¹²⁹ <https://www.facebook.com/javakhk.akhaltskha.net>

¹³⁰ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022. <https://www.facebook.com/aliQmedia>

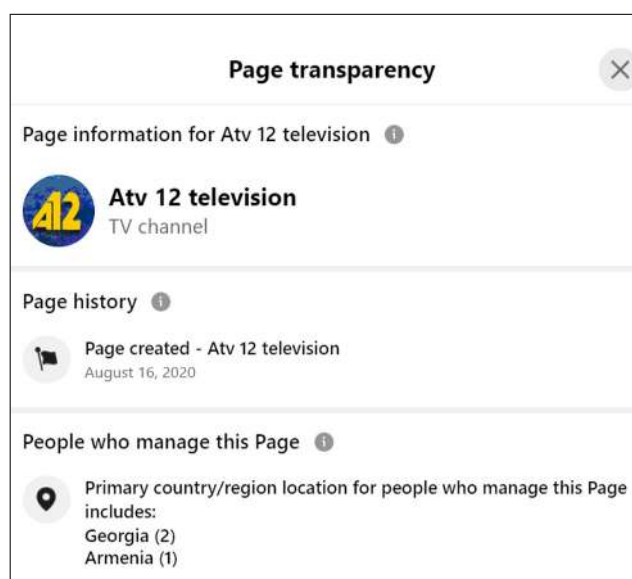
¹³¹ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022. <https://www.youtube.com/channel/UCuFebSGQcHJhf9SB7oum1ZA>

ATV 12

ტელეკომპანია ATV 12 (<https://bit.ly/3ztIVnL>) ახალქალაქში 2001 წელს დაფუძნდა. YouTube არხზე განთავსებული ინფორმაციის თანახმად, ტელევიზია 15 წელზე მეტია არსებობს. ATV-12 ახალქალაქის, საქართველოსა და მსოფლიოს ახალ ამბებს სომხურ ენაზე აშუქებს.

ATV-12-ის ფეისბუქ გვერდი 2020 წლის 16 აგვისტოს შეიქმნა. გვერდს 2 ადმინისტრატორი საქართველოდან, ხოლო ერთი სომხეთიდან მართავს. მას 4,104 გამოწერა და 3,231 მოწონება აქვს,¹³² ხოლო YouTube არხი 2016 წლის 25 ივლისსაა რეგისტრირებული.¹³³

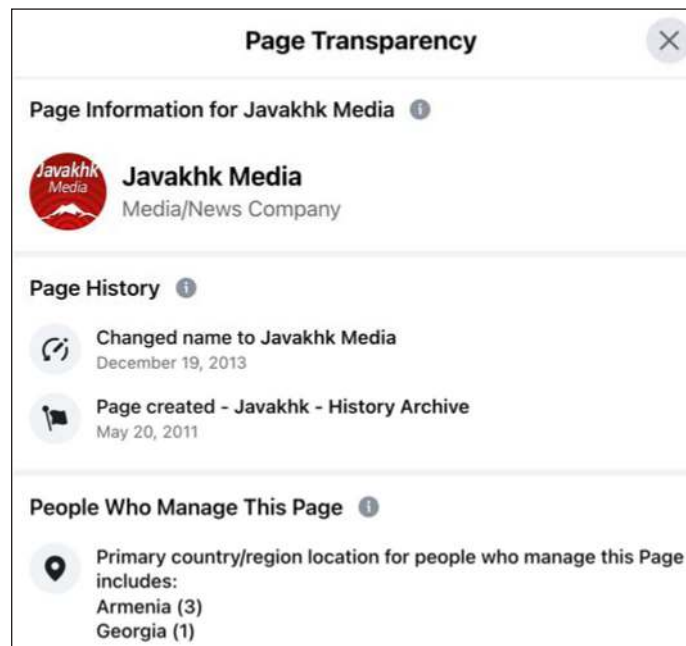
¹³² ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022 <https://www.facebook.com/atv12akhalkalaki>

¹³³ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022 <https://www.youtube.com/c/ATV12Akhalkalaki/channels>

JAVAKHK MEDIA

Javakhkmedia.com საინფორმაციო პორტალია, რომლის დომენი 2013 წლის 7 ოქტომბერსაა რეგისტრირებული. ვებ-გვერდზე არ არის განთავსებული საკონტაქტო ინფორმაცია, ასევე მონაცემები მედია საშუალების მფლობელის და სარედაქციო კოლეგიის შესახებ. Akhalkskha.net-ის მთავარ რედაქტორს ედუარდ აივაზიანს Facebook¹³⁴ გვერდზე მითითებული აქვს, რომ ის ონლაინ გამოცემა Javakhk Media-ს რედაქტორიც არის. ამ ორი მედია საშუალების შინაარსი ერთმანეთის იდენტურია.

ვებ-გვერდი ოთხენოვანია და სომხურ, ქართულ, რუსულ და ინგლისურ ენებზეა ხელმისაწვდომი. ფეისბუკ გვერდზე¹³⁵, რომელსაც 3,325 გამოწერა და 3,213 მოწონება აქვს, მითითებულია, რომ გვერდი ჯავახეთის შესახებ ერთიანი საინფორმაციო რესურსია. გამოცემის ფეისბუკ ანგარიში 2011 წელს არის შექმნილი და მას Javakhk – History Archive ეწოდებოდა. გვერდი Javakhk Media-ს სახელით 2013 წლის 19 დეკემბრიდან ფუნქციონირებს და მას 3 ადმინისტრატორი სომხეთიდან, 1 კი საქართველოდან მართავს.

JNEWS.GE

ჯავახეთის საინფორმაციო ცენტრი (jnews.ge) ფონდის „ეროვნული წვლილი დემოკრატიისთვის“ (NED) ფინანსური მხარდაჭერით, პროექტის „მთავრობის კონტროლი და სამოქალაქო ჩართულობა ჯავახეთში“ ფარგლებში 2014 წლის ოქტომბერს შეიქმნა. მედია გამოცემა ორგანიზაცია

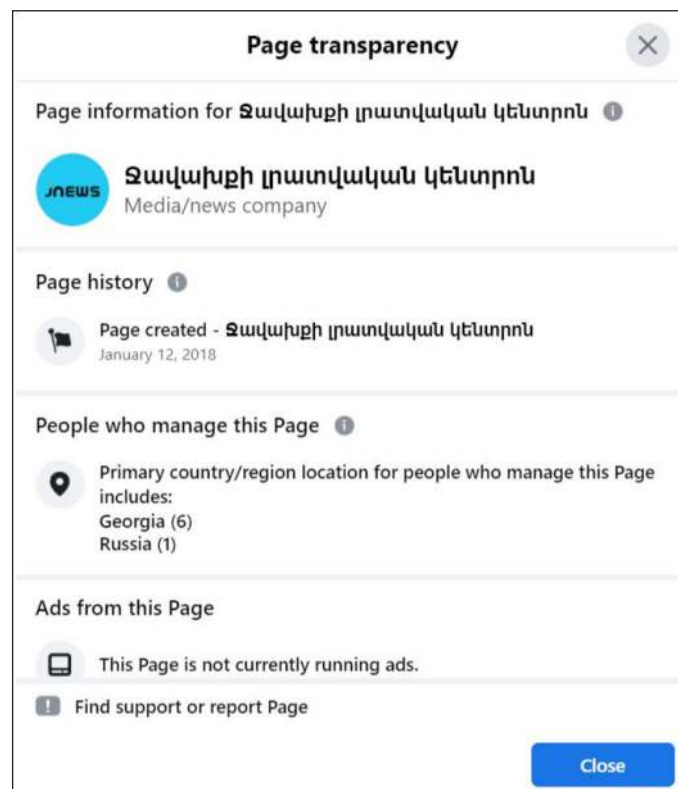
¹³⁴ <https://www.facebook.com/eduard.ayvazyan>

¹³⁵ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022. <https://www.facebook.com/Javakhk.Media>

„ღია საზღვრების“¹³⁶ მიერ ახალქალაქში არის დაფუძნებული. გამოცემა ძირითადად დასავლური ფონდების მხარდაჭერით ფუნქციონირებს.

Jnews.ge სომხურ, ქართულ და რუსულ ენებზეა ხელმისაწვდომი.

ჯავახეთის საინფორმაციო ცენტრის სომხურენოვანი ფეისბუკ გვერდი¹³⁷ 2018 წლის იანვარშია რეგისტრირებული და მას 6 ადმინისტრატორი საქართველოდან, ხოლო 1 რუსეთიდან მართავს. ფეისბუკ გვერდს 3,688 გამოწერა და 3,243 მოწონება აქვს, youtube არხს¹³⁸ კი – 5.55K გამოწერა.

ფარვანა TV

ტელე-რადიო კომპანია „ფარვანა“ (Парвана ТВ <http://parvana.ge/>) კონსტანტინ ვარდანიანმა ნინოწმინდაში 2001 წლის 12 იანვარს დააფუძნა.¹³⁹ არხის გადაცემები სომხურ ენაზეა ხელმისაწვდომი.

საერთაშორისო გამჭვირვალობა საქართველოს ანგარიშის¹⁴⁰ თანახმად, ხელისუფლების სათავეში „ქართული ოცნების“ მოსვლის შემდეგ კონსტანტინ ვარდანიანი მუნიციპალიტეტის საკრებულოს თავმჯდომარის მოადგილედ აირჩიეს. 2013 წლის გაზაფხულიდან 2020 წლის მარტამდე,

¹³⁶ <https://bs.napr.gov.ge/GetBlob?pid=400&bid=boVlyOwlsX3qmYsntmLmFIUA3BcfPZWl64ZtQQ7XyEhnRxjVpNu4ISOBXiyTKG>

¹³⁷ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022. https://www.facebook.com/JavakhkNews.ge/?ref=page_internal

¹³⁸ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022. <https://www.youtube.com/channel/UCXDkGjkw6CoxN2BFL1nW8g>

¹³⁹ <https://transparency.ge/en/blog/tv-station-deputy-chairperson-municipal-council-ninotsminda-wins-tenders-without-competition>

¹⁴⁰ <https://transparency.ge/ge/blog/ninocmindis-sakrebulo-tavmjdomaris-moadgilis-televizia-ninocmindis-municipalitetshi-tenderebs>

ვარდანიანი ერთდროულად „ფარვანას“ დირექტორი და ნინოწმინდის საკრებულოს თავმჯდომარის მოადგილე იყო. 2021 წლის 9 მარტს ვარდანიანმა ტელევიზიაში ხელმძღვანელის პოზიცია დატოვა და კომპანიის დირექტორად მისი მეუღლე, ალბინა ვარდანიანი დაინიშნა.

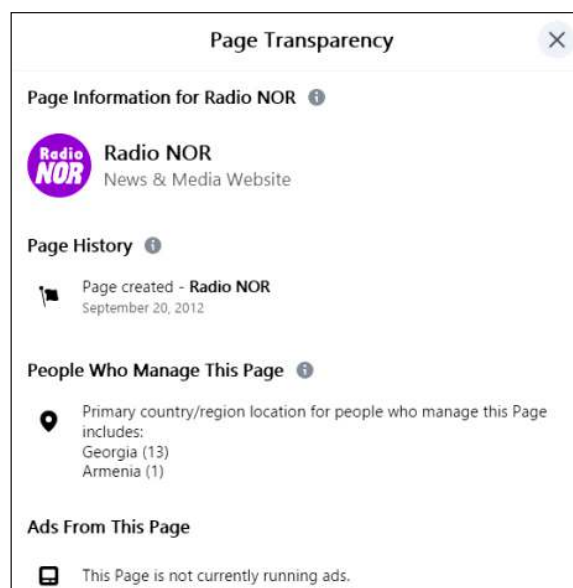
ფარვანა ტვ-ს ფეისბუქ გვერდი 2017 წლის 5 აგვისტოს შეიქმნა. გვერდს 64,367 გამოწერა და 31,652 მოწონება აქვს,¹⁴¹ youtube¹⁴² არხს კი – 13.1K.

RADIO NOR

სათემო რადიო „ნორის“ (<https://nor.ge/>) ინტერნეტ-პორტალი საქართველოში 2012 წლის 5 სექტემბერსაა რეგისტრირებული. რადიო სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში, ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტში სიხშირეზე FM 100.1 მაუწყებლობს. რადიოს ვებ-გვერდზე განთავსებული ინფორმაციის თანახმად, 2014 წლის დეკემბრიდან ნინოწმინდის სათემო რადიო სამცხე-ჯავახეთსა და საქართველოში პირველი ლიცენზირებული სათემო მაუწყებელი გახდა. ვებ-გვერდზე განთავსებული ინფორმაცია ორ – სომხურ და რუსულ ენაზეა ხელმისაწვდომი. რადიოს დონორები არიან ფონდი „ღია საზოგადოება – საქართველო“ და ეროვნული წვლილი დემოკრატიისთვის (NED).

რადიო ნორი სომხურ და რუსულ ენებზეა ხელმისაწვდომი.

რადიო ნორის ფეისბუქ გვერდი 2012 წლის 20 სექტემბერს შეიქმნა, მას 13 ადმინისტრატორი საქართველოდან, ხოლო 1 სომხეთიდან მართავს. გვერდს 22,795 გამოწერა და 9,842 მოწონება აქვს,¹⁴³ youtube¹⁴⁴ არხს კი – 11.5K.

¹⁴¹ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022 <https://www.facebook.com/televidenia>

¹⁴² ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022 <https://www.youtube.com/channel/UCtsgnN2vBISECmnIngsTNtw>

¹⁴³ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022 <https://www.facebook.com/radiotvnr>

¹⁴⁴ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022 <https://www.youtube.com/c/radionorGeorgia>

სამცხე-ჯავახეთის საინფორმაციო პორტალი sknews.ge (სამხრეთის კარიბჭე) გაზეთ „სამხრეთ კარიბჭის“ ბაზაზე შეიქმნა. გაზეთი 2004-2017 წლებში ქართულ და სომხურ ენებზე გამოიცემოდა. გამოცემის ონლაინ ვერსია 2010 წლიდან ფუნქციონირებს, რადიო კი – 2016 წლიდან. მედია საშუალების დონორები არიან: ღია საზოგადოების ფონდი, ეროვნული წვლილი დემოკრატიისთვის, „დოიჩე ველეს“ აკადემია (DW Akademie).

Sknews.ge ქართულ და სომხურ ენებზეა ხელმისაწვდომი, ხოლო გამოცემის სომხურენოვანი Facebook-გვერდი (Հարավային Դարպաս) 2020 წლის 9 იანვარსაა შექმნილი. Sknews.ge-ს ფეისბუქ გვერდის ნაცვალდ პროფილი აქვს შექმნილი, რომელსაც 4,999 მეგობარი ჰყავს.¹⁴⁵

TV9NEWS.GE

ტელეკომპანია „მე-9 არხი“ (TV9news.ge), რომლის იურიდიული სახელწოდება შპს „იმპერია“¹⁴⁶, 1998 წლიდან მაუწყებლობს. არხის მაუწყებლობა ახალციხის, ადიგენისა და ასპინძის მუნიციპალიტეტებში მეექვსე ციფრული მაუწყებლობის საშუალებით ვრცელდება.

მე-9 არხის ვებ-გვერდი ქართულ და სომხურ ენებზეა ხელმისაწვდომი.

არხის ფეისბუქ გვერდი¹⁴⁷ არა ჯგუფის არამედ საჯარო პირის ფორმატში არის შექმნილი, გამომწერების რაოდენობა არ არის გასაჯაროებული youtube არხს¹⁴⁸ კი – 12.1K გამოწერა აქვს.

8.3 რუსუდენოვანი მედიები

PRESS CLUB JEIRAN MEDIA

Press Club Jeiran Media-ს (pressunity.org) ვებ-გვერდზე მითითებული აქვს, რომ 2016 წლიდან ფუნქციონირებს. ჩვენს შესახებ განყოფილებაში მითითებულია, რომ მიუხედავად სამხრეთ კავკასიის რეგიონში არსებული წინააღმდეგობებისა, ვებ-გვერდი ცდილობს იყოს ობიექტური და მიმდინარე მოვლენების შესახებ თავისი პლატფორმა ნებისმიერი შეხედულების ექსპერტსა და ჟურნალისტს დაუთმოს. ვებ-გვერდი ამერბაიჯანის, სომხეთისა და საქართველოს ამბებს რუსული ენის გარდა, მათსავე ენებზე აშუქებს.

¹⁴⁵ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022 <https://www.facebook.com/profile.php?id=100061579884817>

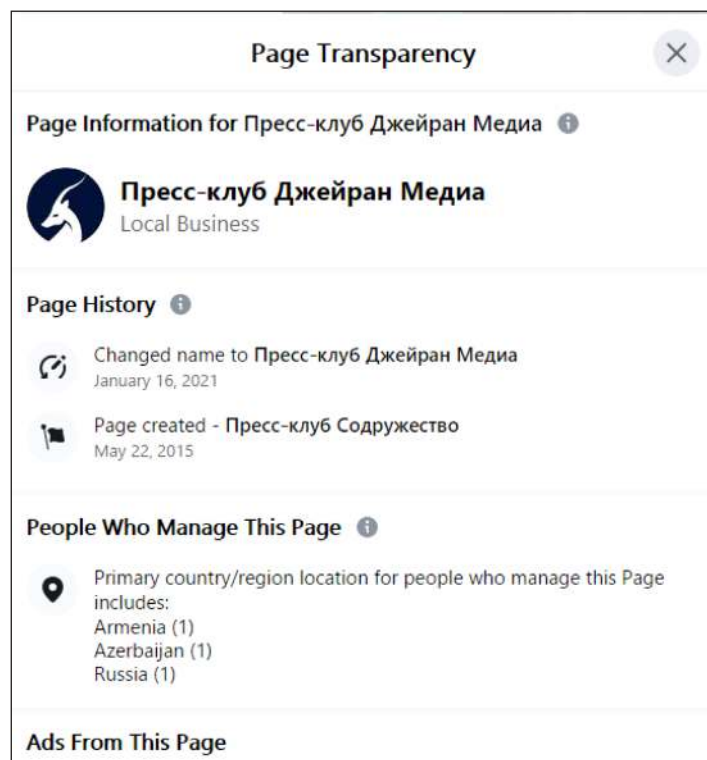
¹⁴⁶ <https://drive.google.com/file/d/110F-erQITipr0fv1V3AjH1hm9eSUSyS2/view>

¹⁴⁷ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022. <https://www.facebook.com/TV9News.AM>

¹⁴⁸ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022. <https://www.youtube.com/channel/UCilYSWvrayKsAS2GPdyiFmQ>

სხვა ინფორმაცია, მათ შორის გამომცემლისა და რედაქტორის შესახებ, ვებზე ხელმისაწვდომი არ არის. ჯეირან მედიას IP მისამართი¹⁴⁹ სანკტ-პეტერბურგში 2020 წლის 12 აგვისტოსაა რეგისტრირებული, თუმცა რეგისტრაციის მფლობელის ვინაობა დაფარულია.

Press Club Jeiran Media-ის ფეისბუქ გვერდი¹⁵⁰ 2015 წლის მაისში სახელწოდებით პრეს-კლუბი თანამდევობობა შეიქმნა და სახელი 2021 წლის იანვარში პრეს კლუბ ჯეირან მედიით შეიცვალა. ფეისბუქ გვერდს სამი ადმინისტრატორი ჰყავს, რომელთაგან ერთი აზერბაიჯანში, ერთი სომხეთში, ხოლო ორი რუსეთშია. გვერდს 6,306 გამოწერა და 5,874 მოწონება აქვს.¹⁵¹

სპუტნიკ-საქართველო

შპს „სპუტნიკ ჯორჯია“ (<https://sputnik-georgia.ru/>) საქართველოში საჯარო რეესტრში ოფიციალურად 2015 წლის 23 იანვარს დარეგისტრირდა. სპუტნიკი მულტიმედიური საერთაშორისო პროექტია, რომელიც რუსეთის პრემიერის 2013 წლის 9 დეკემბრის ბრძანების საფუძველზე შეიქმნა. სპუტნიკმა, რომელსაც რუსეთის მთავრობა ფლობს, საერთაშორისო არენაზე საინფორმაციო სააგენტო RIA Novosti და „რუსეთის ხმა“ ჩაანაცვლა.

შპს „სპუტნიკ-ჯორჯიას“ 100%-იანი წილის მფლობელი ანტონ (ტატო) ლასხიშვილია, რომელიც 1991 წლიდან გაზეთ „სვობოდნაია გრუზიას“ ხელმძღვანელია.

¹⁴⁹ <https://whois.domaintools.com/pressunity.org>

¹⁵⁰ <https://www.facebook.com/pressunity>

¹⁵¹ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022 <https://www.facebook.com/pressunity>

რუსულენოვანი სპუტნიკ-საქართველოს ფეისბუქ გვერდი 2017 წლის 7 მაისს შეიქმნა და მისი 9 ადმინისტრატორიდან 5 რუსეთში, ხოლო 4 საქართველოშია. გვერდს 64,842 გამოწერა და 57,104 მოწონება აქვს.¹⁵²

8.4 ქართულენოვანი მედიები

კავკაზ პლიუსი

ონლაინ გამოცემა კავკაზ პლიუსის ვებ-გვერდზე (ge.kavkazplus.com) ინფორმაცია „კავკაზ პლიუსის“ რედაქციის შესახებ მითითებული არ არის, ხოლო სტატიები ანონიმურად, ავტორის გვარის გარეშე ქვეყნდება. ვებ-გვერდის დომენების გადამოწმებისას ვიგებთ, რომ საიტი kavkazplus.com 2015 წელს დაარეგისტრირდა. ამჟამად საიტის IP მისამართი კალიფორნიაშია რეგისტრირებული, ოფიციალურ სახელწოდებად – kavkazplus.com – новости Грузии.

ონლაინგამოცემა „კავკაზ პლიუსი“ (ქართულ, რუსულ და ინგლისურ ენებზე ხშირად აქვეყნებს ეთნიკური სომხების საწინააღმდეგო, ქსენოფობიური კონტენტის და დისკრიმინაციული შინაარსის მასალებს. გამოცემა ხშირად წერს აფხაზეთში სომხების მიერ ჩადენილი დანაშაულები-სა და ჯავახეთში სომხური სეპარტიზმის გაძლიერების შესახებ.

კავკაზ პლიუსის ფეისბუქ გვერდი 2016 წლის 6 მაისს შეიქმნა. გვერდს 1,161 გამოწერა და 1,131 მოწონება აქვს.¹⁵³

THE CAUCASIAN TELEGRAPH

ქართულენოვანი ფეისბუქ გვერდი The Caucasian Telegraph 2020 წლის 2 ოქტომბერს შეიქმნა. 2021 წლის ნოემბრიდან გვერდმა აქრთულთან ერთად რუსულენოვანი პოსტების გაზიარებაც დაიწყო. ყოველდღიური სიახლეების გარდა, გვერდი ხშირად აქვეყნებს სომხების, განსაკუთრებით კი სომხური დიასპორის წინააღმდეგ მიმართულ ვიდეოებს. სხვადასხვა დროს „კავკასიური ტელეგრაფი“ აქვეყნებს ვიდეოებს სათაურებით „სომხური დიასპორის რევანშიზმის ისტერიული ქადაგება“, „რუსეთის სომხური დიასპორის ავადმყოფი გეგმები: ახალი ტერიტორიული პრეტენზიები საქართველოს, თურქეთისა და აზერბაიჯანის მიმართ“, „სომხური დიასპორა გლობალურ საფრთხედ გადაიქცა, პირველი საფრანგეთი დაეცემა...“ და სხვა.

გვერდს 43,083 გამოწერა და 7,819 მოწონება აქვს.¹⁵⁴

¹⁵² ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022 <https://www.facebook.com/SputnikGeorgiaRu/>

¹⁵³ ბოლო წვდომა 26 მარტი 2022 <https://www.facebook.com/%E1%83%99%E1%83%90%E1%83%95%E1%83%99%E1%83%96%E1%83%96%E1%83%9A%E1%83%98%E1%83%A3%E1%83%A1%E1%83%98-1675642542697030>

¹⁵⁴ ბოლო წვდომა 29 აგვისტო, 2021 <https://www.facebook.com/TheCaucasianTelegraph>

